Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Oehlenschläger, Adam.; af Oehlenschläger.
Titel | Title:	Skuespil
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kiøbenhavn : trykt paa Forfatterens Forlag, i det Poppske Bogtrykkerie, 1827
Fysiske størrelse | Physical extent:	XIV, 296 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

PUBLIC DOMAIN

55, - 258.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130020877317

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Skuespil

af

Oehlenschläger.

Kiøbenhavn, 1827.

Trykt paa Forfatterens Forlag,
i det Poppske Dogtrykkerie.

BIBLIOTHECA REGIA

Flugten af Klosteret.

Et Syngespil.

Digtet til Mozarts Musik

i Cosi fan tutte.

Til Mozart.

Du, som med dine Toner
Har alle Hierter smeltet,
Snart ynderigt, og snart med Kæmpevælde;
I Sydens Blomsterzoner,
Ved Østresalt og Beltet,
Bag Appeniner og bag Nordens Fielde;
Hvem ingen Tid kan fælde,
Hvem ingen Kuld kan skade,
Men ung igien med hvert et Foraar kommer,
Som Rosen i sin Sommer,
Med Paradisets første Purpurblade,
Hvis bløde Tørn kun saare
Til salig Vemod kan, og søde Taare!

Du, hvem jeg stor har funden,
Som Shakespeare, naar han over Julie sukker,
Og Rafael, naar han Madonna maler;
Du, som har lært i Lunden,
Naar Nattergalen klukker,
At kun Naturen sødt til Hiertet taler;
Du Sol, som ene daler,
For mere skiøn at stige,
Paa Kunstens Himmelbue,
Og for, med Morgenlue,
At glæde mangen Ungersvend og Pige;
Forund en lille Fugl idag den Ære,
At smykke sig med dine stolte Fiære!

Tit sukked jeg: Hvi skiller
Fra ham saa grumt mig Tiden,
Hvi kan jeg dog ei være Mozarts Digter?
Han endte sine Triller,
Da jeg var saare liden! —

Men Haabet ei i Skialdens Hierte svigter.
Hvor trofast Pilen sigter,
Der rammer den! Jeg maned
Din Aand igien af Graven,
Du stod i Digterhaven,
Jeg sang, hvad i din Harpelyd jeg aned;
Og Mozart! efter tretri Aar og fire,
Min Vise tro forbandt sig med din Lire.

Ei har jeg mig formastet
Mod dine Mesterværker,
Hvor Poesiens Genius dem fulgte;
En Græstørv har jeg kastet
Kun ind for dine Lærker,
Hvor altfor plumpe Buur dem Sangen dulgte.
Din Genius jeg fulgte!
Jeg har kun Blomster flyttet,
Rumsteret lidt i Gangen;
Men aldrig rørt ved Sangen.

Hvis jeg den hele Rigdom ei har nyttet,
Hvis fremmed her du et Par Urter finder —
Det gavned mig, det var ei dig til Hinder!

Og du, mit Folk! hvis Bifald er min Hæder,
Jeg længe taug, nu atter Strængen klinger;
Din Gunst jeg beiler til, paa Mozarts Vinger!

Forord til Syngespillet.

Ovenstaaende Digt, ønsker Forfatteren, maatte bringe Læseren til at bedømme dette Syngespil fra sin rigtige Synspunkt. Det er nemlig blevet til, af Kiærlighed og Beundring for en Musik af den udødelige Mozart, der, efter alle Smagfuldes og Fintfølendes Dom, hører mellem de Bedste af hans modneste Tid. Thi at ville forsmaae denne Musik, fordi Don Juan, Figaro og Tryllefløiten endnu overgaae den i Kraft og Skiønhed, det var det samme, som at kalde det reneste Sølv et uædelt Metal, fordi det ikke var Guld. — Uheldigviis var denne skiønne Musik forbunden med en Text, som næsten aldeles tilintetgiorde dens Virkning. Ikke som om en fortræffelig Musik behøvede et Mesterstykke af Poesie, for at virke. De fleste Syngestykker have ingen stor poetisk Fortieneste, og mange af disse have

dog været meget vel skikkede, til at give Componisten Ideer, og til at understøtte Forestillingen. Ligemeget at det er en Skizze, naar kun en poetisk Følelse besiæler Forfatteren, saa at han bevæger sig i Poesiens Land; hvilket ikke behøver at være en Feeverden, eller et Kongerige, eller et broget Carneval, men kan være den dunkleste Vraa, den snevreste Hauge, naar der kun intet Opkog er af Reminiscenzer, naar kun Menneskenatur deri viser sig fra en egen Side, som fortiener Opmærksomhed og kan vække Tanke og Følelse. Dette var nu aldeles ikke Tilfældet med Cosi fan tutte, eet af de sædvanlige italienske Dusinstykker, hvis Indhold er et Plaisanterie meellem et Par Elskere og Elskerinder; hvor Elskerne, for at prøve deres Kiærestes Troskab, komme forklædte, som vildfremmede Herrer, og hvor Damerne bilde disse Herrer ind, at de ikke gienkiende dem, og paa Skrømt forelske sig hver i den andens Kiæreste, for at vække deres virkelige Jalousie, indtil Tingen opklares. Altsaa er der ikke en eneste alvorlig Følelse i hele Stykket; men Mozart, hvis Genius ikke kunde lesle koldt, hvis Hierte og dybe Natur altid trængte til at yttre sig i skiønne Toner, udtrykte i sin Composition Sorgens og Vee-

modens ømme Klage, hvad der kun i Stykket var iis-koldt Skrømt, og den taabelige Spas hævede han til munter spøgende Gratie. At bringe disse to musikalske Hovedkarakterer i Forbindelse med Poesie, var min Bestræbelse, da jeg digtede dette Syngespil. Men hvilket vanskeligt Foretagende! Thi her var ikke Talen om at omarbeide eller forbedre et allerede skrevet Stykke; men om at digte et ganske nyt, til en alerede længst bekiendt Musik af et ganske andet. Det var ikke nye Værelser der skulde indrettes i gamle Mure, men nye Mure skulde bygges op til de forrige Værelser, uden at fordærve de skiønne Tapeter, de prægtige Speile og Lysekroner, de herlige Loftbilleder, de malede Gulve. Det var umuligt! vil man sige. Dette Hexeri lod sig ikke engang giøre med Poesiens Tryllestav. — Maaskee! — Men i det mindste var Hensigten god, Forsættet modigt, og Fliden umiskiendelig. Mozarts Musik begeistrede mig, og det hialp ikke at jeg selv sagde mig: Der er ikke Larm nok deri, for den nærværende Smag. De hyppige søde Adagiotoner som henrykke dig, ville kiede den store Hob. I dit Stykke forekomme ingen romantiske Eventyr, ingen Alfer, ingen Feer, ingen Helte, ikke engang Cho-

riser! Hvad hielper det, om du utvungent, og naturligt (skiøndt spændt i Betingelsernes stiveste Harnisk) har forbunden en original Situation, Karakteertegning og poetiske Momenter med denne skiønne Musik? Det er hverken fantastisk eller heroisk, hverken sørgeligt eller lystigt nok, til at kunne tilfredsstille Fordringerne. Jeg svarede mig selv: Min Hensigt er heller ikke med dette Stykke at vinde stormende Bifald. Der ville være sintfølende Tilskuere nok, som lade Stykket vederfares ret, og see, at Forfatteren har løst en vanskelig Opgave. Mozarts skiønne Musik, forbunden med et erotisk Drama, der ikke støder Natur og sund Sands, vil man gierne høre, i det mindste eengang om Aaret; og det var jo dog ret smukt, om jeg paa denne Maade havde skaffet Repertoiret et Stykke meer, uden Udgivter til Componist, Dekorationer og kostbare Dragter. Publikum, som ofte tager til takke med fremmede Forfatteres lette Arbeider, vil vel heller ikke vise for stor Strænghed mod en indenlandsk Digter, hvor man tydelig seer, at hans Genius har subordineret sig af Kiærlighed til, og for at understøtte en Anden. Ogsaa i en frivillig, sindrig Subordination, der stræber til et smukt Maal,

ligger undertiden noget Originalt og Behageligt. Saaledes satte jeg da Seil til. Men mit lille Fartøi, skiøndt ikke slettere end mangt et andet, der har havt let ved at indseile paa Themsen til London, paa Seinen til Paris, paa Spree til Berlin, paa Donauen til Wien, og paa Elben til Hamborg, kuldseiler maaskee snart, i denne Lidenskabelighedens og Partiaandens Vintertid, giennem det nordlige Kattegat, fuldt af blinde Skiær og lunefulde Kastevinde. Lad saa være! — Jeg er overbeviist om, at det dannede Publikum vil lade mig vederfares Ret; og skulde end og en bitter Følelse af ufortient Miskiendelse krænke mig, — aldrig fortryder jeg dog de Timer, hvor min Aands Forening med Mozarts huldtryllende Musa skienkede mig den sødeste Nydelse.

Jeg har frit, efter min Følelse og Opfindelse, benyttet de forskiellige Syngenummere, uden Hensyn til deres forrige Orden, som var mig umulig at følge. De store combinerede Stykker har jeg været nødt til at dele, og at bruge paa forskiellige Steder. Nogle Nummere kunde jeg slet ikke bruge. Efter Stykkets Indretning troede jeg, paa et Par Steder, at behøve fremmed Hielp; men jeg har ved Opførelsen udeladt

dette Fremmede, for ikke at forstyrre Eenheden i Tonen af det Hele. Kun Habakuk har beholdt sine to Smaaromanzer; og Mozarts herlige Vergissmeinnicht, der ikke findes i Cosi fan tutte, har jeg anbragt paa et passende Sted, til Erstatning for det Manglende. For Musikyndere har jeg ved hvert Syngenummer anmærket Stedet, hvor man finder Noderne dertil, i det tydske Claveerudtog.

Flugten af Klosteret.

Personerne.

Priorinden i Klosteret St. Agathe.
Laura, Underpriorinde.
Rosaura, Nonne.
Cæcilia, Novice.
Oberst Freiberg, hendes Fader.
Bergdorf } Husar-Officerer.
Wiedenhof }
Lademann } Kunstnere.
Litzberg }
Habakuk, deres Dreng.
En Portnerske.
En Tiener.
En anden Dreng.

Første Akt.

(Udenfor et Kloster).

Litzberg. Lademann.

(Cosi fan tutte Pag. 29).

Begge.

Os Amor tilsmiler,
Nu smiler os Vaaren,
Og Sukket og Taaren
Med Skyen bortiler;
Ei Hiertet nu kiender
Til Sorg eller Savn.
Nu Rosen, den røde,
Os dufter imøde.
I Purpuret brænder
Kun Kiærligheds Navn.

Litzberg.

Troer jeg min egne Øine?

Lademann.

Er det en sød Drøm? O nei! Aldrig engang i Drømme har jeg endnu været saa lykkelig.

Litzberg.

Med mine fyrgetyve Aar, mine Koparr, mit butte Væsen; uden alle disse Smaakneb, hvormed Petitmaitréne fange Fruentimmerhierter; efterat være tagen flere Gange ved Næsen, af egenkiærlige kolde Koketter, vinder jeg pludselig den store Lod i Amors Lotterie.

Lademann.

Og jeg, med min Undseelighed, min Uerfarenhed, min Mangel af Mod, til at vove det mindste i Fruentimmerselskab. O Herr Litzberg! og hvor deilig er min Orgelspillerinde. Og hun hedder Cæcilia, ligesom den Hellige.

Litzberg.

Ja hun kan være god nok, for saadan en smægtende Musikus. Jeg er en Bygmester, mit Rige er meer af denne Verden. Jeg lider bedre min raske fyrige Brunette, hvis Munterhed selv Klosteret ei i tre Aar har kunnet dæmpe.

Lademann.

Hvad det dog var et herligt Indfald, saaledes at drage omkring sammen, for at reparere gamle Kirker, Klostere og Orgeler. Det har skaffet os en morsom Reise, uden Bekostning; og nu kroner Lykken os med det Bedste tilsidst. O læs Brevet endnu engang! Man kan ikke høre det for tit.

Litzberg (læser).

Er vel en Fugl til Buret skabt?
Vil fra Naturen man os udelukke?
Har Pigen alt sin Glæde tabt,
Maa hun sit Ungdomsliv hensukke?
Ak Gud! til Graven, fra vor Vugge,
Er Veien kun saa kort at gaae;
Snart maae sig Haugens Blomster bukke,
Paa visne Straae.

O redder os, I Venner to!
I Fængselet vi Arme stønne.
En ægte Kunstner elsker jo
Varmt, med Naturen, alt det Skiønne.
Slip atter Fuglen i det Grønne,
Fra mørke Vraa til lyse Vang!
Da skal den Eders Mod belønne,
Med kiærlig Sang.

Lademann (seer i Papiret).

Der har først staaet "Elskovsang;" det er slettet ud, og der er sat kiærlig istedet.

Litzberg.

Efterskriften i Prosa er mere værd, end hele Poesien: "De Kiække som redde os, nyde vor Haand og vort Hierte til Belønning."

Lademann.

Det er Deres Veninde, Rosaura, som har skrevet dette Brev.

Litzberg.

Den Anden har underskrevet.

Lademann.

Denne Lykke kommer saa sælsom uventet, at min Frygt opsøger Tvivl hvert Øieblik, for at ængste mit Hierte.

Litzberg.

Saa lad nu smukt din Frygt og dit Hierte slutte Fred. Tingen er jo ikke saa forunderlig. To unge, smukke Piger ere, mod deres Villie, spærrede i Kloster, og love et Par ærlige Knøse deres Haand, til Belønning for deres Befrielse. At Cæcilia har forelsket sig i dig, er i sin Orden: du er jo netop saadan en sød Maanskin-Adonis, som Damerne ønske. Jeg har ikke faaet andet af Maanen, end Koparrene i Ansigtet. Men den

raske lystige Rosaura vil vel heller have en skikkelig diærv, ærlig Mand, end slet ingen. Og er hun først min Kone, skal jeg nok tvinge hende til at holde af mig.

Lademann.

Men hvem kommer der?

Litzberg.

Et Par Fremmede. Lad os gaae tilside saa længe.

Bergdorf og Wiedenhof (komme indhyllede i Kapper, snige sig langs med Kirkemuren og see sig frygtsomme om. Naar de ere alene, tage de Guitharrer frem, og synge følgende Serenade).

Begge

(Cosi fan tutte Pag. 129).

Sagte Aftenvinde bringer,
Bringer mine Suk og Klager,
Paa de lette Alfevinger,
Til den elskte Dødes Seng.
I, som hørte mange Gange
Mine muntre Glædesange,
Tolker nu den Sorg, som klinger
Fra den brustne Harpestræng!

Litzberg og Lademann
(istemme afsides).

Tolker nu den Takk, som klinger
Fra min Glædes Harpestræng.

Bergdorf.

Hvis Munterhed sig blander i vor Klage?

Wiedenhof.

Hvo kalder Frydserindringen tilbage?

Litzberg.

Med Forlov, mine Herrer! hvem have vi den Ære at tale med?

Wiedenhof.

Ulykkelige.

Bergdorf.

Frydbersvede.

Wiedenhof.

Udpinte Hierter.

Bergdorf.

Blomster uden Vaar.

Wiedenhof.

Og Vaar foruden Blomster.

Bergdorf.

Ynglinger

Med Oldingshaab.

Wiedenhof.

I Havn forliste Vrag,
Med sønderrevne Seil og brustent Anker.

Litzberg (lunefuld).

Men, som det lader, dog med gode Planker.

Bergdorf.

Hvis Halvedeel gaaer her, som Gienfærd kun,
Imens den anden Halvedeel i Graven
Er lykkelig, fordi den savner ei.

Litzberg.

Er det tilladt at vide, mine høistærede Herrer —

Bergdorf.

Tael, Wiedenhof!

Wiedenhof.

Nei, Bergdorf, vær du Tolk
For vor Bedrøvelse. Jeg kan det ei!
Som til en snever Dør en talrig Vrimmel,
Henstimle mine Følelser til Læben,
Og faae ei Rum, fordi de trænge sig.

Litzberg.

Saa beed dem smukt gaae Gaasegang, een efter den anden; saa bliver der nok Plads.

Bergdorf.

Vi kan ei dele Eders muntre Lune.

Wiedenhof.

Den Lystige seer ogsaa Verden glad;
Hans Dag begriber ikke Sorgens Nat.

Litzberg.

Begriber Eders Nat vor Dag da bedre?

Bergdorf.

O ja! I ere vakkre Kunstnere!
I bygge Kirker, stemme Orgelværker;
Men vor Forstemthed kan I ikke hæve.

Litzberg.

I gode Herrer! hvis Eders Sorg her gaaer incognito, saa ville vi ikke forstyrre eller fornærme den, med næsvise Spørgsmaal; ere I derimod af den Mening, at Hiertet lettes ved Meddelelse, saa taler! Vi ville gierne høre, hvis det ikke varer for længe.

Wiedenhof.

(Cosi fan tutte, Pag. 21.)

Nei, ak nei! Jeg kan det ei!
Al for stor
Min Sorg til Ord,
Skiuler hvad i Hiertet boer.
Ak min Skat
Har mig forladt!
Hende dækker Gravens Nat.

Sønderbrudt er nu min Stav.
Favn mig da, du skumle Grav!
Stormen grumt min Rose brød,
End min Nød, du kiære Død!

Lademann (afsides).

Han rører mig, den Arme! Han har mistet
Sin Elskerinde — jeg har min! Hvi kan jeg
Ei dele Lykken med ham?

(høit)

Tael, min Herre!
Betroe os deres Sorg! Og vær forvisset,
De finde her deeltagende, varme Hierter.

Litzberg (tør).

Men Tiden, Lademann! Men Priorinden —

Lademann (begeistret).

Maa vente! Tiden viger Evigheden,
Hver ædel Følelse tilhører den.

Litzberg.

Hvad hielper det at rippe Sorgen op?
En Mand maa bære Skiæbnen, som den er;
Hvad man har mistet, kommer ei tilbage.
Saa smukke unge Folk bør ei fortvivle.
Der leve vakkre Piger nok i Verden.
Den, der er borte, trænger ei til Taarer.
Troskab er god, iblandt de Levende:
Hvad gavner det, at være Døden troe?

Wiedenhof.

Ak, kiære Herre! skaan os for at høre
Slig daarlig Tale. Hvad, foruden andet,
Den Dybtnedbøiede saa tit maa lide,
Hvad ei man tænker paa, og hvad dog meget
Bidrager, at forværre ham hans Tilstand,
Er denne kolde, trivielle Trøst
Af Ikkelidende; de gode Raad
Om Lidenskabens Tvang, om at man hisset
Giensees; om flere Piger, her paa Jorden,
Og hvad den Polsesnak fremdeles hedder.
Jeg beder dem, lad vær' med det, min Herre!
De lader til en saa fornuftig Mand,
At sikkert De behøver ei at tage
Der Tilflugt til saa slette Hielpetropper.

Litzberg.

Nu vel, min Herre! Græd saa meget som
Dem lyster, jeg skal ei forstyrre Dem.
Jeg kiender Folk, som ei er lykkelige,
Naar ei de være maae Bedrøvede;
Maaskee er De af dette Slags.

(vil gaae).

Bergdorf (holder ham tilbage).

For Guds Skyld,
Min Herre! lad min Broders onde Lune
Dog ei fortørne dem. De veed at man

Maa holde Sorgens Udbrud lidt tilgode.
Taknemlig skiønner jeg paa Deres Trøst,
Jeg er modtagelig for Deres Hielp,
Det staaer i Deres Magt at skaffe mig
En Lindring i min Nød; og jeg er vis paa,
Min Ven vil takke Dem saa varmt, som jeg.

Litzberg.

Hvad kan vi tiene med?

Bergdorf.

Ak, Hiertet trænger
Til snel Fortrolighed. Vi elskede
To unge Nonner her i dette Kloster,
Og vi var elsket varmt igien. Vi frygted
Ei denne høie Muur, som skilte Skiønhed
Fra Verdens Øine og fra vore Ønsker.
Desværre kom en skumlere Tyran,
Den blege Beenrad med sin blanke Lee,
Og spærred dybt dem i et værre Kloster,
Som ingen Dirk og ingen List kan bryde.
To Nonner leve der endnu, to Søstre
Af vore Elskede, to Sangerinder.
Vi vide, mine Herrer, De har Adgang,
Som Kunstnere, der bygge Klostrets Orgel,
Til disse Kunstnerinder. Viser os
Den Godhed — bringer dette lille Brev,
Til vore kiære halve Svigerinder!

Vi vide, de besidde nogle Lokker
Af de ulykkelige døde Piger.
Hvis I har elsket, veed I hvad en Lok
Har at betyde, for en haabløs Beiler.
Afslaaer os ei vor venlige Begiering.

Lademann.

Giv mig kun Brevet, mine gode Herrer!
Den Commission skal blive vel besørget.
Og Eders kiære Lokker skal I faae,
Hvis end de Levende besidde dem.

Bergdorf.

Det giør de. Og vi haabe I besørge
Vort Ærind uden Vægring, mine Herrer!
De gode Nonner kiende os, de ynke
Vor Tilstand; har tilforn alt skiænket os
Smaating, som falmet Baand og visne Blomster,
Der hørte vore elskte Piger til.
Vi staae med vore halve Svigerinder
I en venskabelig Fortrolighed.
Det hele Kloster kiender os; og naar
Vi komme, som i Aften, for at synge
En Veemodsang ved Kiærlighedens Grav,
Da lytte Nonnerne fra deres Vindver
Net gierne til, og rose os iblandt,
Naar Priorinden ikke hører det,
For troe Bestandighed, selv mod de Døde.

Lademann.

Vær ubekymret! Jeg skal bringe Brevet.
Hvor træffes vi igjen?

Wiedenhof.

Ved Kirkemuren,
Her, vil vi vente Eder.

Lademann.

Vel, min Herre!

Litzberg.

Vi anbefale os. Undskylder, at vi
Forstyrred Deres Sorg.

Bergdorf.

Tilgiv, min Herre!
Og hvis De bringer os de kiære Lokker,
Da er det ingen tom og daarlig Trøst;
Giør Regning paa vort Livs Erkiendtlighed.

(Litzberg og Lademann gaae).

Wiedenhof.

Der gaae de Narre ind i Feeslottet, bilde sig ind, at Bordet staaer dækket for dem, og vide ikke, at de ere blotte Redskaber, i en usynlig Skiæbnes Haand.

Bergdorf.

Du havde nær fordærvet alting med din Spot. Folk, som man behøver, skulde man i det mindste ingen Uartigheder sige, i det Øieblik

man bruger dem. Det er desuden et Par vakkre Kunstnere, som fortiene Agtelse.

Wiedenhof.

Ei hvad Agtelse! Slige Herrer begynde at sætte Næsen altfor høit. En Haandværker kalder sig Kunstner, og troer at kunne gaae i Laug med en Kavaleer. Og en Musiker? Herregud, i gamle Dage vare Lakeier og Domestiker de Virtuoser, som forlystede Herskabet.

Bergdorf.

Da Rom havde overvundet Grækenland, bleve de opvakte Grækere de tungsindige Romeres Slaver og Læremestere. Den Skik har man altfor længe fortsat, at foragte dem, man har Nytte og lærer noget af. Vi leve ikke længer i Middelalderen, Wiedenhof! Dine Forfædres Borg er en Ruin, hvor Vinden piber giennem Hullerne, mens mangen sinuk Stad har reist sig i Dalen.

Wiedenhof.

At jeg ikke er hoffærdig, troer jeg at bevise ved min Kiærlighed til Cæcilia, og min Beslutning at ægte hende. Du har godt ved at tale: du bortfører Rosaura, Datter af en ældgammel Familie. Jeg nøies med Confidenten, hvis borgerlige fattige Fader af Mangel blev nødt til at sætte sit Barn i Kloster.

Bergdorf.

Respekt for Ulykken! Cæcilias Fader er en Helt fra Slagene ved Austerlitz, Jena, Leipzig og Waterloo. Havde han intet Skiold, saa førte han desto bedre Sværd. Han er afskediget Oberst. Hvad har du at udsætte paa ham? Og Cæcilia er en Ædelsteen.

Wiedenhof.

O meget bedre! En Ædelsteen er haard og kold, og hun har kun et altfor ømt og følsomt Hierte. Jeg er bange for, at jeg ikke bliver istand til at realisere alle hendes romantiske Ideer. Hun er saa poetisk. Jeg maa læse nogen Poesie. Kan du ikke laane mig noget i en Hast? Blumauers travesterte Æneis lider hun ikke, og det er det eneste episke Digt, jeg kiender. De Vers, jeg har reciteret hende af Musenalmanakerne, have heller ikke behaget hende synderligt.

Bergdorf.

I Grunden ere I to høist forskiellige Mennesker.

Wiedenhof.

Der maa jo ogsaa være Forskiel paa Mand og Qvinde. Hendes Deilighed veed jeg at skiønne paa; og jeg tænker at see hende ret lykkelig, ved at giøre hende til Dronning paa mit skiønne Gods.

Bergdorf.

Det giør mig dog halv ondt, for den stakkels Bygmester og for Orgelbyggeren, som komme til at holde Lyset for os.

Wiedenhof.

Mig ikke! Der har du atter Fordelen paa din Side. Litzberg er en lille undersætsig, næsten hæslig Karl; han ligner Haltefanden.

Bergdorf.

Snak, Manden staaer jo suffisant og fast paa begge sine egne Been.

Wiedenhof.

Ja, men han seer dog saa Diævels polisk ud, at var han ikke forelsket, og altsaa berøvet et Par af sine fem Sandser, vovede jeg ikke at sætte ham en Voxnæse paa. Men styg er han dog, og du behøver altsaa slet ikke at være jaloux.

Bergdorf.

Behøver da du det?

Wiedenhof.

Ja, min Gud, hvem forstaaer sig paa Qvinderne? Denne Lademann! Denne lanke, blonde, idealske Snedkersvend kunde ordenlig sætte Een Skruer i Hovedet, hvis han ikke var saa bly og saa tlodset.

Bergdorf.

Lapperie! Alting vil lykkes os saare vel. Snildelig have vi benyttet de to stokkels Sværmeres Sygdom, som pleie at komme her og synge Elegier ved Kirkemuren. Priorinden, de fleste Nonner, ogsaa Lademann og Litzberg ville tage os for dem, og vi staae ingen Fare for at opdages. Gaae nu hen, kiære Wiedenhof, og giør Anstalter til Postheste, og lad Tieneren hente Klæderne; at vore frelste Nonner — hvis det lykkes — strax kunne kaste deres mørke Larver, og flagre bort, som deilige, brogede Sommerfugle.

Wiedenhof.

Det skal blive besørget.

Bergdorf.

Jeg vil imidlertid holde mig her i Nærheden.

(Wiedenhof gaaer).

Bergdorf.

Altsaa — jacta est alea! Jeg havde heller ikke tilforn store Tanker om Fruentimmer-Bestandighed, og nu vover jeg det farlige Skridt, med en bortflygtet Nonne. Men det er just det Rette! I den store Verden er Troskaben vanskelig at træffe; skal den findes, maa det være, som et sieldent Exemplar af en ældgammel Autor, i et afsides Kloster. Muntre, raske Rosaura! jeg giør mig ingen

Samvittighed af at forløse dig. Det var Synd, at en saa dygtig og flink Pige skulde visne hen, som en Blomst i en tør Urtepotte. Men kan jeg nu ogsaa stole paa at du bliver bedre end de Andre?

(Cosi fan tutte, Pag. 157).

Piger! Skiælmer er I alle,
Kan man Eder ogsaa troe?
Selv en Due tit har Galde,
Liden Spurv kan dog sig troe.
Siig mig da, du muntre Skiønne,
Vil du lønne
Mig i hellig Ægtestand?
Nager ingen Qval og Pine,
Ingen vred og vranten Mine,
Siden vel din Ægtemand?
Piger, Skiælmer er I alle!
Friertiden er saa smuk,
Salig Længsel, ømme Suk!
Men en Nonne i et Kloster
Kiender Verdens Daarskab ei;
Hende det vist intet koster,
Steds at gaae den rette Vei.
Ak, men Qvinder er de alle!
Kan man selv en Nonne troe?
Selv en Due tit har Galde,

Liden Spurv kan dog sig kroe.
I kan smile, I kan sukke,
Sødt som Nattergale klukke,
See som Himlens Engle ud.
Ak — men Qvinder er I alle!
Tit paa Solskin følger Slud.
(Han gaaer tilside).

Celle i Klosteret.

Rosaura. Cæcilia.

(Cosi fan tutte, Pag. 16).

Rosaura.

Tilstaae mig, Veninde!
Min Rudolf er herlig,
Saa munter og kiærlig,
Som Blomsten i Mai.

Cæcilia.

Men troer du, jeg finder
Et Hierte, Veninde,
Som Kiærlighed binder,
Som svigter mig ei?

Rosaura.

Kan Frygt dig betage?
Stands din Klage!

Cæcilia.

Min Tvivl vil jeg fierne,
Jeg troer ham — jeg troer dig jo gierne.

Rosaura.

Med Elskov kan ene
Sig Glæden forene.

Cæcilia.

Men Amor er flygtig,
Som Blomsten i Mai.
O Amor du ængster,
Du trøster mig ei.

Rosaura.

Ei Amor er flygtig,
Som Blomsten i Mai.
O Amor du trøster,
Du ængster mig ei.

Rosaura.

En venlig Fremtid smiler os imøde,
Det gjelder kun at smile kiækt igien.
Du, min Cæcilia, er saa lidt, som jeg,
Skabt til at sukke Livet hen i Kloster.
Jeg er et Offer for en daarlig Hovmod,
Og da en Hertug ikke blev min Brudgom,
Bestemte man mig kold til Himlens Brud.
Med dig har det en anden Art, Cæcilia!
Din bolde Fader svang sig op ved Sværdet;

Ved Waterloo, hvor Lykkens Vægtskaal svigted,
Tog Sneelavinen med den stolte Gran.
Alt hvad han har tilbage, er en Glavind,
En ringe Løn, og Mindet om sin Manddom.

Cæcilia.

Ak, det var ei min Faders Villie. Ivrigt
Han satte sig imod min Moders Forsæt.
Først da jeg selv, ubøielig bestemt,
Hentraadte rolig paa min Moders Side,
Fandt han sig i, hvad ei han kunde tvinge.

Rosaura.

Det var et daarligt, overilet Skridt
At smedde selv sig i en saadan Lænke.

Cæcilia.

Ak det var i en hidsig Sygdoms Feber,
Jeg gjorde det urimelige Løvte
At vorde Nonne, hvis Gud skiænkte Livet.
Min Stedmoer leed mig ei, min stakkels Fader
End havde flere Smaae at underholde.
Jeg var for ung, til at begribe ret,
Hvad jeg forsaged. Men et Aar har lært
Mig gyse for, hvad før mig tyktes let.
Tre Gange har jeg skrevet til min Fader,
Meddeelt ham min Fortvivlelse, min Angst,
Men jeg fik intet Svar. Han elsker mig,
Og jeg begriber ikke denne Taushed.

Dog — mine Breve gav jeg Priorinden:
Hun siger, de blev sendt, og jeg maa troe det.
Nu er jeg hendes Rov; det kildrer hende,
At skille hvert et Hjerte ved den Glæde,
Som hendes kolde Bryst kan selv ei nyde.
End blot Novice, skal om otte Dage
Jeg tage Sløret! Nei, jeg kan det ei!
Før dække Jorden mig med sorten Muld,
End under Sløret levende begravet.

Rosaura.

Nu ængst dig ei! Vor Frelse stunder til.
Endnu i Nat, maaskee, skal Maanen smile
Til kiække Flugt. Den smukke Rudolf saae mig
Og fik mig kiær. Hans Ven fik dig at see,
Og dine blonde Lokker bandt hans Hierte.

Cæcilia.

Dog gyser jeg, og føler mig endnu
Slet ikke lykkelig. Vi styrte os
I blodig Synd, for ei at vorde Trælle;
Vi vende os fra Gud, og kaste os
Vildt i Naturens Favn. Er det et Held?
Hvor findes Glæde, uden Hiertets Ro?
Og Hiertero, hvor trives den for os?

Rosaura.

Du sværmer Barn! Og din Philosophie
Er skabt ei for den Jord, vi leve paa.

Hvis alting gik saa regelret i Verden!
Men hvo kan vel med Billighed forlange
Stræng Fasthed af et Par forladte Piger,
I disse Forhold, hvor saa meget vakler?
Nær var man ved at hæve Klosterne,
Selv mangen værdig geistlig Catholik
Misbilliger et Værk, som strider mod
Naturen og den ægte Christendom.
Dog pleies atter denne golde Plante.
Tro mig, Samvittighedens Følelse
Bestemmer bedre dig, end kolde Regler.
Du har endnu jo intet Løvte giort.
Hvis nogen af os synder, er det mig.
Men Rudolf var i Rom, han kiender Paven,
Som ynder ham; han tvivler ikke om
At faae Tilgivelse, Dispensation.
Hvad er der da vel meer at græmmes over?

Cæcilia.

O meget, meget! Rudolf elsker dig,
Du troer, han giør dig lykkelig — velan!
Men er det sagt, Cæcilia blier det samme?
Ak — dig og Bergdorf bragte Hiertet sammen,
Men mig og Wiedenhof kun Hændelsen.
Jeg har indtaget ham en føie Tid
Maaskee; men er det ogsaa Kiærlighed?
Og er det ei, hvad vinder jeg da vel
Ved blot at smeddes i en anden Lænke?

Rosaura (munter).

Hvad Kjærighed? Mit Barn, der kommer du
Igjen med dine tomme Idealer
At leve glad med en retskaffen Mand,
Som trofast Hustru i en munter Kreds,
At dele Livets Byrder, Livets Glæder
Med ham — see det er Kiærlighed og Lykke.
Jeg seer mig alt, som travl og flittig Husmo'er
Med Nøgleknippet, trippe snelt fra Stuen
I Stegerset, fra Loftet ned i Kiælder,
I Haugen, rundtomkring. Ved Middagsbordet
At række Maden til de kiære Glutter,
At tilberede Husets glade Fester,
At giøre lange Vandring med min Mand,
Let Arm i Arm, at kiøre ud i Skoven
Om Vintren gaae i Skuespil, ja selv
Et Bal skal stundum ei forfærde mig.
Er det ei Glæde, det ei Kiærlighed?

Cæcilia (tankefuld).

Jeg veed ei; men det forekommer mig
Som Kiærlighed var meer. Den unge Vaar
Med sine Blomster sine grønne Skygger
Mig siger den er meer. Den tause Maane
Mig løser tit sin hemmelige Gaade
Og letter Hjertet med en Taarestrøm.
Da tykkes mig, som jeg forstod dens Taushed.

Naar Sol staaer op, og Sol gaaer ned, og kysser
Sin Brud, den unge Jord, da siger mig
Det sede Kys og Rosenkindens Blus
At Kiærlighed er meer.

Rosaura.

Og Wiedenhof,
Hvad siger han dig da? Vær rolig Pige!
Tro mig, du kommer til at elske ham.

Cæcilia.

Og nu, — hvad meest mig ængster og mishager —
Det snedige Bedragerie imod,
De arme Kunstnere. Siig er det Ret?

Rosaura (overgiven).

Nødværge tilladt er i Loven. Sagtens
Bedrage vi dem lidt; men hvad saa meer?
De miste intet. Har vi ei dem elsket,
Saa tabe de jo ei vor Kiærlighed.
Og slige Folk — de føle ei saa fint.
Et venligt, et taknemligt Brev, en Ring
Med gode Diamanter til Belønning, —
Tro mig, det bli'er den bedste Fæstensring.

Cæcilia (alvorlig).

Litzberg og Lademann er Kunstnere,
Der ikke trænge stort til vore Gaver.
Den første føler vel just ikke fint —

Rosaura (leer).

Nei tvertimod, en lille Smule plumpt;
Og reent ud talt, jeg er saa ondskabsfuld,
At det fornøier mig at lokke Biørnen,
Med Honningfablen, hen i Træets Klemme.

Cæcilia.

Men Lademann!

Rosaura.

Han er et venligt Lam,
For ei at støde dig, og sige Faar.
Du tager ham jo alt i Protection!
Hvor lidt du kiender Verden. Jeg har levet
Før jeg blev Nonne, i en større Kreds.
O tro mig, Mændene er ingen Engle,
Hvor fromt end og sagtmodigt de seer ud;
Man synder lidt kun ved at drille dem.

(Cosi fan tutte: Pag. 120).

Hvorban kan de sig beklage,
Naar til List vi Tilflugt tage?
Har de os ei Kunsten lært?
Er de fleste bedre værd?
Øm og kiærlig, kiælent sukke,
Finde alle Piger smukke!
Listig græder
Den Forræder,
For et uerfarent Barn,

For at faae dig i sit Garn.
Tit kun med Munden
Daarer dig Manden;
Snart har han funden
Henrykt en Anden.
De af Medlidenhed
Ikke det mindste veed.
Sligt bør man hevne,
Smukt efter Evne,
Intet dem levne!
Stolt, med Retfærdighed
Hævde sin Værdighed,
Hævne sit Kiøn!
Løn kun for Løn.
Troer, hvad jeg siger,
Følsomme Piger!
Faren undviger!
Seiren er skiøn.

(Hun gaaer).

Cæcilia (ene).

Hvis Tilstand ligner min? Nu seer jeg først
At Eftergivenhed mod sine Kiære
Kan gaae for vidt. Min bringer mig paa Randen
Af stum Fortvivlelse. Jeg lød min Moder,
Som jeg var vant fra Barnsbeen steds at giøre,
Og gik i Kloster. Her jeg fandt Rosaura!

Hun vandt min Tillid, og jeg bandt min Skiæbne
Til hendes. Ak, jeg kiendte ingen Mand!
Den unge Wiedenhof var ret elskværdig,
Jeg saae ham flygtig giennem sorte Gitter —
Vi talde sammen — et Par Ord — et Brev —
Paa denne svage Grundvold bygte jeg
Min Borg til Fremtids Lykke. — Pludselig
Indtræder i min Nærhed Lademann —
Saa slet og ret, saa ærlig, snuk og god!
Og jeg har sikkert seet ham før som Aand
I Evigheden, før vi kom paa Jorden.
Hans Ansigt er mig altforvel bekiendt,
Og jeg har hørt, at de som elske sig,
Gienkiendes kun fra forduims Salighed.
Han vilde vist mig giøre lykkelig!
Men nu har Wiedendorf mit Ord. Min Skiæbne
Er bunden til Rosauras. Jeg maa følge
Som et taalmodigt Lam til Slagterbænken. —
Og — grumme Skiæbne! — jeg maa skuffe Den,
Som er mig kiærest over Alt i Verden:

(Cosi fan tutte, Pag. 148).

Kan du Amor mig tilgive,
At jeg blind din Lov miskiendte,
At, før varmt mit Hierte brændte,
Jeg foragted kold din Magt?
Ak nu er min Trøst forsvunden,

Ormen lumsk min Rose nager.
Jeg har Den for silde funden,
Som har Ild i Hiertet vakt.
Ja for seent, — for seent — for silde —
Qvæler Anger dette Bryst!
Jeg min Ungdom skal forspilde,
Uden salig Elskovslyst.

Anden Akt.

(Celle i Klosteret).

Priorinden. Søster Laura.

Priorinden.

Jeg taaler ikke de Kanariefugle i Nonnecellerne; de skrige mig Ørerne fulde, og desuden siger den gamle Gartner, at det er lutter Hanner. Det sømmer sig ikke i et Nonnekloster. Siig Nonnerne, at de skulle aabne deres Bure og lade Fuglene flyve. Ville de have Kanariefugle, maa det være Hunner.

Søster Laura.

Men, Deres Naade, Hunnerne synge ikke.

Priorinden.

Desbedre! Gid jeg kunde sige det samme om mine Nonner. Himlen veed hvor andægtig jeg

er: jeg kunde gierne tilbringe den hele Dag i min Celle, med tause Bønner og stille Contemplationer. Men behøver man derfor at skraale og skrige? Musiken er en sandselig Forlystelse, en skiult Synd, der har indsneget sig i Klosteret og taget en sort Kaabe paa. Naar man har forsaget al Verdens Forfængelighed, bør man ogsaa forsage Musik. Mig er den nu engang af Naturen utaalelig; og jeg anseer det for et Kors mere i Verden, at maatte høre den hver Dag. Jeg betragter det som en Revselse, som en Hudflettelse i Øret, hvorved jeg tildeels afbøder mine Synder.

Laura.

Men Deres Naade er jo ogsaa fritaget fra at gaae i Messe, naar De vil; sligt overlades mig som Underpriorinde. Deres Naade har allene forbeholdet Dem Inspection over Orden og Sædelighed, samt Forsædet i Refectoriet og den første Plads ved Processionerne.

Priorinden.

Man har fundet dette adelige Frøkenkloster beæret, med en Priorinde af min Fødsel og Rang.

Laura.

Kunde man andet?

Priorinden.

Jeg tæller mine uforfalskede sexten Aner, og tre Gange afslog jeg et brillant Givtermaal, fordi min Frier ikke var af saa gammel Stamme, som jeg.

Laura.

Hvilken Karakteerfasthed og Siælestyrke!

Priorinden.

Stræng imod mig selv, er jeg nu ogsaa stræng imod Andre; og jeg vil see det Nonneklo-ster, hvor der herser en bedre Disciplin, og en strængere iagttaget Qvarantaine, mod alle Mand-folk, end her.

Laura.

Ganske vist. Men nu har dog Deres Naade maattet tilstæde to Skabninger af dette Kiøn at træde over vor hellige Tærskel.

Priorinden.

Jeg var vel nødt til, Laura, engang at lade Kirken reparere. Der var en Træk, saa det ikke var til at udholde. Uhret maatte ogsaa sættes istand igjen, og Orgelet forbedres. Egentlig be-høver man i et Kloster intet Uhr; thi hvad have vi med Tiden at giøre, vi som leve for Evighe-den? Dog — man maa jo vide naar Gudstiene-sten skal iagttages, og naar det er Spisetid. Or-

gelet skurrede altfor galt, sagde vore Sangerinder; mig skurrer det stedse galt; men jeg maatte vel give efter; og nu skulle vi da høre, om det klinger bedre.

En Nonne (kommer).

Deres Naade! Herr Litzberg og Herr Lademann udbede sig Audiens.

Priorinden.

Lad dem komme. (Hun sætter sig i en Lænestol. Nonnen og Underpriorinden gaae).

Litzberg og Lademann
(træde ind).

Litzberg (ligefrem).

Deres Naade tillader —

Priorinden (afbryder ham stolt).

At tie, mens jeg taler, til De spørges.
Er Kirkestolen færdig — Stukaturen —
Jeg veed ei hvad det hedder — sat istand?

Litzberg.

De smaae Cheruber har faaet hele Vinger,
Thi de var alle afstødt; en forgyldt
Basun, har den ved Loftet faaet i Munden;
To Skyer og tre Staaler, der var' faldne
Bag Pulpituret, har vi limet sammen,
Saa gode nu som ny.

Priorinden.

Og Altaret?

Litzberg.

Er ei femkantet meer, men hæver sig
Høitideligt med fire rette Vinkler.

Priorinden (sukker).

Den ene Kant afslog os Himlens Lyn,
Fordi to Nonner stod i hemmelig
Forstaaelse, — Gud hielpe — med to Mænd.
Den første døde af Forfærdelse,
Den anden kort derpaa af Græmmelse.
Saa gaae det hver en Overtræderinde!
Man siger, at de syndefulde Knøse
Blev straffet med en Slags Forrykthed; at
De ofte komme her paa Landeveien,
Og synge Elskovsarier til Døden.
Har I ei hørt dem?

Litzberg.

Hørt? Jo Deres Naade.
(sagte).
Altsaa er Sagen rigtig, og jeg har
Ubilligt mistænkt dem, de stakkels Diævle.

Priorinden.

Men nu det Vigtigste! Er Kirkeloftet
Vel repareret?

Litzberg.

Det var høie Tid,
Hvis ikke havde Regnen banet sig
En Vei igiennem Loftet, uforskammet,
Og var vist dryppet ned i Vievandkarret.

Priorinden.

Vær selv ei uforskammet! Jeg har længe
Betænkt mig paa at aabne Klosteret
For Mænd, — og Qvinden skabtes ei til Sligt.
(med et spodsk Blik).
Dog — Eder fandt jeg ingen Fare ved!

Litzberg.

Og maae vi spørge Deres høie Naade,
Hvorfor?

Priorinden.

Hvad Dem angaaer, saa er De hæslig
Og plump; det lider intet Fruentimmer,
Og altsaa har det ingen Nød med Dem.
(vender sig til Lademann).
Det unge Menneske er jo saa bly,
Saa ængstlig og saa keitet i sit Væsen,
Som om endnu han stod i Snedkerlære.
I ere Borgerlige; mine Nonner
(Et Par Major- og et Par Oberst-Døttre
Undtagne) ere Adelige. I
Er Kiættere; vi fromme Katholiker.

Summerer jeg nu: Hæslighed og Plumphed,
En taabelig Forlegenhed, lav Fødsel,
Og endelig ugudelige Vantroe,
Hvad bliver da vel meer at frygte for?

Litzberg.

Oprigtigheden er en sielden Dyd!
At Deres Naade, som vist ingen savner,
Har ogsaa den, er altsaa intet Under.
Men gammelt Ordsprog siger: Fattig Mand
Er ikke Hund, fordi han ei er Greve.
Vi have ogsaa vor Portion af Stolthed,
Skiøndt ei, som Deres Naade, vi har sagt
Forfængelige Verden reent Godnat.
Vi kroer os lidt ei af vor Kunstnerære;
Her maae vi dog arbeide, snart paa Loftet,
Som Murene, og snart ved Tavleværket,
Som Snedkere; ja selv som Tømmersvende
Vi flikket har en halvforraadnet Bielke;
Snart er vi Orgelbyggere, Architecter
Ved Alteret. En stakkels Lærredreng
Maa slaae os Kalken i det tunge Trug,
Og puste Ilden til vor Potte Liim,
Den eneste som undes os til Hielp.
Hvad faae vi vel for det?

Priorinden.

Skriv Regninger!

Skru Prisen op til dobbelt, firedobbelt,
Jeg tinger ikke med Jer, jeg betaler.
Kun ønsker jeg mit Kloster snart forskaanet;
For Eders daglige Besøg.

Litzberg.

Vi kan
Endnu ei hexe, Deres Naade! Thi
Med Troldom har, uagtet alle Synder
Og Lyder, aldrig vi befattet os.
Hvis vi arbeide skal i dette Kloster,
Saae maae vi tage vore Kroppe med;
Og Deres Naades Øine taale maae
At see os gaae forbi.

Priorinden.

Nu vel, jeg taaler!
En ægte Christen, en i Gud Hengiven
Har længe vænt sig til Taalmodighed.
Men alting kan faae Ende.

Litzberg.

Vi er færdig
Om et Par Dage. Nu skal Orgelet
Kun prøves, Deres Naade! Vil De høre?

Priorinden.

Der komme mine bedste Sangerinder
Og Orgelspillerinder. Jeg har andet
At tage vare, end at høre Prøver

Paa verdsligt Orgelspil af Kiættere.
De tvende Nonner maae bedømme Værket,
Bestemme Prisen. Gud omvende Eder!
(hun gaaer).

Litzberg.

Kan man forlange bedre? Hendes Hovmod
Er kostelig! Med Tillid hun forpligter
Vor Redelighed ei, og vi misbruge
Ei Giestfrihed, da ingen vises os.
Selv hendes Had til Kunsten skiller os
Ved et besværligt Vidne. Ha fortræfligt!

Rosaura og Cæcilia (komme).

Rosaura (sagte til Cæcilia).

Jeg beder dig, Veninde, overvind
Betænksomhed og al barnagtig Frygt
(venlig til de andre)
Ha, vore kiære Venner!

Litzberg (bukker).

Skiønne Frøken!

(Lademann betragter Cæcilia taus med et ømt og bange Øiekast, hun ham ligesaa).

Rosaura (kiækt).

Min gode Litzberg, vakre Lademann,
Nu skaaner venligt vor Blufærdighed!
Betænker at det Skridt vi vove her
Er tvunget af Omstændighederne;

At ei det staaer til os, som andre Piger,
Lidt efter lidt, med længe nægtet Gunst,
At lønne prøvet tro Bestandighed.
Som raske Skipper paa et oprørt Hav
Vi nødes til at kaste Anker, uden
At kiende Grunden; muligt strande vi,
Men strande vilde vi og sønderslaaes
Alligevel, paa Modgangs haarde Klippe.
Saa siger da, med den Beskedenhed,
Som qvindlig Dyd og mandig Ære kræver:
Vil I os hielpe ud af dette Kloster,
Og nøies med vor Kiærlighed til Løn?

Lademann.

Er nogen Daad for farlig og for stor
For slig Lyksalighed?

Rosaura.

Saa trænger da
Endnu en Straale klar i Sorgens Nat.

Alle fire

(Cosi fan tutte, Pag. 184).

Glade, glade vi nu møde
Vaarens bedste Morgenrøde.
Haabet straaler os imøde.
Kiærlig Attraa, venlig Længsel
Aabner snart det skumle Fængsel.
Hist i fierne Dal en Bolig

Vinker os saa landlig rolig,
Der er Fred til salig Fryd.
Freidigt Haab og venlig Længsel
Byder Hiertet: lev og nyd.
Synger Glædens muntre Vise!
Alle høit vi Amor prise,
Kan vel den i Storm forlise,
Som har ham til Styremand?
Hvo forstaaer sin Kunst som han?
Han kan Lykken Veien vise,
Ingen Skipper er som han.

Litzberg og Lademann.

Hellig Ild min Siæl opluer,
Ingen Fare Modet truer.

Rosaura og Cæcilia.

Venus kiører snelt med Duer,
Under Himlens hvalte Buer.

Litzberg og Lademann.

Over Dale!

Rosaura og Cæcilia.

Over Bierge!

Litzberg og Lademann.

Ingen Kæmper —

Rosaura og Cæcilia.

Ingen Dværge

Alle Fire.

Farten truer.

Rosaura.

Nidigt vinker os Naturen,
Med sin Himmel lyseblaa.

Alle Fire.

Skummel meer ei Klostermuren
Skal om os sin Hvælving slaae.

Rosaura.

Og nu, min gode Lademann, gaae ind
At prøve Orglet, for Cæcilia.
Vel ynder Priorinden ei Musik,
Men hørte hun slet ingen Toner klinge
Fra Kirken, blev hun vel mistænkelig.

Lademann.

Min skiønne Frøken, giør De mig den Glæde
At spille for mig?

Cæcilia.

De er Virtuos,
Hvad er mit Smule Orgelspil mod Deres?
Spil af Sebastian Bach en Fuga for mig,
Det hører jeg saa gierne.

Lademann.

Spiller De
Til Giengield saa mig en Choral?

Cæcilia.

Ja gierne,
Hvis det forneier dem.

Lademann.

Det være skal
Et heldigt Varsel: Fuga tyder Flugt;
Choralen: Tak til Himlen for vor Frelse.

Cæcilia (sukker bekymret).

Ak, Lademann!

Rosaura.

Nu skynder Jer, Børnlille,
Og kommer strax igien! Imens vi andre
Aftale det Nødvendige til Reisen.

(Lademann følger Cæcilia).

Rosaura (til Litzberg).

Og nu, min Ven! helbred mig for min Frygt:
Troer De at kunne redde os? Og naar?

Litzberg.

Endnu i Nat. Det gielder kun at faae
En Nøgle giort til Klosteret. De veed
At vi arbeide tidligt her om Morgnen.
Den gamle Portnerske oplukker os,
Men det behager hende saare slet
At staae saa tidlig op; og sikkerlig
Hun saae sig gierne fri for den Forretning.
Vor Snedkerdreng, vor Habakuk, er slu,

Saa taabelig han lader; jeg har sendt ham,
At conversere Portnerskeen. Maaskee
Det lykkes ham i Vox at trykke Nøglen;
Og har jeg det, saa smedder jeg en ny
Paa Timen.

Rosaura.

Hvad det dog er herligt, Kiære!
At være Mester i saamange Kunster.
Hvad det vil spare os i aarlig Udgivt!
Alt hvad der forefalder inden Døre,
Det giør min Mand, med egen Haand; undtagen —
Forstaaer, sig — Qvindearbeid. Men hvad mere?

Litzberg.

Saa tage vi paa Timen Extrapost.
Herfra til Grændsen af et lutherst Land
Er ikke langt. Ifald vi havde kun
Først Klæderne, til vore unge Damer:
Som Nonner kan de ikke reise. Nonner
Er værre Contraband end Røgtobak.

Rosaura.

En kraftig Lignelse, om just ei vakker.
Hvad giør De der? De krøller et Papir
I Haanden.

Litzberg.

Det er sandt! To arme Stakler,
Der græd bag Kirkemuren ved Cypressen,
Behandled mig og Lademann som Duer,

Og bandt os dette Brev om Vingerne,
Da Klostermuren var dem selv for høi.
De paastaae, Frøken, vel at kiende Dem.
De ønske Lokker af to Dødes Haar.
Først troede jeg, det var to unge Skiælmer,
Men siden hørte jeg af Priorinden:
Det er et Par af Kiærlighed Forrykte.
Min Ven, Herr Lademann, tog imod Brevet;
Han paastaaer, det er heldig Elskovs Pligt,
At gaae uheldig Kiærlighed tilhaande.

Rosaura.

Naturligt! Sæt Dem selv i Hines Sted!
Ifald De havde mistet mig — De vilde
Vist ogsaa sørge.

Litzberg.

Sørge? Ja i Sandhed.
Skiøndt jeg er vævet ei af Maaneskin,
Det vilde gaae mig dybt, — ret nær til Hiertet.
Dog — kiære Frøken — for at tale ærligt, —
Jeg troer jeg duer meer at leve med,
End til at klynke mellem Rosmariner.

Rosaura

(som har læst Seddelen).

Fy, hvor De har forkrammet dette Brev.
Ifald De kiendte de Ulykkelige!
De veed ei, hvad De har for Venner i dem.

For to Aar siden hemmelig forloved'
Med vore stakkels Søstre, lærte de
At kiende os. Den grumme Død forhindred
En Flugt, som Lykken nu tillader os.
Vi har havt Leilighed at underrette
De Dybtbedrøvede om vore Haab,
Thi det er Venner, vi kan lide paa;
Og læs nu, hvad de begge skriver os.

Litzberg (læser).

"Hulde Veninder! Man siger, Tiden læger Saar; med os er det ikke Tilfældet. Som en ædel Viin i den mørke Kiælder, bliver vor stille Kummer aarlig stærkere, vor Følelse mere luttret. Vor Trøst er undertiden at synge Veemodsange ved de Elskedes Grave. Himlen giøre Dem lykkeligere! Vi billige Deres Valg. Skiænker os kun endnu de deilige Lokker, af vore salig Hensovede. Til Flugten række vi hielpsom Haand. Lykkes den endnu i Nat, da holde vi Postheste og Reiseklæder færdige. Vi have intet sagt, til Herr Litzberg og Lademann, for ei at bekymre dem. Vore Veninder vil det være let, at faae disse ærlige Mænd til at see Tingen fra den rette Kant, og til ei at forsmaae vor venlige Hielp.

(Han giver hende Brevet igien)

Ei ei for Pokker, det kom heel iventet,

Jeg troede disse Herrer kun i Maanen,
Og de vil staae os kraftigt bi paa Jorden.
Men kan vi troe dem, Frøken?

Rosaura.

Som mig selv!
Og denne Hielp er os af Vigtighed;
Thi det er Krigere af prøvet Manddom;
De føre gode Klinger, kiære Litzberg!
Og hvis en næsviis Visiteur fik Lyst
At confiskere os, som Røgtobak,
Saa troe mig: Bergdorf, Wiedenhof forstaae
At spille godt paa Sværd, som paa Guitarre.

Litzberg.

Hvor er det muligt langtid at forbinde
Veemoden med saamegen Dygtighed?

Rosaura.

Den Stærke føler ogsaa Sorgen stærkt.
(Cæcilia kommer tilbage).

Rosaura.

Nu Barn, hvorledes klinger Orgelet?

Cæcilia (sukker).

O herligt! Alle Stemmer er saa rene,
Som Toner fra Uskyldighedens Bryst.

Rosaura (opmærksom).

Ei ei! Du blusser jo, min gode Pige!

(sagte)
Og hendes Øine tindre. Næsten spiller
Hun altforgodt sin Rolle nu.
(høit)
Men siig mig,
Hvi tøver Lademann?

Cæcilia.

Han eftersaae
Kun alting først, og lukker Orgelet.

Rosaura.

Velan, Veninde! Lykken staaer os bi:
Endnu i Nat befries vi af de Kiække,
Og sige evig denne Hal Farvel.

Cæcilia (sagte).

Hvad kan det hielpe mig at staae imod?
Jeg reiser dog et lille Stykke Vei
Med Lademann, kan see og tale med ham.
Maaskee — o Gud! en salig Anelse
Bedaarer mig; jeg veed, det er en Drøm.

Alle Tre.

(Cosi fan tutte, Pag. 36).

Ei Amor forlad os, ledsag os i Fare!
I Alfer, som Livet og Glæden forsvare,
Os bringer i Havn,
I Kiærligheds Favn!

Lademann (kommer).

De skyndte Dem saa hurtig bort min Elskte.
(sagte venlig bebreidende til hende).
Flyer vel en Brud saa ængstelig sin Brudgom?

Cæcilia (undseelig).

Min Søster vented os, og Deres Ven.

Rosaura (sagte).

Hvad er dog det? Det bliver Alvor, troer jeg.
See hvilke Øiekast de gier hinanden!
Nu paa min Ære, det var smukt. Forelsker
Hun virkelig sig her i Spillemanden?
Nei, lille Jomfru, der blier intet af.
De maae ei tiere stemme Orgler sammen.
(høit)
Tys! kommer der ei nogen?

Litzberg.

Noget rasled
Derinde.

Rosaura.

Det er Underpriorinden
I Apotheket, hvor hun distilerer.
Jeg faaer et Indfald, Børn! For ei at møde
Ved Aftensangen, eller Aftensmaden,
For reent at fierne bort hver Tvivl om Flugt,
Og tækkes Søster Laura, der er gladest
Naar hun faaer Leilighed at være Doctor,

Jeg lade vil, som jeg fik ondt, og kalde.
(sagte)
Saa kan Cæcilia og Lademann
Ei tale ene sammen, og det er
Det Eneste, jeg nu er bange for.

Litzberg.

Men vil maaskee ei den forstilte Sygdom
Just giøre Opsigt? Vil ei Vaagekoner
Forhindre os i Nat?

Rosaura.

Frygt ei! Cæcilia
Jeg vælger til min lille Vaagekone.
Tro mig, de andre sove alle helst,
Naar de faae Lov dertil.
(giver Litzberg en liden Pakke)
See her er Lokker,
Til de Bedrøvede. Hils, mange Gange!
Vi takke dem, for den tilbudne Hielp,
Og vente Eder alle Klokken tre.

(Cosi fan tutte Pag. 81).

Rosaura og Cæcilia.

Gode Venner, elskte Kiære!
Nu maa Afskedstimen være.
Snart forenet vi alle ere,
Lang Tid ei vi skilles ad.
Fremtid spaaer os hulde Glæder,

Vi forlade disse Stæder,
Hvor den stakkels Nonne græder.
Grønt er Haabets unge Blad!

Litzberg og Lademann (sagte).

Nu maa vi vel begynde
Høit Smerten at forkynde?

Cæcilia og Lademann (høit).

Ak hun er bleg, hun skiælver jo.

Litzberg og Lademann (ligesaa).

Hun maa til Ro!
Stakkels Pige maa til Ro.

Cæcilia og Lademann.

Hun er ei vel, hun blegner,
Hun er saa mat, hun segner,
Hun maa til Ro.

Litzberg og Lademann.

Er ingen der, som hielpe kan?
Er ingen der tilstæde,
Som vil til Hielp os træde?
Til Hielp, til Hielp, til Hielp!

Cæcilia og Lademann.

O Gud, hun er saa lidende.

Alle.

O Gud, hun er saa lidende!
Hvor er den tro Veninde?

Vi er i Kunst uvidende.
Hun kan paa Raad vel finde.
For Angst jeg knap kan tale.
Hvor er den ædle Viv?
Hun vil os snart husvale,
Hun frelste mangt et Liv.

Litzberg.

Høre I hende trippe?
Hun laer ei Haabet glippe.
Ak ædle Søster Laura,
Tag Hofmannsdraaber med!

Lademann og Cæcilia.

Hielp dog i Hast Rosaura!
Kom Laura, kom Laura!

Søster Laura (indenfor).

Her er jeg alt!

Cæcilia og Lademann.

Ak Laura! —

Rosaura —

Laura (kommer).

Ei hvad seer jeg!
Ilde hun sig befinder
(slaaer Hænderne sammen).
O Jammer, Vee og Vok!

Litzberg.

Ei har hun blege Kinder;
Men Øiet mat sig lukker.
Lidt Draaber paa lidt Sukker!
Saa kommer hun sig nok.

Laura.

Var det nu ei en Lykke dog,
At jeg var her tilstæde?
Løs op det sorte Klæde.

Cæcilia og Lademann.

O hielp, i denne Nød.

Laura.

Kom, lad mig Pulsen føle!

Cæcilia, Lademann Litzberg.

Det har vel ingen Nød?

Laura.

Vi vil ei længe nøle.
Hold Hov'det lidt i Væiret.
Hun trækket tungt ei Væiret.
Jeg løber og jeg henter —
Et Øieblik kun venter!
Jeg henter Hovedvand.
Maaskee det hielpe kan.

Cæcilia og Lademann.

Atter hun aabner Øiet,
Smiler igien fornøiet.

Litzberg og Lademann (afsides).

At bare sig for Latter,
Er ingen ringe Kunst.

Laura og Cæcilia.

Men nu hun svimler atter!
Nu daaner hun igien.
See, hvor hun synker hen.

Litzberg og Lademann.

Hun aabner Øiet atter,
Den svandt, den syge Dunst.
(sagte).
At bare sig for Latter,
Er ingen ringe Kunst.

Laura og Cæcilia
(til Rosaura, som kommer lidt til sig selv igien).

Hvad fattes dig, du Arme?

Rosaura.

Ak Veninde!

Cæcilia.

Kiære Pige!

Rosaura.

Jeg min Qval kan ei udsige,
Men gaaer vel over snart.

Laura.

Pulsen banker stærkbevæget.

Cæcilia.

Var hun først kun vederqvæget.

Laura.

Kan du tale?

Rosaura (mat).

Søvn vil husvale.

Laura.

Ei vi hendes Ro forhale!
Søvn vil hende vederqvæge.

Cæcilia og Laura.

Søvnen er den bedste Læge.

Lademann (sagte).

Hun som syg sig godt forstiller.

Litzberg (ligesaa).

Herligt hun sin Rolle spiller.

Laura og Cæcilia.

Søvn maa qvæge,
Søvnen er den bedste Læge,
Naar man føler sig beklemt.

Litzberg og Lademann (afsides).

Amor er den bedste Læge,
Han helbreder Smerte nemt.

Laura og Cæcilia.

Ak det var dog grumme slemt.
Søvn vil hende vederqvæge.

Litzberg og Lademann.

Amor er den bedste Læge,
Naar han er os gunstig stemt.
(De følge hende ud).

(Forhallen til Klosterkirken).

Den gamle Portnerske og Habakuk sidde paa Skamler, han puster til Ilden under en Liimpotte.

Portnersken.

Du er en rar Dreng, jeg holder meget af dig, Habakuk! Bare du ikke var en Hedning.

Habakuk.

Jeg er ingen Hedning, Søster Giertrud! Hvorledes kunde jeg da hedde Habakuk? Jeg er en Lutheraner.

Giertrud.

Ja det er to Alen af eet Stykke. Naar jeg seer dig, ved den Liimpotte med Gløderne under, saa gyser det i mig. Frygter du ikke den evige Ild, Habakuk?

Habakuk.

Nei jeg giør ikke, Søster Giertrud! Naar jeg fører mig skikkelig og ordentlig op, handler

ædelt og ypperligt, og elsker mig selv ligesom min Næste, saa har det ingen Nød med mig.

Giertrud.

Gid det var saa vel! Thi det skulde dog virkelig giøre mig ondt for dig, hvis du blev fordømt.

Habakuk.

Ja mig med. Jeg maa puste lidt endnu til Gløderne, ellers gaae de ud.

Giertrud.

Aa nei, giør ikke det! Saa kommer jeg igien til at tænke paa de fæle Smaadiævle dernede, der puste til Ilden.

Habakuk.

Fy hvem vilde nu altid være med Tankerne i Helvede? Naar vi udrette hvad vi bør, Søster Giertrud, og gavne vore Medborgere, saa hielper vor Herre Skam nok. (Sagte). Hun troer det er Liim, men jeg maa holde Voxet varmt, for at kunne aftrykke Nøglen deri.

Giertrud.

Det er denne nymodens Oplysning! Men tro mig, min Dreng, det er ikke andet end Kiætteri, som leder til Synd og Fordærvelse.

Habakuk (sagte).

Synd og Fordærvelse! Vi giøre det jo ikke

for at stiæle, men for at hielpe et Par stakkels Pigebørn ud af Buret, der gierne ville giftes.

Giertrud.

Det er dog et vakkert Haandværk, det Snedkerhaandværk; men det maa være vanskeligt at lære, Habakuk.

Habakuk.

Ja i syv Aar lader der sig ogsaa lære adskilligt. Det værste var i Førstningen, med den tidlige Løben om Morgenen for Mestermadamen efter Fløde og Tvebakker, inden man selv fik noget. Har hun ikke hørt det vittige Indfald, Søster Gertrud, som en stakkels Dreng af vor Profession havde ifior?

Giertrud.

Nei hvor skulde jeg have hørt det? Vi sidde her i Klosteret og høre ingenting.

Habakuk.

Gud skee Lov, sagde han, at jeg nu har faaet mit Syn igien: Igaar kunde jeg ikke see en Ært i mit Ærtefad; idag kan jeg see Sol og Maane giennem min Øst.

Portnersken.

Aa den arme Stakkel. Er det ogsaa gaaet dig saaledes, Habakuk?

Habakuk.

Ja et Par Aars Tid.

Giertrud.

Omvend dig, og bliv Munk, saa sulter du ikke.

Habakuk.

Nei, saa fik jeg Ærter nok, at fede mit Flesk med, og inden Aaret var omme, kunde jeg vist hverken see Sol eller Maane giennem min Øst. Hun kan ellers troe, jeg har havt det slemt nok, hos adskillige Mestere, inden jeg kom til Herr Lademann og Herr Litzberg. Men jeg holdt dog af mit Haandværk, og naar jeg saadan sad alene paa Værkstedet, Søndag-Eftermiddag, for at passe paa Huset, mens de andre spadserede, gjorde jeg mig mine egne Betragtninger.

Giertrud.

Hu det maa være gyseligt! Man siger at det knager i Bræderne, naar der skal giøres en Liigkiste; er det sandt?

Habakuk.

Ja det er sandt; men saa synger det i dem igien, naar der skal giøres en Brudeseng, og saa beder det ene paa det andet.

Giertrud.

Men sidde saaledes alene paa det øde Værk-

sted, mellem alle de Høvlespaaner. Hvis der nu var kommen en Høvlespaan i Lyset?

Habakuk.

Jeg var ikke alene, men i fornemt Compagnie; mine Venner General Skarpentand, Geheimeraad Hammer, Magister Glatjern, Grevinde Raspemund og Mundkokken Herr Klæbekage vare altid nærværende.

Giertrud.

Hvad vil det sige?

Habakuk.

Saaledes kaldte jeg mit Snedkerværktøi. Saugen var General, en fiirskaaren Officeer, med stridt sort Skiæg, som trængte igiennem, hvor han kom. Hammeren var Minister, thi den slog Hovedet paa Sømmet, hvad vilde jeg sige, Sømmet paa Hovedet. Den lille corpulente Høvle var Magister; thi de Lærde jevne og glatte jo alting, naar Bræderne først ere saugede smaae. Filen lignede min Gudmoder Grevinden, en tør maver Dame, der altid gnavede paa mig, naar jeg kom og bad hende om noget, fordi jeg saae saa lurvet ud. Og Mundkokken Herr Klæbekage —

Giertrud.

Naa hvem var det?

Habakuk.

Det var min Liimpotte, Søster Giertrud, hvori Maden bliver lavet til alle de Møbler, der gaae ud fra vort Snedker-Værksted.

Giertrud.

Ha ha ha! Du er en lystig Dreng, Habakuk! Gid jeg altid havde dig hos mig; her er saa melankolsk i dette Kloster.

Habakuk.

Nu tager jeg hendes Nøgle og kaster i Liimpotten. Den er saa rusten og sort, den trænger til lidt feed Kost.

Giertrud (alvorlig).

Gier ikke det, Habakuk! Saa bliver jeg min Tro vred.

Habakuk

(sagte, kløer sig bag Øret).

Hvordan i al Verden skal jeg faae Nøglen fra Kiærlingen? Paa den Maade gaaer det ikke, jeg maa gaae en anden Vei. (høit) Imorgen skal vi da arbeide her i Klosteret Kl. 4.

Giertrud (forskrækket).

Klokken fire? Ih min Gud, hvad skal det betyde? Jeg lukker min Tro ikke op før Kl. 7. Jeg vil sove ud først.

Habakuk.

Der hielper ingen Modstand, Priorinden har befalet det. Hun vil have Ende paa den Ting. Hun kan ikke taale meer, at see Mandfolk i Klosteret.

Giertrud.

Herregud, see paa dem kan man dog uden Skade.

Habakuk.

Det værste er med det Morgenspøgelse, som ved første Hanegal sniger sig langs ad Kirkemuren, og som Vægteren hver Morgen Kl. 4 seer smutte ind i Kirken.

Giertrud.

Hvad for noget? Gaaer her et Morgenspøgelse Kl. 4?

Habakuk.

Veed Søster Giertrud ikke det?

Giertrud.

Nei jeg kommer jo aldrig før Kl. 7.

Habakuk.

Nu I hører da heller ingenting.

Giertrud.

Men saa fortæl dog!

Habakuk

(Melodie af Dalayracs Camilla).

Naar Uglen hyler, tuder Hund,
Og Græsset Duggen væder,
Et Spøgels her hver Morgenstund
Gaaer om i hvide Klæder.
("Uhu!" sige de begge)
Portnerske var hun, uden Flid,
I Keiser Carl den Stores Tid;
Nu maa til Straf den døde Krop
Af Graven ile;
Tidlig op, tidlig op!
Faaer ei Ro til Hvile.

I Livet hun sig slemt forsaae
Og slumred dorsk om Dagen;
Nu maa hun ud af Gravens Vraa,
Om Natten, i sit Lagen. — "Uhu!"
Hun staaer i Klosterkirkens Gang,
Og synger hult en Morgensang.
Aarle maa stakkels døde Krop
Af Graven ile;
Tidlig op, tidlig op,
Faaer ei Ro til Hvile.

Først naar en anden Søster god
Tør dette Gienfærd møde,

Som heller aldrig Seng forlod,
Med tidlig Morgenrøde; — "Uhu!"
Da faaer det stakkels Spøgels Fred,
Den Anden kommer i hendes Sted.
Hvo vilde vel i skumle Stund
Til sligt sig vove?
Blege Aand spøg du kun,
Lad os andre sove!

Giertrud.

Hør veed du hvad, min gode Dreng? der har du Nøglen. Du kan selv lukke op i Morgen Kl. fire. Jeg forlader mig paa, at du ikke misbruger min Tillid. Du skal svare mig til alt hvad der er i Kirken.

Habakuk.

Det kan hun forlade sig paa. I skal hverken savne Guld eller Sølv, Træ eller Steen, Knokler eller Been.

Giertrud.

Ja saa er det godt. Hu det var da en forfærdelig Vise.

Habakuk.

Ja var det ikke?

(De gaae).

(Udenfor Klosteret).

Lademann (kommer henrykt).

(Cosi fan tutte, Pag. 79).

Hvor saligt, o Elskov, forskiønner du Livet!
Var du os ei givet,
Hvad var da vor Lyst?
O søde Veninde,
Dit himmelske Minde
Kan aldrig forsvinde
Fra kiærlige Bryst.

Litzberg

(kommer med Bergdorf og Wiedenhof).

Ret Lademann! Frisk munter! Lykken trives.
Thi ei blot Elskov, ogsaa Vennehielp
Os rækker Haanden til at naae vort Maal.
Tak disse Herrer! disse Philantroper,
Som glemme egen Sorg og egen Fare,
Og finde Trøst i andres Fryd. I Sandhed,
En sielden Dyd. De sanke gloende Kul
Mig paa mit Hoved: jeg var følesløs
For deres Nød, de — varme for mit Held.

Bergdorf.

Det er vist ogsaa lettere for Sorgen
At trøste sig ved Glæden, end for Glæden
At stemme sig til Sorg. Lad den Fugl flyve!
Og lad os ene tænke paa vor Flugt.

Postheste blev bestilt til Klokken Tre;
Vi følge Jer til Grændsen.

Lademann.

Edle Herrer,
Hvormed giengielde vi —

Wiedenhof (spøgt).

Herr Lademann!
Giengielden kommer muligt før De venter;
Vor Himmel blier vel ogsaa blaa engang.

Bergdorf (blinker til ham).

Ak nei, min Ven, den bliver evig mørk.

(Cosi fan tutte, Pag. 12).

Lademann.

Nu til Lykke, glade Sanger!
Lad os Amor Offer bringe

Litzberg.

Høit det fulde Glas skal klinge,
Til den muntre Glædeslyd.

Bergdorf og Wiedenhof.

Vi, kun vi er Sorgens Fanger!

Litzberg og Lademann.

Eder trøste skal vor Fryd.

Alle Fire.

Nu til Lykke, glade Sanger!
Stem nu i den muntre Lyd.

Litzberg.

Men vi glæde os for tidligt. Fuglene sidde endnu i Buret. Hvad hielper det at disse gode Venner have skaffet os Pas, Extrapost, Reiseklæder; at vi have Penge, Pistoler og Sabler, naar vi ikke kunne faae Porten op? Hvor dog Habakuk bliver af? Alt mit Haab staaer til ham.

Wiedenhof.

Habakuk? Hvem er Habakuk? Hvad har han her at bestille?

Litzberg.

Det er vor Snedkerdreng, vor Merkurius, uden hvem vi intet udrette. Han skal skaffe mig et Aftryk af Nøglen i Vox, saa smedder jeg strax en ny. Det vil tage nogen Tid, men jeg skal nok blive færdig til Klokken tre.

Bergdorf (sagte).

Her have vi altsaa igien den gamle Historie, med Venus, Mars og Vulcanus.

Habakuk

(kommer og siger sagte).

Herr Litzberg, der er Nøglen! Vær saa artig!

Litzberg.

Hvorledes? Nøglen selv til Klosterporten?

Habakuk.

Ja! og til Nonnerne med.

Litzberg (glad).

Ha det er en Daad som fortiener Belønning. (Tager sin Tommestok af Lommen og lukker den op). Kan jeg ikke slaae dig fra Svend til Ridder, saa slaaer jeg dig fra Læredreng til Svend. Jeg eftergiver dig det Aar, du har tilbage; du est Snedkersvend, det er ogsaa godt.

Habakuk (kysser hans Haand).

Ja det er meget bedre! — For mig.

Bergdorf.

Bravo! Haandværkeren har ogsaa sin Ære saavel som Krigeren. Nu er der jo intet meer i Veien.

(Cosi fan tutte, Pag. 131.)

Litzberg.

Nu smiler os Lykken saa venlig og skiøn;
Saa lad dig da trøste, du Kummerens Søn!
Lad længer ei flyde Vemodigheds Taare,
Fornøi dig ved Rosen, lad Tornen ei saare
Nedbøiet I tie?

Bergdorf og Wiedenhof.

Vi tie!

Litzberg.

Paa Lykken I bie?

Bergdorf og Wiedenhof.

Vi bie.

Litzberg.

Kan intet da lindre for Kiærligheds Vee?

Bergdorf og Wiedenhof.

I Andres Lyksalighed froe vi os see.

Litzberg.

Saa svinder Jer Vee?

Bergdorf og Wiedenhof.

Saa svinder vor Vee.

Litzberg.

Frisk Mod! Ei forsage!
Kald Glæden tilbage.

Lademann.

Hvad Fryd vel erstatter
Huld Kiærligheds Savn?
Hvor findes den atter,
Den trofaste Favn?
Dog kalder ingen Klage
Den Døde meer tilbage,
Først Tiden seent helbreder
Et trofast, saaret Bryst;
Hvi kan jeg dog med Eder
Ei dele Hiertets Lyst?

Lademann og Litzberg.

O Amor, Glædens Bringer,
Nu laan os dine Vinger,

Og føer os sikkert snart i Havn,
Saa prise vi dit elskte Navn.

Chor.

(Cosi fan tutte, Pag. 31).

Fort med Mod, til snelle Flugt!
Aftnen smiler blidt og smukt;
Natten med sin lyse Stierne
Vinker hen os i det Fierne.
Vi som Helte Maalet naae!
Os det muntre Posthorn kalder.
Om fra Sky end Torden skralder,
Lynet vil os ei nedslaae.

Tredie Akt.

(Et aabent Lysthuus i en Hauge. Rosaura og Cæcilie i Dameklæder, Bergdorf og Wiedenhof i Uniformer, sidde med Lademann og Litzberg ved et Spisebord).

(Cosi fan tutte, Pag. 103).

Lademann og Litzberg.

Lad os nu, i grønne Skove,
Hylde Venskab, Glæden love!

Rosaura og Cæcilia.

Glæde!

Lademann og Litzberg.

Lad i Klostret Nonner græde.

Rosaura og Cæcilia.

Fremtid venlig til os smiler,
Mismod viger, Haabet iler,
Skiæbnens vrede Tordenkiler
Træffe her os ikke meer.
Munter Fremtid til os leer.

Mændene.

Amors Vinge Flugten skyndte,
Har fuldbragt, hvad han begyndte;
Amor vor Beslutning yndte,
Elskovsguden til os leer.

Rosaura og Cæcilia.

Did til Maalet, hvor han throner,
Lede lette Vaarfavoner.
Amor hylder,
Hvo ham skylder
Fremtids Lykke, Fremtids Haab.

Mændene.

Ak hvor herligt i det Grønne
Saa at sidde med de Skiønne;
Hvor de søde Smil belønne!

Bergdorf og Wiedenhof.

Dæmpe vore Klageraab.

Rosaura og Cæcilia.

Lader Haabets Stierne tindre!

Bergdorf og Wiedenhof.

Eders Fryd vor Sorg skal lindre.

Rosaura og Cæcilia.

Standser Eders Klageraab!

Bergdorf og Wiedenhof.

Glæden leve!

Lademann og Litzberg.

Glæden leve!

Rosaura, Cæcilia, Lademann, Litzberg.

Fremtid venlig til os smiler.
Mismod viger, Haabet iler,
Skiæbnens vrede Tordenkiler
Træffe her os ikke meer.

Bergdorf og Wiedenhof (afsides).

Knap jeg fatter
Mig for Latter.
Det faaer slemme Efterveer,

Rosaura.

Amor hylder,
Hvo ham skylder
Livets Lyst!

Alle.

Amor hylder!
Han opfylder
Sødt med Salighed vort Bryst.

Wiedenhof og Bergdorf.

Han, kun han kan skiænke Trøst.

Bergdorf.

Ak Eders Glæde smitter os. Vi glemme,
At hverken Amor eller Bachus mægter
At tænde meer den slukte Flamme, som
Alt Dødens Genius har vendt mod Jorden.

Men, kiære Litzberg, vakre Lademann,
De salig Elskte vare Søstre, veed I,
Af disse Levende, og lignte dem.

Wiedenhof.

O meget, meget! Som endnu kan sees
Af disse Lokker.

(aabner Papiret).

Maae I ikke tilstaae,
At Haarets Farve selv har megen Lighed?

(Bergdorf ryster misfornøiet paa Hovedet).

Lademann (betragter Lokkerne).

Særdeles megen!

Litzberg.

Og de er' saa friske —

Wiedenhof

(gjemmer Papiret igien).

Som de var' klippet nys? Det giør Pomaden;
Den conserverer altid døde Haar.
Hvorledes gik det ellers vore Damer,
Som overlæsse sig med slige Bukler?

Bergdorf.

Nu da! endnu et Glas paa Fremtids Held.
Det glæder os, at Flugten gik saa let.
Nu, her paa fremmed Grund, i lutherskt Land
Er ingen Fare meer.

Litzberg.

Vi takke skyldigst,
Fordi saa redebon I fulgte med,
Og deelte Faren.

Bergdorf.

Nu — det var vor Pligt,
Det skyldte vi de gode Svigerinder.
Her skilles vi da ad i dette Værtshuus;
I reise hen til Elskovs Paradis,
Vi gaae tilbage til vor Smertes Skiærsild.
Dog, før vi skilles ad, (det blier vel bedst,
For Eders Elskte, først at slumre lidt;)
Vil jeg fuldstændigt strax, min Sorgs Veninde,
Fortælle Dem, alt hvad der hændte mig,
Og hvad jeg følte, leed, og hvad jeg sværmed,
Fra Amathontes Dødsdag, til idag.

Litzberg (afsides, staaer op).

Det blier en ynkelig Historie.
De stakkels Piger er' alt trætte nok;
Skal end en Dosis tragisk Opium
Formere Søvnigheden? Lad saa være!
Een Villighed er jo den Anden værd;
Og har han hiulpen til at redde hende,
Kan hun en Stund vel kiede sig for ham.

(høit).

Vi vil ei blande os i Eders Veemod,

Da det dog ingen Nytte længer virker.
Hvis Eders Elskte leved, skulde vi
Med Glæde giøre Giengield, og bidrage
Vort til, at snart I kunde vinde dem.
Men Dødens Knokkelhaand, skiøndt uden Muskler,
Omklemmer altfor stærkt sit stakkels Bytte.
Tom Trøst foragter Wiedenhof med Ret:
Og altsaa, Lademann, kom lad os gaae,
En lille Tour, imedens Herr von Bergdorf
Meddeler sine Sorgserindringer.

Bergdorf (sagte).

Jeg viste nok, den Klynken vilde lykkes.
Med Enebær fordriver man jo Myg,
Og Litzberg med Sentimentalitet.

Cæcilia.

Jeg følger med! Her er saa friskt og grønt.
Ak, det er længe siden jeg betraadte
En Skov, og nød Naturens Liflighed.
Kom gode Lademann! ræk mig en Arm.

Lademann.

Hvor ofte gik jeg ensomt om i Skoven,
Og savned, midt i Overflødigheden
Af Guds Natur, fordi det Bedste mangled.
Knap fatter jeg mit Held paa denne Dag,
Er det en Drøm ei end?

Wiedenhof (sagte).

Jo, gode Ven!
Du drømmer ganske rigtig om din Drøm.

Litzberg (til Wiedenhof).

Lad det forelskte Par kun gaae foran,
Og lad os To gaae langsomt, kiære Herre!
De maae fortælle mig dog ogsaa noget.
Kun intet Drøveligt! — Om Krig, om Heste,
Om Bal, Dueller — kort om hvad De vil,
Kun intet om den salig Euphrosine.

Wiedenhof (sagte).

Skal jeg endnu elendigt finde mig
I dette Mummespil? Skal med mit Sværd
Jeg ikke hurtig sønderhugge Knuden?
Dog — jeg vil ikke støde Damerne.
Endnu et Øieblik, for deres Skyld!
Men snart forgaaer Taalmodigheden mig.
(De gaae).

Rosaura.

Den gode Wiedenhof er misfornøiet.

Bergdorf.

Jeg troer, han er jaloux paa Lademann.

Rosaura.

Det er vel ei aldeles uden Aarsag.

Bergdorf.

Den unge Kunstner er en vakker Knøs,

Et stort Talent, et varmt og ædelt Hierte!
I Sandhed, det er ikke uden Grund.

Rosaura (spøgende).

Og overalt — hvad Kiærligheden angaaer,
Hvad spørger den om Grunde? Vel at her
Er ingen deilige Opvarterinder!
Hvem veed hvad saa min Elsker vilde føle.

Bergdorf.

Rosaura! Nænner du i første Møde,
Da vi er ene, saa at tale til mig?

Rosaura.

Ja, kiære Ven! hvad vil du, jeg skal tale?
(Cosi fan tutte, Pag. 168).

Gud Amor er en Driller,
Man kan ham aldrig troe;
Han snedig sig forstiller,
Og stiæler Hiertets Ro.

Han hvæsser sine Pile
Paa Modgangs haarde Steen;
Men, meer end de, hans Smile
Gaae dybt til Marv og Been.

Det arme Hierte bløder,
Som troer sig velforvart;
Men naar det Guden møder,
Hans Magt sig viser snart.

Thi vogt dig, unge Smukke!
Tro den Forræder ei;
Han leer ad dine Sukke,
Og gaaer igien sin Vei.

Bergdorf.

Du hulde Pige! Denne Munterhed
Hvorunder sig Unseeligheden skjuler,
Giør dig kun meer elskværdig. Hvilket Indfald!
At spærre Venus selv i Nonnebuur,
At skiule hendes Ansigt med et Slør!
Men nu er Sløret faldet, som en Taage;
Og denne lille Strid af Elementet
Giør Foraarsmorgenen kun mere skiøn.

(Cosi fan tutte Pag. 136).

Bergdorf.

Mit Hierte du Hulde
Har lagt i din Lænke;
Men vil du nu skiænke
Til Døden mig dit?

Rosaura (bestandig spøgende).

Hvo vilde vel tage
Sin Gave tilbage?
Men vil du ei vrage
Med Tiden mig lidt?

Bergdorf
(lægger smilende hendes Haand paa sit Bryst).
Føl Hiertet! Det banker
For dig, hvad det kan.

Rosaura.
Ak Mændenes Tanker
Er Skum kun paa Vand.

Bergdorf.
Saa tro det banker, som det kan!

Rosaura.
Saa tro det banker, som det kan!

Begge (alvorlige).
Mig Elskov henrykker!
Til Hiertet jeg trykker
Den Gode, den Kiære;
Nu Livet skal være
Mig daglig en Fest,
Hvor Glæden er Giæst.

Bergdorf.
Et Kys du mig give!

Rosaura (atter spøgende.)
Nei det gaaer ei an.

Bergdorf (med forstilt Vrede).
Saa lad det da blive!

Rosaura.
Du vredes?

Bergdorf.

Som din Mand.

Rosaura.

O lad dig formilde!
Slaae Øiet ei ned.

Bergdorf.

Nu er det for silde.
(Pludselig god igien).
Hvo kan være vred?
Vi vil os forlige.

Rosaura.

Forlige!

Bergdorf.

O sødeste Pige,
Omfavn da din Ven!

Begge.

Med Amor i Barmen
Og Møen } i Armen
Sin Beiler }
Til Himlen sig svinger
Lyksalige Sands,
Paa Kiærligheds Vinger,
I Morgenens Glands.

Bergdorf.

Nu er jeg lykkelig! Og nu Rosaura
Lad os fuldbringe halvfuldendte Flugt.

Jeg er ei rolig, før jeg eier dig
I tryg Besiddelse. Herfra til Grændsen
Er ikke langt. Hvo veed hvad hændes kunde?
Thi Priorinden er af mægtig Slægt,
Og hun har mange Venner her i Egnen.
Desuden piner det mig at bedrage
De stakkels Knøse meer end det behøves;
Og en retfærdig Vrede maae vi undgaae,
Som ene Magt og Trods kan møde fræk.
Thi foregiv, at du og din Veninde
Vil sove lidt, en Timestid. De trænge
Vel og til Hvile. Midlertid forføie
Vi os ad snevre Sti, hen giennem Lunden,
Til Landeveien, hvor den anden Vogn
Alt holder forspændt. Amor skiænke Flugten
Fremdeles sine Vinger.

Rosaura.

Vel, min Ven!
Og denne Pakke bliver her tilbage
Til Lademann og Litzberg: tvende Ringe
Med Brillanter af en stor Værdie,
Og med en venlig Tak. Det fik igaar
Jeg færdig alt, og ogsaa underskrevet,
Som vel var, af Cæcilia. Idag
Er Coursen steget meget høiere,
Det vilde holde haardt. Den stakkels Gut

Alvorlig har forelsket sig i hende,
Og hun er ikke følesløs mod ham.
Dog, slige lette Øieblikkets Indtryk
Udsletter atter Øieblikket let.
Han drager Landet om, som fattig Kunstner,
Var det en Mand for vor Cæcilia?

Bergdorf.

Velan min elskte Pige, lad os ile.

(De gaae ind i Værtshuset).

(Et Sted inde i Skoven, hvor der staaer en Bænk).

(Litzberg kommer med Wiedenhof Arm i Arm).

Litzberg.

Aa med Tilladelse, min gode Herre,
Jeg er lidt træt, lidt mødig efter Reisen;
Det undrer mig, De er endnu saa flink,
Paa den Strabads. Dog det forstaaer sig selv,
En Kunstner er forkiælet, en Soldat
Er vant til Ondt. Kom, lad os sætte os,
Og slaae en Sladder af.

Wiedenhof (sagte).

Nu, paa min Ære,
Dertil udfordres Jobs Taalmodighed.

Den anden render med min Brud, imens
Jeg conversere maa den plumpe Litzberg!
Jeg havde Lyst — og dog — det er utroligt —
Den simple Karl, han imponerer mig.
Hvert Øieblik jeg foresætter mig
At være grov imod ham, men saa seer han
Saa klart og roligt mig i Øinene,
Og saa er det forbi. Saa staaer jeg der
Fast som en Pog, der hører Forelæsning.

Litzberg (sætter sig).

Her er saa smukt! (klapper paa Bænken).
Giør ingen Komplimenter!

Wiedenhof (sagte).

Og ingen Høflighed, Respekt for Folk,
Som staae i Stand og Rangen over ham.
Selv sætter han sig først.

Litzberg.

Hvad siger De?

Wiedenhof.

De Andre vente.

Litzberg.

Ei hvad, lad dem gaae!
Hvad komme os de andre ved? Hvem vilde
Forstyrre Kiærester i deres Ro?
De har saa meget Intet at fortælle
Hinanden. Det er godt for dem. Men os,
Hvor kan det more os?

Wiedenhof (kaster sig gnaven paa Bænken).

Mig morer intet
I denne Verden meer, det veed De jo.

Litzberg.

Hvis De vil lyde Venskabs Raad: studeer
Mathematik! det er den bedste Modgivt,
Mod overspændt, bedrøvet Følelse.
Først reen Mathematik: Mathesis pura,
Saa den anvendte siden: applicata.
Naar man abstrakt behandler Størrelser,
Da bliver snart, alt hvad vi kalde Stort
I daglig Liv, kun saare lillebitte.

Wiedenhof.

Saa blier Rosaura Dem da lillebitte?

Litzberg.

Det er en anden Sag! Jeg nægter ikke
Idealismens Virkninger paa Sindet.
Begeistringen er god, som Drivefiær
Til store Handlinger. Kun denne Sværmen
For ingenting. —

Wiedenhof (utaalmodig).

Og hvo har sagt Dem da,
Det var for ingenting?

Litzberg.

Det har De selv.

Wiedenhof.

Det er ei sandt! Jeg sværmer for min Elskte!
Det har jeg sagt Dem.

Litzberg.

Vel! men hun er død.

Wiedenhof.

Ei end for mig. Hun lever i mit Hierte.

Litzberg.

Det er kun en poetisk Taalemaade.
Studeer Mathematik, Philosophie!
Saa lærer De at agte rene Forhold,
At skille Virkelighed klart fra Tant.

Wiedenhof.

Og er Mathematikens Grundvold da
Stort meer end Tant? Hvad er en Linie?
Et Intet, uden Stof og Tykkelse.
Hvad er en Punkt? lidt mindre selv end Intet.
Og dog, paa dette Intet grunder I
Den hele suffisante Videnskab.

Litzberg.

Hvis ei De ynder de abstrakte Former,
Saa lær, til en Forandring, Mekanik.
Hvad er et sorgfuldt Bryst i Mennesket,
Med nogle Mundfuld Luft og Hiertesuk,
Mod disse Dampmaskiner, som bevæge
Den hele Verden nu, saa grandiost?

Wiedenhof.

Jeg hader Deres flaue Dampmaskiner.

Litzberg.

Som Ridder? Ja det kan jeg nok begribe.
En simpel Rytter burde hade dem;
Thi snart behøves ingen Heste meer.

Wiedenhof (hidsig).

Hvordan? Behøves ingen Heste meer?
Nu saa gid Diævlen — dog, jeg vil ei trætte
Med Dem. De er en gammel Mand.

Litzberg (ømfindtlig).

For Pokker,
Ei gammel! Jeg er fyrgetyve Aar.

Wiedenhof.

Da seer De ud, som De var tredsindstyve.

Litzberg.

Det har dog min Rosaura ikke fundet.

Wiedenhof.

Hvad hun har fundet, veed De ei endnu.

Litzberg.

De troer at bringe mig ud af min Fatning,
Men det skal ikke lykkes Dem.

Wiedenhof.

Velan!
Saa lad mig gaae; hvi holder De paa mig?
Vi to ei harmonere med hinanden.

Jeg ynder Krig, De Fred; jeg Sværd og Ganger,
De Lineal og Damp. Jeg elsker end
Min Mø i Gravens Skiød; og De forlader
Kold Deres Brud, som sidder nu og føler
Medlidenhed for en elskværdig Mand.

Litzberg.

De vil nok see mig skinsyg, Wiedenhof,
Men det skal ikke lykkes Dem.

Wiedenhof (stolt).

Jeg hedder
Ei Wiedenhof, men Herr von Wiedenhof.
Nu lad mig gaae!

Litzberg (sagtmodig).

Gaae De med Gud, min Herre.
Men bliv dog ikke vred! Jeg glemmer ei
Den Godhed, De har viist mig. Det var usselt
Af mig, hvis ei jeg kunde taale her
En smule Gravenhed af Den, der skuer
Ei Verden i saa muntert Glar, som jeg.

Wiedenhof.

Velan! Gid dette Glar kun ikke briste,
Saa stod De blind og saae slet ingenting.
(gaaer).

Litzberg.

Han er i ondt Hummeur, den arme Diævel.
Det er endnu et hæsligt Træk ved Sorg,

At tit den er misundelig paa Glæden.
Nei, saa er Bergdorf af et bedre Malm.
Men han er sikkert end ei bleven færdig,
Med at fortælle sine Lidelser.
Jeg er ei nidkiær paa min gode Ven;
Og for mig selv ret at bevise det,
Saa vil jeg giøre først en lille Omvei.

(gaaer).

Cæcilia og Lademann (komme ind fra den anden Side; hun først, han følger hende bekymret i nogen Afstand).

(Cosi fan tutte, Pag. 172.)

Cæcilia.

Nei, jeg kan det ei længer bære!
Kiærlighed og qvindlig Ære
Strængt mig byde,
Jeg maa lyde,
Aabenbare denne List.
Brist, mit arme Hierte, brist!
Ak, hvor vil det dybt ham krænke!
Vil Medlidenhed han skiænke?

Lademann (afsides).

En Bekymring hendes Hierte
Trykker med sin Byrde vist.

Cæcilia.

Gud! der er han! — Mit Lod er kastet!
(til Lademann).
Lad os ile!

Lademann (kiærlig).

Hvi har du hastet?
Siig, hvi du din Ven forlader?
Piet sig i Taarer bader!
Ak, hvis alt du Vilhelm hader —
Brist, mit arme Hierte, brist!

Cæcilia (afsides).

Himmel, ak! jeg skal ham vække!
Af den søde Drøm ham skrække.

Lademann.

Røver jeg endnu dit Hierte?

Cæcilia.

Du har evig rørt mit Hierte.

Lademann.

Saa betro mig da din Smerte.

Cæcilia.

Nei, jeg kan ei tale, nei,
Mørk er mig min Fremtids Vei.
Lad mig flygte!

Lademann.

Her vil jeg blegne.

Cæcilia.

Evig tro dig allevegne!

Lademann.

Volder jeg dig denne Kummer?

Cæcilia.

Vilhelm, ak min Sorg forstummer.
Glem min Kummer!

Lademann.

Dyrebare, sig din Kummer!
Søde Pige!

Cæcilia.

Glem min Kummer!

Lademann.

See, min Barm slaaer dig imøde,
Lad ei tauft dit Hierte bløde!
Evig jeg med dig forbunden,
Dele skal din Sorg, din Lyst.

Cæcilia.

Himmel! jeg er overvunden,
Og din Ømhed er min Trøst.

Begge (i hinandens Arme).

Hvilken Glæde, selv i Smerte,
Naar et ømt og kiærligt Hierte
Deler tro den Elsktes Kummer!
Det giør Sorgen selv til Lyst.

Lademann (henrykt).

O, min Veninde! Denne Nat og Dag
Mig forekomme som et Eventyr,
Der ligger uden Mulighedens Grændser;
Da pludselig mig Skiæbnen under det,
Hvorefter Hiertet higed, fra det slog.
Ja — efter Kiærlighed slog dette Hierte.
En Piges søde Smil og bløde Haandtryk,
Og ømme Blik, mig tyktes mere værd,
End Verdens Roes og alle Laurbærkroner:
At vorde Kunstner, selv en sielden Kunstner,
Det forekom mig ikke vanskeligt;
Og skiøndt kun født i Fattigdom og Ringhed,
Sig strakte tidlig Drengens kiække Haand
Op efter Musers Krands, og Haanden greb den.
Den store Vogler skiænkte mig sit Bifald;
Og jeg har lært at tvinge Toner af
Det stærke Instrument, som jeg kan bygge,
Og at begeistre Menighedens Røst.
Ak, men langt meere værd end dunkle Laurbær,
Var den af Roser mig, som Pigen flætter.
At vinde Skiønhed og Uskyldighed,
At fængsle sødt et herligt Qvindehierte,
Det forekom mig næsten som umuligt,
Fordi det var det Høieste, jeg ønskte.
Min Uerfarenhed, min tause Blyhed,

Min Mangel af de mange ydre Fortrin,
Der giør en Mand elskværdig for en Qvinde,
Laae, som en Afgrund, mellem mig og Haabet.
Men min Cæcilia har som en Fee
Berørt min Tunge. Jeg har lært at tale
I hendes Selskab. Hun har skuet mig
Dybt i min Siæl! Hun ei miskiender mig.
Hun skiønner paa et varmt og trofast Hierte,
Og dette Hierte er til Døden hendes.

Cæcilia.

O elskte Lademann, og mit er Deres.
Bort med Forstillelse! Saa hør mig da!
Nu skal De vide alt, og handle selv,
Og De vil sikkert ei miskiende mig.

Wiedenhof (kommer).

Herr Lademann, Herr Litzberg venter Dem,
Ved Aaen hist dernede. Han har noget
At sige Dem. Nu maae vi skilles ad!
Tillad, til Afsked, mig et Øieblik
Med Frøknen her! Maaskee for sidste Gang.

Lademann (seer paa Cæcilia).

Cæcilia (kiik).

Gaa, kiære Ven! Og lad mig tage Afsked
Med Herr von Wiedenhof for sidste Gang!

(Lademann gaaer).

Wiedenhof.

De er særdeles rørt, min Naadige!

Cæcilia.

Ja, meget rørt! Og denne Følelse
Mig giver Mod, at tale ret oprigtigt.

Wiedenhof.

Saa har De hidindtil talt uoprigtigt?

Cæcilia.

Jeg har jo næsten intet talt med Dem;
Jeg kiender Dem jo neppe.

Wiedenhof.

Destobedre!
For nøie Kiendskab skader Kiærlighed;
Den elskte Gienstand være maa os fremmed
Og velbekiendt paa eengang. Dette Halvlys
Er gunstigst for Cupidos Malerie.

Cæcilia.

Jeg lider ei det falske Dæmringskiær;
Og derfor maa det enten dages ganske,
Hvad heller komme Sorgens Nat, og hylle
Mig i et evigt Mulm.

Wiedenhof.

Ei hvor poetisk!
Naturens Ynde har begeistret Dem.

Cæcilia.

De stikler paa mig! De har Ret dertil,
Ja, høilig Ret, at være misfornøiet.

Wiedenhof.

Paa ingen Maade! Jeg er velfornøiet
Med Dem, hvis De er saa med mig.

Cæcilia.

Hold op
Med denne fæle Tone! Deres Vrede
Fortiener jeg maaskee; men ei Foragt.

Wiedenhof.

Bevares vel! Foragte selv sin Brud!

Cæcilia.

Det er jeg ei endnu. Gud vil tilgive
Et overilet Skridt; og De, en Ridder,
Maa hylde Ædelmod, og overbære
Med Qvindens Svaghed.

Wiedenhof.

Giør jeg ikke det?

Cæcilia.

Rosaura, min Veninde, elsker Bergdorf.
Hun skrev et Brev til ham og Dem, og fik
Mig ubetænksom til at underskrive.

Wiedenhof.

De lovet har at ægte mig, min Frøken!

Cæcilia.

Fordi jeg ikke kiendte Kiærlighed.
Jeg tilstaaer Dem min Feil! De er fornærmet,
Og jeg anraaber om Tilgivelse.

Wiedenhof (leer).

Fordi De elsker nu — Herr Lademann!

Cæcilia.

Tak! Tak, for denne Latter! den bortjager
Min Frygt. Hvi skulde jeg vel skamme mig?
Min Følelse er ædel og uskyldig.

Wiedenhof.

O høist uskyldig! Det er ret uskyldigt,
At skiænke først sit Løvte til en Anden,
Og saa forgabes i den Første, Bedste,
Man træffer paa sin Vei.

Cæcilia.

Det maa jeg taale.
Jeg taaler gierne det, og mere til.
Skiæld mig og haan mig! Vær ret ubarmhiertig!
Forpligt mig ikke med en Ædelmod,
Som bragte mig kun til Fortvivlelse.
Vi to er ikke skabte for hinanden.
De har befriet mig af mit Slaveri,
Jeg skylder evig Dem Taknemlighed,
Men Elskov, — Elskov kan jeg ikke føle.

Wiedenhof (bestandig med Haanlatter).

Den føler De kun for Herr Lademann!

Cæcilia.

Jeg føler den for ham, som Livets Herre
Tilsendte mig. Er Kiærligheden fri?
Kan man bestemme sig til Kiærlighed?
Betaler man sin Gield med Kiærlighed?
Er Kiærlighed en Pligt, som kold Fornuft
Udviser, for en Godhed, man har nydt?
Nei, den er Hiertets Herre. Hiertet tvinger
Ei den. Jeg aldrig har bedraget Dem,
Thi jeg har aldrig sagt: Jeg elsker Dem.
At ægte Dem — det har jeg daarlig lovet.
Hvad vinder De vel ved et Ægteskab,
Som savner Livets bedste Fryd?

Wiedenhof (alvorlig).

O meget!

Nu har De talt, og udøst Deres Hierte,
Nu Raden er til mig. Jeg elsker Dem;
Og Deres Adfærd her, skiøndt dadleværdig,
Jeg veed ei — puster op kun Ilden meer.
For Deres Skyld udsætter jeg mit Rygte
For Verdens Spot og for Bagvarskelse.
Hvor vil man ikke rynke Næse, naar
Man hører: Wiedenhof er løbet bort,
Med en Uadelig af Klosteret.

Hvor meget bliver der for mig, at jevne,
At faae Tilgivelser og Glemsel for.
Dog — jeg kan staae paa mine egne Been,
Og er afhængig ei af Verdens Dom.
Velan! Mit Offer, Frøken, er ei ringe:
Jeg offrer Dem al min Forfænglighed,
Men Æren kan jeg ikke offre Dem.
At blive Verdens Giek — at staae til Spot —
Af Sadlen kastes af en Haandværksmand?
Nei, ved mit Sværd og mine Fædres Skiold,
Det giør jeg ikke. Heller døe! Velan!
Det kommer an paa Dem, giør Valget selv.
Ifald De foretrækker Lademann,
Saa vil jeg glemme, han er Borgerlig,
Som jeg har glemt med Dem; saa maae vi stride
Paa Liv og Død, maa skydes paa Pistoler,
Og een af os maa bløde Hiertet koldt;
Mit varme Hierte skal ei ene bløde.
Jeg gaaer at hente Vaaben.

Cæcilia (forskrækket).

Bliv, for Guds Skyld!
Varmhiertige Himmel.

Wiedenhof.

Ja, saa sandt Gud lever,
Een af os her maa døe paa Stedet. Vælg!

Cæcilia (angst).

Jeg følger Dem!

Wiedenhof.

I Sandhed?

Cæcilia.

Ja, jeg følger!

Der er min Haand derpaa.

Wiedenhof (kysser den).

Saa er jeg rolig!

De seer, hvor høit jeg elsker Dem. Og De
Skal ogsaa komme til at elske mig,
Naar denne Børneleg er atter glemt.

(Cosi fan tutte, Pag. 142.)

Hulde! Tiden vil snart Dig helbrede;
Du vil ynde, hvad nu Du forsmaaer.
Snart til Ømhed forvandles din Vrede,
Naar dit Hierte mit Hierte forstaaer.
Kun din Kuld meer opflammer min Lue.
Hvo modstaaer vel din yndige Magt?
Selv min Stolthed forstaaer du at kue,
Mig Din Skiønhed i Lænker har lagt.

Cæcilia (bekymret).

Og Lademann?

Wiedenhof (med et foragteligt Smil).

Vær rolig for hans Liv!

Han selv er under min Fortrydelse.

Naar De er min, saa har jeg intet meer
Med ham at giøre. Det er høie Tid,
Jeg gaaer at hente Bergdorf og Rosaura.
(gaaer).

Cæcilia (ene).
(Cosi fan tutte, Pag. 41).

Angst jeg fortvivler brat,
Mit Hierte bløder.
Mørk er min Fremtids Nat!
Jeg ham forstøder.
Nu mig kun møder
Kummer og Nød.
O kom min Død!
Nu dybt i Graven ned
Sank Haab og Glæde.
Hiertet af Trøst ei veed,
Jeg kan kun græde.
Fiernt skal min Klagelyd
Dig kalde, sneltforsvundne Fryd!
Men jeg vil flye min Ven, og redde dig,
Du blide, vennehulde Fredens Søn!
Du skal ei møde opbragt, svet Grumhed.
Ei krøb du feig i Skiul, det veed jeg vist;
Du vilde blegne for Cæcilia.
Nu, Elskte, skal den stakkels Pige blegne
For dig, imens du drømmer hende troløs,

Og bander i Forbittrelse det Hierte,
Som kiærligt slaaer for dig, indtil det brister.
(I det hun vil gaae, møder hun Rosaura,
Wiedenhof og Bergdorf).

Rosaura.

Kom nu, Cæcilia! vi har søgt dig længe,
Der er ei noget Øieblik at spilde.
Vi maae afsted.
(kalder paa en lille Dreng).
Du Smaa! kom hid! Er du
Ei Værtens Søn?

Drengen.

Jo!

Rosaura.

Denne lille Pakke
Du bringer om en Time, — hører du?
Først om en Time, de to andre Herrer,
Som kom med os. Herr Lademann og Litzberg.

Drengen.

Godt, naadige Frøken.

Bergdorf (seer paa sit Uhr).

Nu er Klokken elleve.
Du bringer altsaa Pakken Klokken tolv.
See der har du en Louisd'or! Forret
Dit Ærind vel!

Drengen.

Godt, altsaa om en Time
Fra nu af.

Rosaura
(til Cæcilia som dvæler).

Kom, min Engel!

Wiedenhof.

Maa jeg byde
Min Arm? (Til en Tiener, som kommer med Reise-
kapper).
Har du Pistolerne tilrede?

Cæcilia (farer sammen).

Pistolerne?

Wiedenhof (smilende).

Ja vist, Pistolerne.
De giemmes maae i Vognen, mener jeg,
Saa at de ingen Skade giør (sagte til hende).
Vær rolig,
Frygt ikke meer, min skiønne Brud! Men Tiden
Er kostbar.

Cæcilia.

Tiden? (sukker) Den faaer Ende snart.
Min Følelse tilhører Evigheden.
(De gaae).

Drengen (alene).

Altsaa, om en Time skal jeg bringe de frem-
mede Herrer Pakken. Men hvor faaer jeg at vide,

naar den Time er forbi? Tiden faaer Ende snart, sagde Frøkenen. Da jeg talte med Herren, var den Elleve; men hvad er den nu? Jeg har intet Uhr, og forstaaer mig ikke engang rigtig paa Viseren, om jeg havde eet.

Habakuk (kommer listende frem; sagte).

Var det ikke nu en Lykke, at jeg sneeg mig i Hælene efter dem? Jeg mærkede nok, der var Ugler i Mosen. Nu gielder det, at faae Pakken fra Drengen, ligesom Nøglen fra Portnersken. Det skikker sig egentlig ikke for mig, som Svend, at give mig i Kast med saadan en Hvalp. Men Hensigten adler Middelet, sige jo de Lærde.

Drengen.

Hør du, kan du ikke sige mig, hvad Klokken er?

Habakuk

Du? Hvem dutter du raa Unge? Veedst du ikke, at jeg er Snedkersvend?

Drengen.

Om Forladelse min Herre, vil han ikke være saa god, og sige mig hvormange Klokken er?

Habakuk (sagte).

Var det ikke nu en Lykke, at Herr Lademann forærede mig det Sølvuhr? (seer paa Uhret). Den er et Qvarteer til Tolv!

Drengen.

Ikke meer? Saa har jeg endnu tre Qvarteer at bie.

Habakuk.

Hvad er det for et Jav, med alle de Drenge, dernede ved Gadekiæret?

Drengen.

Samles de alerede?

Habakuk.

Ja vist.

Drengen.

Jeg meente det var først i Eftermiddag.

Habakuk.

Nei det er giort om til i Formiddag. Men hvad er det?

Drengen.

Om Forladelse min Herre, hvad er Klokken?

Habakuk (seer paa Uhret).

Halv tolv; men mit Uhr gaaer lidt for langsomt. Mig synes de sagde, der skulde skydes til Fuglen.

Drengen.

Ja det forstaaer sig. Der er sat en Fugl op af Blaaleer, paa en Stang. Bageren giver sig idag, og har sat Gevinster ud. En Hvedetvebak for Ringen, et Par Krydertvebakker for

Hovedet. En Æggekringle, for hver af Vingerne, et Rundebrød for Halen, og en Julekage med Sokat og Rosiner for hele Skroget.

Habakuk.

En Julekage midt om Sommeren? Hvor er det muligt? Det er jo reent imod Naturens Løb.

Drengen.

Med Forlov, min Herre, hvad er Klokken?

Habakuk (seer paa Uhret).

Den er tre Qvarteer til tolv, min Dreng.

Drengen.

Den Klokke gaaer da forbandet langsomt. Jeg staaer som paa Gløder. Jeg har faaet Lov af min Moder at være med. Men jeg har lovet, først om en Time at besørge dette Brev, til de fremmede Herrer.

Habakuk.

Flye du mig kun Pakken! Det er mine Herrer. Jeg skal nok besørge den.

Drengen.

Der seer jeg Herr Litzberg og Herr Lademann henne. Jeg vil selv bringe dem Pakken; thi det har jeg lovet, og det har jeg faaet en Guldskilling for.

Habakuk.

Ja saa skynd dig!

Drengen.

Hvad er Klokken?

Habakuk.

Nu er den snart et Qvarteer til Eet.

Drengen.

Den er jo reent gal til at løbe idag. Farvel! Jeg maa ogsaa løbe.

(gaaer).

Habakuk (alene).

Var det nu ikke en Lykke, at den Dreng ikke forstod sig paa Klokken? Og overalt — hvad er Tiden, og hvem bryder sig synderligt om den? Jeg kiendte en Student, der logerede hos min Mester, og der lagde sig efter den kantede Philosophie, han havde saare ringe Tanker om Tiden, og sagde det var kun en Sandseform. Men hvorom alting er, saa gaaer den aldrig bedre, end naar man er forelsket og har en Kiæreste; og derfor vil jeg ogsaa jo før jo heller see at skaffe mig een, naar jeg kommer hiem. Hvis bare Marilisbeth ikke vilde vedblive at være saa grusom imod mig.

(Melodie af Haydns Ritter Roland).

Marilisbeth kun spotter og leer,
Naar jeg beder om Elskov igien;
Men jeg tænker, hun vrager ei meer,
Naar hun hører, jeg er bleven Svend.

Ja jeg er Svend! Jeg alt er Svend. —
Hun mig elsker varmt vist igien;
Hun mig kalder hiertelskte Ven.

Marilisbeth tit gav mig et Vink,
Og hun gik næsten reent af sit Skind,
Naar med Poge jeg spillede Klink,
So i Hullet og Skorsteen og Pind.
Med andet Sind, heelt andet Sind
Hun belønner, kiælen og heed
Habakuk med Gienkiærlighed.

Man foktæller, at Maanen saa guul
Smelter Hierter i Skoven saa grøn;
Jeg mig skuler hvor Stammen er huul,
Staaer og sukker og græder i Løn.
Thi hun er skiøn. Ja sielden skiøn.
Tab kun reent ei Modet, min Søn!
Maanen hører Bedrøvedes Bøn.

Litzberg (kommer forbittret med den aabne Pakke, fulgt af) Lademann.

Litzberg.

Bort Dreng! Hvad staaer du der og vrøvler? Pak dig!

Habakuk (sagte).

Saa Fanden i Vold, er jeg nu blevet Dreng igien? Jeg troede, jeg havde giort mit Mesterstykke dennegang.

(gaaer).

Litzberg.

Dette Brev er kun i ubunden Stiil, men det fortiener dog at læses to Gange.

Lademann (fortvivlet).

Har jeg hørt det? Bedrager De mig ikke, Litzberg? Staaer det der virkelig?

Litzberg.

Læs selv, hvis du troer, jeg lyver.

Lademann.

O hele Verden lyver! Har hun underskrevet dette Brev, saa er Sandhed Løgn, og der er intet Virkeligt meer under Solen.

Litzberg.

To Brillantringe af temmelig stor Værdie ligge i Papiret, ved Haarlokkerne.

Lademann.

Giv mig hendes Lok, og kast saa Ringen i Aaen. Ringen er et Troskabstegn, det er en slet Gave fra hende. Med Lokken bandt hun mit Hierte, og det kan endnu ikke rive sig løs.

Litzberg (med stolt Fatning).

Da kan mit! Gud skee Lov, endnu har ingen Dalila bundet mig, hverken med sine, eller med mine egne Haar. Man har taget os ved Næsen, men vi have fortient det. Hvorfor vidste vi ikke bedre, at skille Indbildning fra Virkelighed? Havde de spillet os denne Streg, for at holde os for Nar; ved Gud, jeg skulde ikke hvile, før jeg havde truffet dem og hævnet mig. Men de giorde det kun af Nød, kun af Kiærlighed til de Andre; fordi de mistvivlede om, ellers at faae os i Ledtog med, hvilket vel heller ikke var skeet. Rigtignok have de forført os til et Klosterran, og derfor er det billigt, at vi bøde for vore Synder. Forresten skal det ikke ængste mig i min sidste Stund, at have reddet et Par stakkels Piger fra Trældom, og givet dem tilbage til Naturen. Orgelet klinger nu atter smukt, Alteret staaer ædelbygt, Klokken gaaer rigtigt, og vi have ikke taget en Hvid derfor. Det kan være Priorinden en Erstatning, for de mistede Nonner. Og disse Ringe kunne vi tage til Giengield, fordi de Skiønne have skilt os ved vor Arbeidsløn. Det er altsaa ingen Gave. Vi kunne beholde Ringene, uden at takke derfor.

Lademann.

Og saa rolig og snart kan De fatte Dem, efter denne Ulykke?

Litzberg.

(Melodie af Monsignys Felix,)

At fortvivle og mat forsage,
Naar en Pige vil os bedrage,
Siig, røber det vel sund Forstand,
Og sømmer det sig for en Mand?
Fortvivle bleg og mat forsage,
Naar en Glut vil os bedrage?
Nei heller midt paa Torvet staae,
Med Brixen og med Biælder paa.
Fortvivle bleg og mat forsage?
Nei dertil man mig aldrig faaer,
Mandigt end dette Hierte slaaer.
Litzberg ei fælder svage Taare,
Ei en Glut skal mit Sind bedaare.
Der er fleer vel, hvor hun kom fra,
Verden staaer rolig nok endda.
Glem ei dig selv! er min Devise.
Ei i Storm Du dit Skib forlise,
Brug din Forstand,
Husk du er Mand!

(gaaer).

Lademann (alene).

Jeg ei begriber hende! Hendes Navn
Er atter skrevet under; men saa slet,

Som om med sine Træk det vilde sige:
Det var af Tvang! Ja, det var denne Kummer,
Som hun af Frygt ei turde mig betroe.
Hun elsker ikke Wiedenhof. O nei!
Jeg saae Foragt mod ham i hendes Øie.
Men denne Svaghed gaaer for vidt. Hun er
Et Rør, som vifter hid og vid for Vinden.
Hvad er det bedste Hierte, uden Kraft?
Den som er hende nær, beherser hende.
Saaledes lod hun sig et Øieblik
Beherske selv af mig. Det svage Indtryk
Er slettet ud, som Vindens flygtige Furc
Af Vandets Flade. O det aned mig!
Nu staaer jeg atter ene med min Veemod,
Min tause Længsel. Ja! Nu stirrer Øiet
Igien, af Taarer blændt, i Aftenrøden.
Nu famler atter den forladte Haand
I Strengene, fordi en deilig Qvinde
Den trykker ikke kiærligt meer. Saa kom,
Erato, hulde Musa, du er tro!
Lær mig at finde Trøst i dine Toner.

(Cosi fan tutte, Pag. 165).

Forfærdet, bedragen, beskiæmmet jeg staaer,
Og end kan mit Hierte dog Flammen ei slukke.
For Dig maa det sukke,
Saalænge det slaaer!

Fierde Akt.

En Postation fra det forrige Sted. I Baggrunden en Hytte.

Cæcilia (med en lille Bylt, i sydlig tydsk borgerlig Nationaldragt).

Det er forgieves! Ak det er for silde!
Jeg henter ham ei ind. Og denne Dragt,
Som øjeblikkelig betrygger mig,
Maa jeg tilbageflye den stakkels Pige,
Som laante mig den. Ak, min elskte Ven!
Jeg træffer dig ei meer i denne Verden.
O kunde jeg kun fierne fra dit Hierte
Den fæle Tanke om min Troløshed,
Saa vilde gierne jeg, mit hele Liv,
Begræde dig og vente paa min Død.
Du sværmer i en anden Egn, og hader
Den flygtende Cæcilia. Men dog
Jeg takker Gud, som gav mig Mod, at flye.

Jeg vristed mig af den Forhadtes Arm;
Og, som en Fugl, da Buret aabent stod,
Jeg smutted bort, og flagred giennem Skoven.
Rosaura — du vil ængstes lidt — fortient,
Fordi du altfor herskesyg og kold
Bestemte mig til Offer for dit Lune.
Hvor er jeg nu? Jeg veed det selv ei ret.
Jeg løb den Vei tilbage, som jeg kiørte.
Men der er langt til, hvor vi skiltes ad.
Han iler opbragt ad den anden Kant.
Een Redning er der kun for mig tilbage:
Jeg iler til min gode, gamle Fader,
Mig kaster i hans Arme, for hans Fødder,
Og, skiøndt han ei besvarte mine Breve,
Vil han tilgive sin Cæcilia.
Men Vilhelm — du kan ei tilgive mig!
Saa lev da vel, min dyrebare Ven,
Og lad den lange Tid forsone dig.

(Mozarts Vergiß mein nicht).

Forglem mig ei, naar i en Andens Arme
Det Held du fandt, som jeg dig aldrig gav!
Forglem mig ei, naar slukt er denne Varme,
Og bleg jeg bøier mig imod min dunkle Grav.
Skiøndt du mig aldrig seer og hører ei min Stemme,
Du din Cæcilia kan dog ei reent forglemme.
Naar Maanen mild og kold fra Sky tilsmiler dig,
Da tænk paa mig!

Forglem mig ei, naar fro du Livet nyder,
Naar henrykt du omfavner skiønne Brud!
Kun bitter Graad da fra mit Øie flyder;
Dit Billed, i min Siæl, ei Tiden sletter ud.
Naar du i Skoven gaaer og hører Nattergalen,
Da mindes dig den Dag, vi sammen gik i Dalen.
Husk, da jeg til min Barm saa kiærlig trykte dig!
Forglem ei mig!

Forglem mig ei, naar Foraarsolen straaler
Hen paa den Høi, hvor først den Blege fandt sin Ro.
En Jomfrukrands de fromme smaae Violer
I frodig Busk til Pryd der ved mit Hoved snoe.
Da skal min Aand saa fri sig salig om dig svinge,
Da skal den Mindets Magt dig i dit Hierte bringe.
Der er min Aand, hvor sødt dig sender Vaarens Mai
Forglem mig ei.

I denne Hytte, hos den gamle Kone
Jeg fandt et Tilflugtsted. Der gaaer jeg ind,
Og reiser strax, med Posten, til min Fader.
(gaaer ind i Hytten).

Oberst Freiberg (kommer med sin Tiener).

Obersten.

Gaa ind til Værten, som er Postmester.
Spørg, om der intet Brev er kommet, til Oberst

Freiberg, fra Klosteret St. Agathe. Det kunde forfeile mig paa Reisen. Jeg vil hvile lidt her, i den svale Skygge. Lad mig vide, naar Hestene ere forspændte.

Tieneren.

Men vil Herr Obersten ikke nyde noget?

Obersten.

Nei! Jeg er ikke hungrig. Spiis Du og drik hvad Du vil. Du træffer mig her.

(Tieneren gaaer).

Obersten.

Mit elskte Barn! Min Piesteen Cæcilia!
Saa vil du skille Verden og din Fader
Ved et huldsaligt Hierte, som er skabt til
At skiænke Glæder? Du vil være Nonne,
Uagtet jeg saa tit i mine Breve
Har varet dig? Men jeg maa see dig selv.
Der er jo Tid endnu. I næste Uge
Skal først hun tage Sløret. End i Aften
Jeg er i St. Agathe. Jeg maa tale
Alvorligt med mit Barn. Min Faderrøst
Skal trænge giennem sorte Sprinkelværk,
I hendes Siæl; og intet Klostergitter
Skal skille meer Cæcilia fra sin Fader.

Litzberg og Lademann (komme med Tværsække paa Ryggen, Kasketter paa Hovederne og Vandringstave i Hænderne, uden at mærke Obersten, som sætter sig afsides i Forgrunden, paa en Bænk under et Træ.

(Cosi fan tutte, Pag. 6.)

Lademann.

Nu drage vi atter, selvstændige, frie,
Ad eensomme Sti:
Bedrageriſk Elskov, den er nu forbi!

Litzberg.

Lad Daaren kun sukke sig Kinden saa bleg,
For Glæden, som veeg.
Da Maanen mig daled, mig Solen opsteeg.

Obersten (afsides).

Min elskede Datter!
Ak skal jeg dig redde?
Paa Afgrundens Bredde
Du skiælvende staaer.
Ak, vogter din Fader dig Ungdommens Vaar?

Litzberg, Lademann.

Som Trækfugle frie
Vi nu videre drage.
Vi see ei tilbage,
Os vinke de Ni!

Obersten.

Min elskede Datter!

Litzberg, Lademann.

Nu fremmede Steder
Med Lyst jeg betræder,
Hvor rolige Glæder
Mig Sindet adspreder;
Og over min Kunst.

Obersten.

Min elskede Datter,
Ak reddes du atter?

Litzberg, Lademann.

Ei troløse Skiønne,
Men Æren skal lønne.
Mig Laurbær skal pryde,
Men Elskov er Dunst!

Obersten.

Ei Eden er svoret,
Endnu ei i Floret
Hun mørk hyller ind
Den blomstrende Kind.

Litzberg, Lademann.

Mig Laurbær skal pryde,
Men Elskov er Dunst.

Litzberg
(til Lademann, bestandig uden at bemærke Obersten).

See det var Ret, Lademann! Du giør gode Fremskridt. Tro Du mig, inden otte Dage er den Kiærlighed glemt. Lad os nu gaae ind i Værtshuset, lægge vore Randseler, og bestille os et godt Aftensmaaltid; thi det overlader jeg ikke til Habakuk at besørge.

Lademann.

Her er saa smukt grønt! Lad mig gaae her ude saa længe, Hr. Litzberg!

Litzberg.

Hvis Du vil lyde Venskabsraad, saa giør det ikke! Grønt, siger man jo, er Haabets Farve; og Du skal slet ikke haabe meer, saa græmmer Du Dig ikke, naar Haabet slaaer feil, og det Grønne bliver gult. Der er noget i, om disse Alfer og Ellepiger, som lede Drømmerne ind i Venusbierget. Disse Buske og Kilder høre alle til den sentimentale Familie; de synge gamle Viser, som vække bedrøvelige Minder. Gaa Du ind med mig i Kiøkkenet, og hør Stegevenderen knage, Kudskene bande og Pigerne rasle med Tallerknerne. Det er den bedste China, mod Kiærligheds Koldfeber.

Lademann.

Det bedste Middel mod fortvivlet Mismod er Eensomheden. Man sidder saa stille, og stirrer hen i den tause, kiølige Natur, og vænner sig til den Tanke: Snart skal Du ligge endnu roligere, stillere, i den snevre Kiste, hvor ingen Blomsterduft vækker Erindringer, ingen Bæk Vemoden, ingen Maane Haabet om flygtende Lyksalighed.

Litzberg.

Kiære Lademann! Du troer at være halv cureert, og taler endnu i Delirium. For Guds Skyld, følg mig ind i Værtens Laboratorium! Jeg vil forsøge den Braunske Methode med Dig: jeg vil styrke Din Asthenie med en god Snaps gammel Rum og et Par Stykker Beafsteaks.

(De gaae).

Obersten (der har siddet i Tanker, og kun flygtig givet Agt paa de Bortgangne, staaer op og iler sin Tiener imøde).

Tieneren.

Her er kommen et Brev til Herren, fra Priorinden i St. Agathe.

(giver ham det og gaaer).

Obersten

(aabner det og læser det hurtig).

Troer jeg mit eget Syn? Er disse Linier Ei Trolddomsruner, der skal røve mig

Forstandens Brug? — Min Datter flygtet bort
Af Klostret med en kiætterſk Vagabond?
O Gud, du prøver haardt en Oldings Mod.
Vanæret! — Skuffet i mit bedste Haab!
"Uskyldighed var Falskhed! — Pigeblufærd
Forstillelse, hvor under Frækhed lured?"
Hvad var i Slagene ved Austerlitz
Og Waterloo Kanonens Rædseltorden,
Mod denne stille Tidende, som hviſker
Mig lumſk Fortvivlelsen i Øret. Hvad
Var Ruslands Kulde, hvor de tappre Hierter
Om slukte Ildsted frøs til Jis, imod
Den Dødens Kulde, som nu isner mig?
Hun var min Øiesteen! Og hendes Dyd
Saa sikker mig, som Himlens lyse Hvælving,
Hvem ingen Sky kan plette. Gierne taalte
Jeg Lykkens Luner, blev en fattig Mand,
Fra Riig og Mægtig. Dette Sværd — en Gave
Fra Ham, som Tiden ei tør nævne meer,
Men Tidens Bautasteen ei vil forglemme,
Bar jeg med Stolthed, ved min gamle Side.
Mit Manddomsværge blev min Alders Støtte.
Men nu er Oedipus mod mig en Crøsus;
Thi — blind for Livets Rædsler — havde han,
Sin tro Antigone, som ledte ham;

Jeg haabløs staaer med aabne Øine, ene,
Og stirrer i min Afgrunds tomme Dyb.
(med kold Fortvivlelse).

(Cosi fan tutte, Pag. 39).

En Ørk med Tidsler
Er nu den hele Verden mig,
Hvor Slangen hvisler.
Glæden er et gustent Liig.
Løgnagtig Kilden risler,
Og Løvet rasler Svig!

(Han læser i Brevet igien).

Men seer jeg rigtig? — Litzberg, Lademann!
Og hørte jeg ei disse Navne nævne,
Nu nylig, af de tvende Fremmede?
Og kommer ei den Ene der tilbage?

(Han gaaer Lademann heftig imøde, og spørger med tordnende Røst).

Min Herre! Hvad er Deres Navn?

Lademann (rolig).

Mit Navn

Er Lademann.

Obersten.

Ha lykkelige Skiæbne!
End træffer jeg betids Forbryderen.

Lademann.

Min Herre! Hvem er De?

Obersten.

En ærlig Mand!
For god til Kamp mod Dig! Men lad saa være;
I denne Verden har jeg lært at taale
Forsmædelser. Jeg seer der hænger dog
En Glavind ved Dit Belte! Drag den ud!
Forsvar Dig, Røver, lad mig tugte Dig!

Lademann.

Hvormed har jeg fornærmet Dem, min Herre?

Obersten.

Det spørger Du, min Datters frække Røver?

Lademann
(farer forfærdet tilbage).

Gud! De er hendes Fader?

Obersten.

Ja, desværre!
Før var mig dette Navn min største Stolthed,
Men Du har lært mig at forbande det.

Lademann (med Følelse).

Ulykkelige Olding!

Obersten.

Frække Niding!
Du vover selv at ynke mig?

Lademann (rolig bestemt).

Velan!
Der er ei andet for, mit Ord var spildt;

De kan ei høre, jeg kan ei forsvare;
Her staaer jeg rede, frygter ei min Død.

Obersten
(holder inde efter nogle Udfald).

Hvad skal det sige? Hvi parerer Du
Ei mine Hug? Hvi fægter Du i Luften?
Jeg dræbe vil, men ikke myrde Dig.

Lademann (rolig).

Jeg værger mig saa godt som jeg formaaer.
Jeg kan ei fægte, jeg har aldrig lært det.

Obersten
(træder forundret tilbage).

Dog vover Du at træde mod en Oberst,
Som seirede ved Austerlitz og Jena?

Lademann
(med et Blik til Himlen).

Min Død er uundgaaelig, men skiøn:
Jeg falder for min elskte Piges Fader.

Obersten (afsides).

Det Menneske seer ikke ud som Niding.
Har har et ærligt Ansigt, og hans Adfærd
Bevæger mig. Min Datter elsker ham.
(høit, i en roligere Tone).
Hvem er De?

Lademann (beskeden).

Jeg er Musiker.

Obersten.

Musiken
Jeg agter som en ædel Kunst. Men De —
Hvor vidt har De vel bragt det?

Lademann
(vemodig smilende).

Ikke vidt!
Musiken har sit Hiem i Himlen hist;
Paa Jorden kommer man den aldrig nær.

Obersten (sagte).

Han taler godt! (høit) Hvor er min Datter nu?

Lademann.

Jeg veed det ikke.

Obersten
(atter opbragt).

Hvad? Du veed det ei?
Paa Øieblikket siig, — hvis ei — ved Gud —
Jeg sender Dig til Helved.

Lademann
(stiller sig rolig en garde).

Vel! Her staaer jeg.
Det var ei mig, som standsed denne Kamp.

Obersten.

Vil Du mig daare, med et jammerligt
Spilfægterie? Du veed ei hvor hun er?

Lademann.

Nei, ædle Herre!

Obersten.

Nu saa døe, Forræder!
(I det Sablerne klirre, kommer Cæcilia ud af Hytten).

Cæcilia.

Hvad seer jeg? Gud — min Fader og min Elsker
I blodig Strid.

Obersten
(raaber til Lademann).

Hvor er Cæcilia?
Tilstaae det, eller døe!

Lademann.

Jeg veed det ei.
Hug til! Hvi tøver De?

Cæcilia.

(udstøder et Skrig; de fare begge tilbage, og hun kaster sig paa Knæ imellem dem).

Her er Cæcilia!

Lademann (glad forbauset).

Cæcilia her?

Cæcilia (staaer op).

Ja, elskte Lademann,
Tilbageflygtet for at finde Dem.
Min dyrebare Fader — elskte Ven!

Den gode Gud har sammenbragt os her;
Lad Vreden ei, med voldsom Tigerklo,
Adsplitte Lykkens kostelige Spind.

Obersten (mørk).

Du her?

Cæcilia (kiæk).

Ja, Fader! Flygtet bort af Klostret,
Hvor Sorgen langsomt skulde dræbe mig.

Obersten.

Fik Du ei mine Breve?

Cæcilia.

Intet, Fader!
Og mine, som jeg skrev Dig?

Obersten.

Jeg fik intet.

Cæcilia.

Saa tak Du Gud, for disse Venner, som
Stod bi, i Nødens Tid.

Obersten.

Hvem er den Yngling?

Cæcilia.

Er sielden Tonekunstner, høilig agtet
I Fædrelandet, med et sandt Genie,
Og med et Hierte, ædelt som hans Kunst.

Obersten (venlig).

Kan De forsørge hende? Jeg er fattig,
Jeg har kun dette Sværd, — min gamle Ære!

Lademann.

Den skal ei lide ved vort Ægteskab.

Obersten (grublende).

Jeg vilde selv forløse Dig af Klostret —
Har det fortørnet Gud? Og sendte han
Mig denne Angst til Straf?

(Tercet af Felix).

Lademann.

Bebreid Dem dog ei, kiærlige Fader,
At omt De Deres Hierte lød.

Obersten.

Hvo vilde vel sin Elsktes Død?
Selv ei et Dyr sin Æt jo hader.

Lademann.

Det Løvte, som Naturen skader,
Den gode Gud vist aldrig bød.

Cæcilia og Lademann.

Vi skal pleie Dig!
Vi skal elske Dig!
Sød uskyldig Fred
Som en Engel svæve
Om vort Arnested.
I vor Lykkes Eden,

I vor glade Vraa,
Som en Huusgud staae
Skiøn Taknemligheden.
Er vor Evne svag,
Til vor sidste Dag
Hvad Dit Barn } dig skylder,
Din Søn }
Hendes } Barm opfylder
Varmt hans }
Kun med Kiærlighed,
Med Taknemlighed.

Lademann.

Jeg virke skal for Dig, som Søn,
Dit Bifald er mit Hiertes Løn.

Obersten.

Ja — jeg udkaarer Dig til Søn!

Cæcilia.

Ak hører Du, min Ven?
Dig Fader kalder Søn.
O elskte Ven, vor Lod er skiøn!

Obersten.

Min Datter! Ak min kiære Søn!
Haabet lover Freden,
Til mit Fremtids Eden.
Glæden opfylder min Barm,
Mit Liv mig vorder et Eden.

Cæcilia og Lademann.

Sød uskyldig Fryd
Skiænker Kiærligheden!

Litzberg kommer med Rosaura og Bergdorf.

Rosaura
(hilser venligt, men uden Forlegenhed).

Her er vi atter! Vi har alting hørt.
En venlig Genius har styret Alt;
Og meer Forklaring var kun overflødig.

(til Cæcilia).

Din gode Fader har tilgivet Dig,
Din Elsker maa beundre Dig, Cæcilia!
Thi Kiærlighed til ham betvang Din Frygt,
Forvandled Duen til en dristig Ørn,
Der fløi forvoven over Bierg og Dal,
Indtil den fandt sin Mage.
Frygt ei for Wiedenhof! Med krænket Stolthed
Han har opgivet Den, som svigted ham.
Du seer ham aldrig meer, han reiste hiem.
Os drev Omhyggelighed for dit Vel
Tilbage; strax vi traf den gode Litzberg,
Kom hid med ham, og hørte bag en Busk
Den lykkelige, dobbelte Forsoning.
Tilgiv, Cæcilia, at Din Veninde
Nær havde Dig forraadt, af misforstaaet
Godmodighed. Jeg selv ei kiendte ret
Den Følelse, som i min Rudolfs Nærhed

Hver Time voxer stærkere. Nu er jeg
Af samme Tro som Du!

(Cosi fan tutte Pag. 69).

Fast som Klippen, i Storm og Torden,
Dyrebarest af Alt paa Jorden,
Er den Troskab, Elskov føler,
Intet kiøler
Dens Lue sød.
Naar to Hierter først sig kiende,
Naar de ret alvorligt brænde,
Maa selv Modgang Faklen tænde.
Dem adskiller ingen Død.
Spøger ei med Kiærligheden!
Den giør Jorden til et Eden,
Den er Livets bedste Løn,
Den, kun den giør Glæden skiøn.

Cæcilia

(omfavner hende kiærligt, og fremstiller hende og Bergdorf for Obersten).

Du kiender, Fader,
Min tro Veninde — hendes ædle Brudgom —

Obersten

(trykker hans Haand).

Von Bergdorf har jeg længe kiendt og agtet,
Som tapper Krigsmand.

Bergdorf.

Og jeg haaber, De
Skal agte mig fremdeles, ædle Oberst,
Skiøndt jeg begaaet har et Klosterran.
I Grunden tog jeg her kun paa Credit
Min skiønne Brud; thi — efter mine Forhold,
Vil Paven neppe nægte hende mig,
Naar skeet er skeet, og kan ei giøres om.

Obersten (munter).

Saa signe Gud Jer alle mine Venner!
Nu vil jeg ikke styre Vei til Elsas;
Jeg gaaer at give Contraordre.

Cæcilia (kiærlig).

Fader!

Obersten.

Jeg kommer strax igien! Hils paa dit Selskab!
(gaaer).

(Cosi fan tutte, Pag. 22).

Bergdorf
(til Lademann).

Ei Din Pige
Kunde svige,
Kiæk hun vendte tro tilbage.

Lademann (til Cæcilia).

O tilgiv min bange Klage,
O tilgiv min Utaalmod!

Litzberg
(godmødig lunefuld).

Jeg har intet at tilgive!
Som det nu er, skal det blive.

Cæcilia og Lademann.

Intet meer os kan adskille,
Troe til Død vi elske ville.
Ingen bitter Taare flyde,
Intet Klagesuk skal lyde,
Kue ned vort muntre Mod.

Lademann og Bergdorf.

Hulde Piger!
Sorgen viger
Lykken god.

Rosaura
(venlig til Litzberg).

Kan De mig min List tilgive?

Cæcilia
(til Lademann).

Kan min Svaghed Du tilgive?

Rosaura.

Ædle Mand, min Ven De blive!

Litzberg.

Hvad tilgive?
Som det nu er, skal det blive.

Alle.

Amor Hiertet tit bedrager,
Sender Siælen tunge Plager.
Ak, men uden Amors Plager,
Hvad var hele Jordens Lyst?

Obersten
(kommer, fulgt af sin og de andres Tienere, samt Habakuk).

Nu mine Venner, da Bellerophon
I Kampen skulde rustes mod Chimæren,

Da laante Guderne ham Pegasus;
Vi kan ei heller reent undvære Heste,
Mod Priorinden. Vel, de staae parat
At bringe os til Hiemmet; hvis I alle
Vil følge med.

Bergdorf.

Ja — men til mine Godser!
Tillad mig, ædle Oberst, jeg er Vært.
Først vore Bryllupper maae staae hos mig;
Og ved Familieforbindelser
Kan jeg tilveiebringe bedst Forsoning,
Ifald Chimæren, med sit Løvehoved,
Sin Gieddekrop og med sin Dragehale,
Bedøve skulde vore dragne Sværd!

(Cosi fan tutte Pag. 212).

Chor.

Salig, hvo, i Glædens Eden,
Hylder Venskab, Kiærligheden,
I Naturen og i Freden.
Sorgens Piil ei rammer her.
Korte Modgang snart vi glemme.
Munter lyder Trøstens Stemme:
Hvor kun Kiærlighed har hiemme,
Dvæger Solens Rosenskiær!

Væringerne i Miklagard.

Tragedie.

Personerne.

Romanos Argyros, Keiser i Grækland.
Zoe, Keiserinde.
Maria, hendes Frænde.
Georgios Maniakes, Overæteriarch for den græske Hær.
Simeon, Protovæstiære, eller Marskal.
Harald Haarderaade, Drot fra Norge, Væringernes Høvding.
Ulf Ospakson
Haldor Snorrosøn
Tiodolf
Erik
Edmund
Rolskæg og
Flere
} Væringer.
Elisif, Fyrstinde af Garderike.
Ragnvald, hendes Følgesvend.
En gammel Eremit fra Syrien.
Dione, Zoes Fortrolige.
Doris, Marias Kammerpige.
En Fisker.
Leander
Hiero
Menalkas
Kleophas
Diogenes
} græske Borgere.
Et Drømmebilled.
Chor af unge Piger og af Væringer.

Handlingen foregaaer i Konstantinopel, omtrent Aar 1037.

Første Handling.

Hal i Keiserborgen. Laokoons Gruppe i Baggrunden; langs med Væggene flere Billedstøtter, heriblandt Apollons i Forgrunden.

Zoe. Georgios.

Zoe.

Velkommen Ven Georgios, min Frænde!
Jeg seer dig efter heldigt Seierstog
Tilbagevende, med den tappre Harald,
Paa stolte Snekker, til Konstantinopel.
Alt Famas Tunger Eders Roes forkyndte,
Før I kom hid. Har Middelhavets Røver,
Har Saracenen ei i Afrika
Og paa Sicilien smagt Eders Sværd?
Dog dæmrer Skyen dunkel paa din Pande;
Du ligner ei den Helt, som Seier vandt.
Hvad har forstemt dig? Tael oprigtig Ven!
Er du fortredelig, fordi en Modvind
Dig giorde vanskelig Indseilingen
Til Bosporos? Der krydser Strømmen stridig;
Men Overflødighedens gyldne Horn
Gav ingen Kiøl, fra Afrika til Thule,
Meer sikker og meer yndig Ankerplads.

Georgios.

Min Keiserinde! ingen Modvind har
Forstemt mig.

Zoe.

Dog, forelskte Helt! tilstaa
Oprigtig, gierne havde du i Morges,
Den første Mai, da Pigerne, — din Skiælm,
Du vidste det, Maria førte dem; —
Da de forsamled sig i Morgenrøden,
Ved Solens Opgang, efter gammel Skik,
At plukke Primler smaae i Morgendug; —
Tilstaa: du vilde overraske hende,
Med gyldne Snekkers pludselige Bram;
Hun skulde række dig, som Seiervinder,
Den første, friske, dugbesprængte Krands.
Men Euros, Notos var misundelige,
De stækked Vingerne paa dine Seil;
Og først i Mørkningen, i Eensomheden,
Fandt Ankeret sin Grund.

Georgios.

Nei, min Fyrstinde!
Endskiøndt jeg længtes efter dig, Maria, —
Det var ei denne Sinken, som forstemte,
Det var ei Primlers Krands, jeg vilde vinde;
Men reent ud talt: den Fiende hader jeg,
Som vil frarive mig min Laurbærkrands.

Zoe.

Hvo vover det? Og er I ikke To,
Som eie den og kan forsvare den?
Georgios Maniakes, Grækers Helt,
Og Harald Haarderaade Nordens Kæmpe.
Mon selv Misundelsen med giftig Braad
Tør nærme sig et saadant Heltepar?

Georgios.

Og dog —

Zoe. (opbragt).

Siig frem! Hvo er den Niding her,
Som vover strax, ved første Blomsterhøst
Af vunden Roes at kaste Tvedragtsfrø
I mine Urtebed? Ved alle Helgen,
Lang — lang Tid nok vi maatte taale Skam.
Vel at som Christne vi ei hylde meer
De gamle Guder — de foragted os!
Og naar paa Hyppodrom jeg stundum kiørte
Den store Kobber-Herkules forbi,
Det tyktes mig, som om han med Foragt
Saae ned fra Støtten paa min Purpurkaabe.
Hvo er den Niding? Blænder Eders Roes
Hans Øine? Vel, saa kan han miste dem,
Og Livet med, ifald han tirrer mig.

Georgios.

Indvortes Giæring er den værste Fiende,

Som virker vist til Død — Forraadnelse.
Ja — var vi To! Men vi staae Een mod Een.
Og det er Harald Haarderaade selv,
Fyrstinde, denne stolte Eventyrer,
Som vover at beklippe mig min Krands.

Zoe (forundret).

Hvad? Harald! Harald? Ham forklager du?
Det græske Kæmpelegems høire Haand
Er dig imod?

Georgios.

Fordi han kalder mig
Den Venstre.

Zoe (leer).

Væringerne, veed du vel,
Er vittige og muntre. Deres Spøg
Man aldrig tage maa for Alvor.

Georgios.

Alvor
De tage selv for Spøg.

Zoe.

Fordi et Indfald
Og en Bedrift er dem fast lige let.
Misundelsen, min Ven, her kommer altsaa
Formodenlig fra dig. Siig Haralds Brøde!
Hvormed har han fornærmet dig? Hvad har
Han sagt dig?

Georgios.

Intet! det er just det Værste.
Han spotter mig, fordi jeg kun er liden
Af Vært, men var vel Alexander stor,
Som Verden overvandt? Fiirskaarenheden
Udholder mindre tit, end smidig Lethed.
Han taler aldrig med mig, den Forvovne;
Giør hvad han vil, og naar jeg noget vil,
Som ikke huer ham, leer han mig ud,
Og drager fort med sine Væringer.
Og jeg er nødt til, flux at følge efter,
Hvis Hæren ei skal skilles ad.

Zoe.

Udfaldet
Har viist, han ledte Hæren aldrig vild.

Georgios.

Kom han et nyt Sted hen, saa ilte han
At slaae sin Leir, hvor der var sundt og tørt;
Og Grækerne da maatte nøies med
At boe i Mosen.

Zoe (munter).

Den som kommer først
Til Bækken, faaer først vandet. Hvorfor kom
I ikke først?

Georgios.

Ja hvo kan løbe vel

Omkap med disse norske, danske Ulve?
Det er forunderligt! I deres Land
Der voxer intet, uden Jis og Riim
Paa Grenene: og dog de løbe kan
I Middagsheden her i tunge Brynier,
Som intet var i Veien.

Zoe.

De er stærke
Og hærdede, som Romerne dengang
De seired under Romulus

Georgios.

Ved List
Har han jo næsten dog udrettet alt.

Zoe.

Hvad siger ei Virgil? "List, Tapperhed,
Hvo spørger derom, naar det gielder Fienden?"
Dog slaaer man ikke stærke Saracener
Med blotte List; og fiirfindstyve Stæder
Har Harald sløifet, hører jeg.

Georgios.

Et Taarn
Med Muur omkring, og nogle usle Hytter
Man kalder strax en Stad.

Zoe.

Og har I ei
I Afrika forstyrret Fiendens Magt,

Og giort stor Fremgang paa Sicilien?

Georgios.

Jo; men den Ære deelte Græker med ham.

Zoe.

Og nægter han da det?

Georgios.

Han nægter intet,
Han smiler kun. Fordømte Smil!

Zoe.

Og hvis
Din skumle Pande jeg nu selv fordømte,
Mig meer utaalelig, end Haralds Smil?

Georgios.

Hvorledes vandt han mangen Stad? Etsteds
Han grov sig under Jorden, som en Muldvarp,
Med sine Væringer, og kom just op
I Giæstesalen, hvor de sad og svired;
Da var det let at klappe dem som Fluer.
Een Stad afbrændte han ved Fuglefangst,
Bandt Svamp og Spaan ved unge Fugles Vinger;
Da nu de smutted ind bag Tagene
I deres Reder, brændte Byen af.
Da blev ham Seiren let. Dog allerværst
Var sidste Eventyr.

Zoe.

Hvorledes det?

Georgios.

Det hedder sagtens: Væringen er Christen;
Men vogt dig, Keiserinde, tro ham ei!
Jeg frygter, det er skiulte Hedninger,
Der vel fortiente, man udrødded dem,
Som fordums Tid Paulicianerne.

Zoe (smilende).

Hvad synded Harald da mod Christendommen?

Georgios.

Da ei han kunde overvinde Byen
Paa ærlig Maade, stilled han sig syg,
Og endelig da døde han, til stor
Bedrøvelse for alle Væringer.
Nu bad man om Tilladelse, at jorde
Hans Liig i Kirken. Han er mægtig riig,
Og Præster og Prælater, stakkels Folk,
Af Kiærlighed til deres gode Kloster,
I Haab om muligt saa at arve ham,
Tillod hans Jordefærd. Man bar ham ind
I Procession, med Hymner og med Lys,
Ad Stadens Port; hans Kæmper fulgte ham.
Men neppe stod i Kirken Haralds Skrin,
Før han sprang ud af Histen med sin Glavind
Og giorde rødderligt omkring sig brat.
Hielp alle Helgen! hvilket Slagteri
I Kirken, for Guds Altar. Var det Ret?

Jeg spørger, min Fyrstinde, var det Ret?
Bør man bedrage Gud, for verdslig Roes?

Zoe.

Og Munkene for Guld, som de har ventet
Med Gridskhed efter? Det var blodig Synd!
Hvor vover Sinon atter paa, at nærme
Sig Fienden, i et eventyrligt Skiul?

Georgios.

Det er en anden Sag; Sinon var Hedning,
Men Harald er en Christen. Der er Forskiel
Paa Hest og paa Liigkiste; dog tilstaaer jeg:
Til begge hører der en Hestelykke.

Zoe.

Min Ven, jeg mærker hvor Kothurnen trykker.
Betving din Vrede, din Misundelse;
Misundelsen kun kommer her fra dig.
Ei Harald styrter du; hold dig ved ham!
Og undergrav ei Klippen, som i Faldet
Tog dig i Dybet med. Est du ei Sol,
Find dig beskedent i at være Maane!
Du fik dit Lys fra ham, og lyser selv,
Naar han er ei tilstæde. Ganske borte
Fra ham, du blev en mørk Planet. Skien paa
Din Lykke! Jeg har lovet dig til Brud
Min Frænke jo, den deilige Maria.
Vind hendes Hierte, deel saa broderlig

Med Harald Haarderaade din Triumf;
Og giør mig ei i denne Keiserborg,
Hvor jeg har Sorger nok, fleer til! Farvel!
(Georgios gaaer).

Dione (som har holdt sig tilbage og er gaaet ind i Sidegaleriet, kommer nu igien, naar Georgios er borte).

Zoe.

Du Svage! Er det Takken, Harald nyder,
Fordi han deelte Æren med dig? Est du
Alt een af de nedsaaete Dragetænder,
Der troer at voxe til en Mand i Harnisk,
At fælde Jason? Nei ved Grækenlands
Ældgamle Guder, ved det hellige Kors,
Jason skal faae det gyldne Skind. Medea —
Medea er der end! Hun elsker ham;
Og Nordens Helt vil ikke lønne hende
Med Utaknemlighed, som Oldtids Hedning.

Dione.

Ifald kun ei det Rygte, høie Zoe,
Om Garderiksfyrstindens falske Død,
Modsiges af et andet, mere sandt.
Man siger, at en ny Flok Væringer
Er alt i Vente, kommer her idag.

Zoe.

Du giør mit Blod til Jis, med din Formodning.

Dog — det har ingen Nød. — Og var det saa —
Ei Harald veed, hvo der udbredte Rygtet.
I tre Aar saae han ei sin Fæstemø.
Han elsked aldrig liden Elisif;
Ham tyktes vel om dette halve Barn,
I Garderike, hvor han kieded sig,
Blandt Snee og Graner, hos Kong Jarisleif.
Den Tid han havde intet seet endnu,
Som kunde vække hans Beundring; derfor
Behaged ham den lille norske Pige,
(Thi Ruriks Afkom er jo halve Normænd)
Med foldetsorte Skiort, med Solverkrands
Om Flætningen, i røde Silkelidser.
Nu har i tre Aars Tid han levet i
Fortrolig Omgang med det Herligste
Som Jorden eier. Sine Bielkehuse,
Med tættet Mos, har Marmorhallen faaet
Ham til at glemme, med sit Mosaik
Og sine kostelige Billedstøtter.
Nu har han Skiønhed seet, og lært at fatte
Hvad Sieldent er. Et Aar alt har hans Brud
Jo været død for ham. Det falske Rygte
Jeg for en Sommer siden bragte ham.
Han græd ei ved det.

Dione.

Harald kan ei græde;

Men hvo har sagt dig, at han ei kan sørge?

Zoe.

En Siæl, som Haralds, kan ei længe sørge.

Dione.

Maaskee han ei kan elske.

Zoe.

Han er Mand!
Ved Harald Haarderaad er intet halvt;
Den Mand er halvt kun Mand, som ei kan elske.

Dione.

Jeg hører Keiseren.

Zoe.

Saa lad os flye!
Medusahovedet, som Perseus bar
I Sølverskiold, forstened ingen meer,
End det utaalelige Aasyn mig.

Dione.

Den gamle Herre næsten gaaer i Barndom;
Hvor kan det Latterlige, min Fyrstinde,
Forstene dig?

Zoe.

Jo, naar den grumme Skiæbne
Dertil mig binder med en evig Lænke;
Nedværdiger mit Væsen, til at lide
En daglig Tvang i den Forhadtes Nærhed.
Men ved det hellige Kors, som Helena

Fra Jorsal bragte til Konstantinopel,
Snart skal jeg sprænge Lænken eller døe.

(Gaaer med Dione).

Romanos Argyros kommer med Simeon og med en gammel sølvhaaret Eremit.

Romanos.

Her, fromme Herrens Mand, er Keiserborgen.
Besee den, om du vil, i alle Kroge,
Foragt den, om du kan! Jeg veed det nok,
I Ørkens Eremiter, som har tilbragt
En tyve, tredve Aar, med at nedknæle
For Korset, i en mørk og fugtig Hule,
I ændse Sølv og Guld og Ædelsteen,
Marmor og Elfenbeen, kun saare ringe.
Dig, fromme Fader, gaaer det, Hedenskabet
Fraregnet, som Diogenes; og mig
Romanos, ligerviis som Alexander:
Hvis ikke jeg var Grækenlands Despot,
Jeg vilde være Syriens Eremit.
Jeg haaber at du bliver hos os her
En føie Tid, og Guds Velsignelse
Vil skiænkes os derved. Og naar du gaaer,
Saa rækker jeg dig glad en Tærepenge
Paa Veien med.

(sagte til Simeon).

Det byder Politik!

Deslige hellige Gubber maa man smigre.

Eremiten.

Jeg takker dig! Vel har for lang Tid siden
Forfængelige Sværm jeg Ryggen vendt;
Dog morer det mig end, for sidstegang,
At giennemvandre slige gyldne Sale;
At see de døde Afgudsbilleder
Staae der, forstenet blegt i deres Vanmagt,
Fra den Tid Christi Lære Seier vandt.

Romanos.

Saa see dig om! Og ikke sandt? du spiser
I Aften ved mit Taffel?

Eremiten.

Mig kun nære
Brød, Vand og Urter, i min Eensomhed.

Romanos.

Men, fromme Mand, imorgen følger du
Mig dog i Kirken, til Trisagion?

Eremiten.

Ja, derfor kom jeg. Christendommens Fest
Ved Hedningernes Fald, var fra min Barndom
Min største Fryd. Min gamle Stemme skal
Indblande sig i Menighedens Røst,
Til Lovsang for den himmelske Sophia.

(gaaer.)

Romanos.

Jeg haaber, Simeon, du misforstaaer

Mig ei: det er ei dumt Bigotteri,
Din Keiser hylder ikke Mængdens Fordom;
Men man maa smigre Pøbelen. De Gubber
Tilbedes fast som halve Guder. Husker
Du end hin Støttehelgen, Daniel?
Saakaldt, fordi hans Bolig virkelig
En Støtte var, hvorfra i mange Aar
Han ei kom ned, men laa paa Knæe og bad;
Og hvor han nær engang var død af Kuld,
Hvis hans Disciple ikke havde tøet
Ham op, med varme Svampe. Lod han sig
Ei dristig bære til Konstantinopel,
Da han af Stivhed ikke kunde gaae;
Affatte Basiliskos i et Oprør,
Og gav ham hen til skiændig Hungersdød?

Simeon.

Vel sandt! men det er nu saa længe siden.

Romanos.

Vi er ei bleven klogere, min Ven,
I denne Mellemtid. Hvo sørger vel
I evig Hurlumhei af Vaabengny
For Kunster og for Videnskaber? Jeg
Giør hvad jeg kan.

Simeon.

Og det vil sige meget.

Romanos.

Der kommer Væringen med Keiserinden.

Nu er jeg ikke oplagt til at tale
Med ham, og mindst naar hun er der tilstæde.
Han maa udbede sig en Audients,
Og ikke træffe mig tilfældigviis.

(gaaer med Simeon).

Harald kommer med Zoe.

Harald.

Den gamle Keiser har særdeles travlt.
Det giør mig ondt, at han har ikke Tid
At hilse mig; min Tid er ogsaa knap,
Og jeg har ikke længe Tid at vente.

Zoe.

Nu Harald! længe nok, mig synes, har
Du tumlet om paa dristigt Eventyr;
Tid nu at hvile lidt paa dine Laurbær.

Harald.

Det er just det, jeg meget længes efter,
Min Keiserinde.

Zoe.

Ei! det glæder mig.

Harald.

En vigtig Tidende idag mig bragtes,
Hiemkalder mig jo før jo heller.

Zoe (afsides).

Himmel
Og alle Helgen! Har han hørt maaskee,
At Elisif i Rusland lever end?

Harald.

Jeg ønsker at faae Hiemlov. Bleg som Bast
Din Fiende flygted for os, hvor vi kom;
Fodsaalen bar ham hastigt, og de Slagne
Paa Stranden laae, som store Dynger Tang.
Et stormfuldt Hav omtumler deres Been
Og Hoveder paa hviden Sand. Men nu,
Nu længes Hiertet efter Fædrelandet!
Mig tykkes, hist de fierne-Bierge smile.
Jeg spørger de smaae Fugle, hver en Morgen,
Som flyve did: Vil I vel hilse Dovre
Fra Harald Haarderaade? — Grækeren
Har mangen Sygdom, som den sunde Nordbo
Ei kiender til; der er kun een, som han
Ei pines af, og som anfalder os,
Og det er Hiemvee, høie Keiserinde!

Zoe.

Du kunde længes midt i Skiønheds Eden!
Hvorefter? Vinker dig en Vinterørk
Fra Paradis?

Harald.

Kun der er Paradis,
Hvor Mennesket de første Dage nød
Uskyldighedens Stand; og det vil sige,
Hvor han nød Livet som et lille Barn.
Ærgierrighedens Engel driver os

Med Sværdet ud; da selv vi gribe Sværdet.
Til stærken Ungdom vie vi Bedrift;
Men kommer Manddom, med sin brune Høst,
Da vil vi nyde Frugten, hvor vi plukked
De første Blomster, og da vinker mægtigt
Det gamle Fædreland.

Zoe.

Før vinkte Æren.
Beherskes Harald nu af Sværmerdrømme?

Harald.

Nei, Keiserinde! Æren er endnu
Min Fylgie som før, men den forenes
Med mine Hiertensønsker.

Zoe (urolig).

Tydeligt
Maa Harald tale, hvis jeg skal forstaae ham.
(sagte).
Hvad vil han sige med sit Hiertes Ønsker?
Han spænder mig paa Pinebænk.

Harald.

Fyrstinde!
Jeg er en Søn af Sigurd Syr; min Broder
Paa Mødrene, den hellige Olaf faldt
Paa Stiklestad, da jeg var femten Aar.
Jeg stred alt med ham. Lykkelig undgik
Jeg Throndelagens Bønders Raseri;

Blev over Kielen bragt til Garderike,
Til Konning Jarisleif —

Zoe (afsides).

Nu kommer det!
Velav dig paa det Værste, arme Hierte!

Harald.

Blev Landeværnets Høvding hos ham, beiled
Til liden Elisif, som nu er død;
Christ være hende naadig i sin Himmel!

Zoe (med et lettende Suk).

Det ønsker jeg af Hiertet med!

Harald.

Det Suk
Kom ærligt, høie Zoe, men beklemt.
Mistvivler du om hendes Salighed?

Zoe.

Nei, nei! Nicephoros Phokas Datter Anna,
Som ægted Valdemar, indførte der
Den christne Tro; fra den Tid nyder ogsaa
Ruslands Barbar den evige Salighed.

Harald.

Hvis nogen nyder den, da er det hende;
Hun var alt her en god uskyldig Engel.

Zoe.

Et Barn endnu jo næsten! Men hvad meer,
Om dine egne Kaar?

Harald.

Det hørte med
Til mine Kaar, Fyrstinde, at jeg misted
Min stakkels Fæstemø.

Zoe.

Men siden hun
Er død, hvad drager dig til Norden nu?

Harald (smilende).

En anden Brud!

Zoe.

Hvordan?

Harald.

Som aldrig dør,
Som overlever alle sine Mænd;
Som trykker dem i kiærlig Favn, og dog
Er lige sund og ung og fager for
De Følgende: den gyldne Kongekrone.

Zoe.

En Kongekrone! Veier ei i Vægten
En Keiserkrone op mod den?

Harald.

(uden at lægge Mærke til hendes Ord).

Et Budskab
Er bragt idag, af megen Vigtighed.
Europas og vor Nutids største Mand
Og største Helt er død.

Zoe.

Hvem mener du?
Jeg kiender kun een stor Mand, og han lever.

Harald.

Hvem?

Zoe.

Du!

Harald.

Jeg? Imod ham var jeg at regne
Som liden Taarnfalk mod en Kongeørn.

Zoe.

Siig da den store, ubekiendte Mand!

Harald.

Knud, Danmarks, Engellands og Norges Konge.

Zoe.

Jeg har hørt tale om ham; han har giort
En Reise, hvis jeg feiler ei, til Rom.
Var han saa stor?

Harald.

Han var et Menneske!
Ei uden Synd. — Misundelsen forgiæves
Hans Rygte vilde plette, mens han leved;
Den skal ei gnave paa den Dødes Been.
Troer du, der hører ingen Storhed til,
At vorde Danmarks, Bretlands, Norges Konge?
Knud var ei tapper blot, men viis og from;
Det lærte man, dengang, blandt Smigrerne,

Paa Skrømt han Havet tvang til Lydighed.
Med Vitherlagets Ret han bygte Landet.
Hans Thinglit var en Samling Ædelstene
Af Kæmper, som i Rolfs og Odins Tid.
Alt blomstred under ham! Ei Angelsaxen,
Ei Gudbranddalens Sønner følte sig
Ydmyget ved at lyde ham. Og gierne,
Imens han leved, overlod jeg ham,
Som den Natur bestemte til at herske,
Et Rige, hvortil dog min Fødsel gav
Mig større Ret. Men see, nu er han død!
Den store, stærke Sol er sunket ned,
Hvis Straaler dæmped før de mindre Lys;
Nu blinke Stierner atter frem i Mørket,
Hver griber kiæk til Sit, og jeg til Mit.
Min Brodersøn, den unge Magnus venter
At fange Riget, efter Hardeknud —
Ham vil jeg ikke vige. Vi vil nappes
Om dette Bytte; lad saa Lykken raade!

Zoe (i Tanker).

Naar agtede du da at reise bort?

Harald.

Strax, høie Keiserinde! Mine Landsmænd
Indtræffe her i Aften. De kan ventes
Hvert Øieblik. Saa lad imorgen tidlig
Mig drage bort! Derved undgaaes endeel

Besværlighed, for denne gode Keiser,
For hans Senat, og for hans Ven Georgios.
Man synger strax jo her Trisagion
I prægtige Sophiakirke, for
En vunden Seir. Jeg troer nok, at din Husbond,
Og hvad der hører til hans nære Kreds,
Har intet mod at Seieren blev vundet;
Men at en Fremmed vandt den, ærgrer dem.
Misundelsen alt giærer hemmelig
I Mørke; jeg maa see, hvor jeg skal staaes.
Saa lad mig reise da, og glem mig ikke!

Zoe (rørt).

Jeg glemme dig? Nei aldrig Harald! Men
Ved Gud, jeg vil ei heller miste dig.
Oprigtigheden lærte jeg af dig,
Hør mig! Jeg blues ikke ved at tilstaae,
Hvad mangen Viv vel skiuler i sit Hierte;
Men Den, som Harald Haarderaad skal agte,
Maa være noget værd, og eie Mod.
Jeg elsker dig! Jeg vil besidde dig.
Du reise bort med dine stærke Kæmper,
Og lade mig i denne Sværm af Halvmænd
Tilbage, i en overflødig Vrimmel
Af Pragt, som skiuler føleligste Savn?
Nei aldrig! Heller døe! Jeg rækker dig
Min Haand. Jeg hæver dig paa Konstantins

Eldgamle Throne. Glem de norske Fielde!
Den Verdensdronning, mægtige Byzants,
Der selv beherser tvende Verdenshave
Og tvende Verdensdele, skal du raade,
I det du raader over Zoes Hierte.

Harald (bestyrtet).

Men — Gud og Mænd — din Husbond lever jo!
Du er ei Enke.

Zoe (smertelig).

Enke! Den ei Enke,
Hvis Ungdomsvaar blev strax formælet med
En Nattefrost, der næsten dræbte mig
Hver Knup paa Haabets Blomst? Veed du det ei?
Vil du, jeg blotte skal min Faders Skam?
Den grumme Keisergubbe gik i Barndom,
Og paa sin Sotteseng tvang han Romanos,
Med Trudsel om sit Øiesyns Forlis,
At ægte mig. Romanos lod sig skille
Ræd ved Eudocia sin første Hustru,
Og rakte tvungen mig sin kolde Haand.
I Alt er vi hinanden saa ulige,
Som Dag og Nat, som Venus og Saturn.
Jeg Ætling af den macedonske Stamme,
Han blot Patricier. Jeg frisk som Rosen,
Han skiælvende, som Høstens visne Blad;
Sindssvag, forfængelig, raadvild og feig.
Nei, ved det hellige Kors paa Hyppodrom,

End er ei Skuespillet reent til Ende.
Min stærke Sol endnu staaer i sit Solhverf,
Og der er endnu langt til Høstens Jevndøgn.
Mit Liv, jeg nyde vil din Sommerglæde!
Ei blot med Ædelsteen vil jeg bedækkes,
Som Offerdyr med Blomster, før det slagtes.
Og hvad er bedste Glæde for en Qvinde,
Og for et Menneske? Kun Kiærlighed!
Og er det Nyt vel, at en ung Fyrstinde
Sig skilte ved en vranten Huustyran?
Semiramis! Kleopatra! Og du,
Theophano — Forgiængerinde! styrk mig,
Og giv mig Kraft til dette raske Værk.

Harald.

Du myrde vil din Husbond?

Zoe.

Hvorfor myrde?
Lad Klosteret begrave! Har han Syn?
Hvor er det Syn, som jeg berøver ham?
Han gaaer igien, et luftigt Spøgelse.
Ved Graven vakler han og kan ei styrte,
Kun andre kan han hindre i at nyde.
Hvad var min Synd, hvis jeg forkorted ham
Ei nogen Dag engang, men høiest regnet
En Aftenstund, der er ham selv for lang?

Harald. (fatter sig.)

Det kommer mig uventet — men din Kiækhed

Og din Hengivenhed for mig, du Skionne,
Jeg skatter efter sin Fortieneste.

Zoe.

Du bliver altsaa her?

Harald.

Ja ja! Jeg bliver.

Zoe.

Forraader ikke din Veninde, Harald?

Harald.

Nei, nei! Vel veed jeg, hvad jeg skylder Tillid.

Zoe.

Jeg har talt meget! Mulig altfor meget —
Stærkt blusse mine Kinder. Jeg er Qvinde!
Og skiøndt det Helteblod, som rinder kiækt
I mine Aarer, gav et Øieblik
Mig Mandens Mod, mig overraasker nu
Undseeligheden dog og giør mig svag.
(øm og forlegen.)
Du skal ei svare mig! — Ei strax — ei nu!
Nei, raske Harald! Du skal ikke svare.
Maaskee i morgen, eller overmorgen —
Naar selv du vil — naar vel du har betænkt dig.
Kun reise maa du ei, — og vær taknemlig!
(gaaer.)

Harald.

(seer med Foragt efter hende.)

Forbryderske! — Det bliver Enden altsaa

Paa Legen. Derfor har vi stridt som Løver,
For at en Qvinde efter eget Tykke —
Det er den Agtelse, som vises os,
Os Væringer, den græske Keisers Livvagt,
Os norske, danske Mænd, om hvem tilforn
Sydboen havde slige høie Tanker,
Hvad Troskab angaaer, at det Ord en Væring
Og Troskab, havde næsten eens Betydning.
Maria, skjønne Pige! havde du
Beseiret ei mit Hjerte, — aldrig var
Jeg vendt tilbage meer til Miklagard,
Til Sodom og Gomorra. — Men nu vil
Jeg frelse dig fra den forhadte Brudgom,
Til hvem den kronbedækte Synderinde
Vil tvinge dig. Fnys kun Georgios!
Det er det sidste Puds jeg spiller dig.
Fnys, Zoe! vend din Hævn fra Keiseren
Til mig! — Saa reddes han; og vugget af
Min gyldne Drage, paa det sorte Hav,
Med vundet Guld, med elskelige Brud,
Jeg iler giennem Garderik og Sverrig,
Til Norges mosbegroete Kongesteen,
Og leer ad dine Ænker og din Hævn.

(Han gaaer; ved Udgangen af Hallen møder han Maria og nogle græske Piger med Lyrer, de bringe Primelkrandse; Harald følger tilbage med dem)

Chor.

Evig Naturen skiænker sine Gaver;
Jis ødelægger ei de græske Haver;
Vaaren med Sangfugl, Zefir og Aurora,
Kommer med Flora.

Laurbærret grønnes deiligt end tilvisse;
Ak, men det pryder meer ei Heltens Isse.
Fiernt nu fra Thule, fra det kolde Belte
Drage kun Helte.

Jorden er venlig alle Skabtes Moder;
Skiønhed er Søster, Tapperhed er Broder;
Ei da forsmaa, du Helt fra fierne Kyster,
Tak af din Søster!

Fienden, som fræk sig Grændsen havde nærmet,
Veeg for din Glavind! Du har os beskiærmet.
Modtag da Krandsen! Haabet den har bundet,
Du har den vundet!

(De række ham Krandse).

Harald (rørt).

I smelte mig! Hvor kan man smelte Harald?
Jeg studser selv fast over disse Taarer,
Som Eders hulde Sang aflokte mig.
Man siger: Kun den Svage fælder Taarer;

Ved hellig Olaf, det er ikke sandt,
Den Stærke, mærker jeg, kan ogsaa græde.

Maria.

Du skiænker Svaghed din Medlidenhed.

Harald.

Maria, tael ei saa! Heel vel du kiender
Din Almagt; under et beskedent Slør
Du trodser med den.

Maria.

Tilgiv dette Skridt,
Hvortil Beundring og Taknemlighed
Drev vore Hierter. Lidt, med mine Søstre,
Har jeg kun levet i den mørke Nutid.
I Palmeskyggen, Cedertræets Ly,
Skilt fra en daarlig Vrimmel, skued vi
Endnu det ynderige Grækenland.
For os Athenen ikke var forsvundet.
Dets Helte leved os, dets Digtere;
Og daglig fulgte vi Achil, Patroklos,
Paa lette Stridsvogn, ind i Slagets Tummel.
Da lærte vi at skatte Heltemod!
Og Dagnets Pragt vi at foragte lærte,
Naar med Nausikaa vi skylled Liin,
Og spilled Bolt paa kiøle Morgengrønning.
Forundret fandt vi i det Virkelige
Slet intet af det Store, Herlige,

Hvorefter vore unge Hierter længtes.
Fordærvelsen, det lumske Nidingsværk
Behængte sig med rige Purpurlapper;
Ei meer høimodigt dog, end Tiggeren,
Der vilde prøve Kræfter med Odysseus.
Da, Harald! drog du frem med dine Helte;
Og atter stod Achilleus for vor Siæl;
Kun mere from. Du bøier stolten Knæ
For Christi Kors; og aldrig kunde du
Uædelmodig haane faldne Fiende,
Og slæbe Hektors Liig ved dine Hiul.

Harald.

Maria! hulde Pige, hør min Bøn,
Lad dine Legesøstre gaae tilside!
(Hun giver dem et Vink, de gaae).

Harald.

Jeg pleier ei at undres over Modet,
Dog veed jeg selv i dette Øieblik
Ei hvor jeg faaer det fra. Du skiænker mig
Din Yndest, og det glæder mig af Hiertet,
Maria! thi mit Hierte elsker dig.
Til mange Omsvøb er her ikke Tid,
Og jeg forstaaer mig ei paa kunstig Tale.
Jeg er en Bonde fra det norske Field,
En halv Barbar mod dig; jeg veed det Pige!
Men ærlig, diærv og trofast. Kan du nøies,

Maria med en Mand, ei meer, ei mindre, —
Der er min Haand! O tag den! Den blev fri,
Da Døden tog min liden Elisif.
Kan du forsage denne stolte Pragt,
Og drage, med en Skare Væringer,
Til fremmed Himmelegn og fremmed Sprog?

Maria (kiærlig.)

Ja, Harald! Jeg vil svare dig, min Helt,
Med lignende Oprigtighed — jeg kan!

Harald.

Og vil du gierne?

Maria.

Ja, jeg vil det gierne.

Harald.

Saa er jeg lykkelig. Din Primelkrands,
Tag selv den, som en yndig Brudekrands.
(Han sætter den paa hendes Hoved.)
Men reise maae vi fra den fæle Zoe.

Maria.

Og fra den nedrige Georgios.
Jeg drager med dig, hvor du vil.

Harald.

Og hvis
Jeg alt imorgen vil? Imorgen Nat?

Maria.

Jeg eier intet, er en fattig Slægtning
Af Keiserinden, har indpakket snart.
Alt hvad jeg havde, var et kiærligt Hierte;
Det er ei længer mit, det hører dig til,
Du tog det dog jo med dig, naar du reiste.

Harald.

Saa est du nu min Brud. Giv mig et Kys!
(I det hun vil kysse ham, træder den gamle Eremit ind igien og raaber:)
Kys hende ei, hvis du har hende kiær!
Brænd ei et Saar i hendes unge Hierte,
Som du kan ikke læge.

Harald.

Hvo est du?

Maria.

Den fromme Eremit fra Syriens Ørk!
Ak, hellige Fader!

Eremiten.

Gaa herfra, Maria!

Maria.

Farvel, min Harald! Jeg maa lyde her;
Men aldrig skal jeg glemme dig! Saalænge
Mit Hierte banker, skal det elske dig;
Og hvor du drager hen, jeg følger efter!

(gaaer.)

Eremiten.

Nei, ved den hellige Ansgarius,
Det giør du ikke. Dæmp din Lidenskab,
Hvis ei, forgaa, og vaand dig i din Synd!

Harald.

Du røver mig min Brud?

Eremiten.

Nei tvertimod,
Jeg værner fredelig om hendes Ret.

Harald.

Jeg kan ei tyde dit Orakelsprog,
Maaskee dit Vanvid. Thi jeg kiender vel
Jer gamle Sværmere. I Eensomheden
I tabe fast ved Grubleri Forstanden,
Og komme saa forrykt fra Eders Ørk,
For at beherske Konger; Keisere,
Med dunkle Magtsprog.

Eremiten (venlig).

Ven, jeg vil dig vel.
Siig, hvilken Dyd du agter høist i Verden,
Næst from Tilbedelse for Christi Kors;
Siig mig det Valgsprog, Væringerne bære
I Korsets Fane:

Harald.

Troskab.

Eremiten.

Vel, min Ven,
Jeg redder dig dit helligste Klenodie.
(gaaer.)

Harald. (forbittret.)
Du redde mig? Du lære Troskab mig?
Troer du, den kiekke Fisker taber bleg
Sin fundne Perle strax igjen af Skræk,
Fordi en Havmand truer? Unge Perle!
Jeg fatter dig i Kronens gamle Guld,
Og du skal straale, som dens bedste Smykke!
(gaaer.)

Anden Handling.

(Hallen som før.)

Romanos Argyros. Simeon.

Romanos.

I Overmorgen holder jeg et Møde.
Lad Himmeltegnene, det lærde Selskab,
Forsamle sig! Lad Videnskabens Sol —
Jeg mener Præsident med Protocol —
Tilstædevære! Lad af Dyrekredsens
Tolv Fakulteter ei det mindste mangle.
Alt maa gaae ordenligt. Philosophien
Har Krebsens Tegn, Jurisprudentsen Tyrens,
Theologien Skorpionens, Digtkunst
Vandmandens — og saa videre! Jeg agter
At læse selv en Undersøgelse:
"Om Brug i Krigen af den græske Ild."
Jeg haaber, det vil giøre Opsigt.

Simeon.

Sikkert!

Hvor er den Keiser, der i sig forener
Saamegen Iver, for det Vigtigste
Og for det Ringeste, som vor Romanos?

Romanos.

I Videnskaben, Ven, er intet Ringe,
Naar man, som jeg, har drukket af Kastale,
Af Hyppokrene. See, Justinian
Berømmes for sin Corpus juris, for
Pandecter, og for Institutioner,
Som han ei selv, men som Tribonian,
Og andre lærde Mænd, har skrevet for ham.
Jeg skriver selv; og dog maaskee berømmer
Mig Efterslægten mindre. Lad saa være!
En Philosoph bør virke alting kun
Af Kiærlighed til Tingen. — Lad Homer
Paa Slangehuden rulles ud imorgen!
Man siger, Væringerne komme snart,
De pleie da, blandt andre Herligheder,
At see Bibliotheket. Læse kan de
Vel ikke; men det imponerer dem.
Jeg holder meget af at imponere,
Især Barbarer, uden Aandskultur.

Simeon.

Ja, naar de see de sex og tredve tusind
Femhundred Bind —

Romanos.

Og naar de see Homer
Paa Slangehuden, — hundredtyve Fod lang —

Simeon.

Saa faae de Ærefrygt. De undersøge
Vel Huden ei saa nøie, eftersee
Ei Sammenlimingen. I deres Viser
Lindormen spiller tit en vigtig Rolle;
Vi kan indbilde dem, Homer er skreven
Paa Hammen af en Lindorm.

Romanos.

Simeon,
Jeg lider ikke denne Spøgetone,
Og heller ei den Tvivl. Det er en Skat,
Saa stor som sielden. Det er virkelig
En Slangehud. Der gives slige Slanger;
Og paa mit Tog til Syrien —

Simeon.

(sagte, spodsk i Keiserens alvorlige Tone).

Hvorfra
Jeg kom med uforrettet Sag —

Romanos.

Jeg hørte
Om slige Kæmpeslanger. Men for ei
At blande her det Ene med det Andet:
Nu er da Harald kommen! Han har seiret!

Simeon.

Saa hedder det; men spørg Georgios!
Det Tog, som skulde vorde Grækers Ære,
Blev meer til Grækers Skade, Grækers Spot.
Den halve Deel af vore Folk er dræbt,
Af Væringerne mangle der kun faa.

Romanos.

De har en bedre Helbred, taale bedre
Forandring af Klimat, Strabads og Føden.
Det er en hæslig Feil af mine Landsmænd,
De er saa lækkermundede, saa kiælne.
Hvi gik Orest det i Sicilien
Saa slet, dengang min Formand Konstantin
Didsendte ham? Og hvorfor gik det siden
Andronikos ei bedre? Var det Feighed?
Nei, ved det hellige Kors! Men de forspiste
Sig i Meloner, Druer, Apelsiner,
Og deraf døde de som Fluer. Have
Vi selv ei Frugter nok? Men det var hedt,
De vilde vederqvæges og forfriskes.
Nu kiøles deres Been forfriskede
I sorten Muld.

Simeon.

Hvad har vel Harald virket?
Sicilien er ikke vundet end,
Om end han brændte nogle Byer af
Og dræbte nogle Hedninger.

Romanos.

Nei, nei,
Der vil desværre mere til; og vi,
Vi Grækere har ikke Lykken med os.
Det fæle Varsel er ei heller glemt,
Den Lyd, som kom fra Bierget, fra Kusinos:
"Ulykke!" skreg det høit, som af en Qvinde;
Men kom man did, da hulkede kun Vandet
Af Biergets Indvold. Saadan blev det ved,
I flere Maaneder.

Georgios.

Et Qvindesagn!

Romanos.

Nei, jeg forsikkrer dig, jeg hørte det
Af lutter Mænd, da jeg paa mine Tog
I Syrien —

Simeon (sagte).

Hvorfra jeg kom tilbage,
Med uforrettet Sag —

Romanos.

Men — for at blande
Det Ene ei for meget med det Andet —
Hvad giør jeg Harald til? Han maa dog lønnes.
Lad see: Sebastokrator, Cæsar! — Nei,
Det er for meget: Nei! Jeg tænkte paa —
Hvad synes dig om Panhypersebastos?
Om Prosebastos?

Simeon.

Alt for godt for ham.

Romanos

Nei, Keiseren maa lønne keiserligt.
Og skiøndt den Roes er overdreven, naar
Mit Folk mig kalder en Forening af
Augustus, Mark Anton og Antonin,
Maa jeg dog vise Høimod efter Evne.
Nei —Panhypersebastos, derved blier det.

Simeon.

Min Keiser! Du tillod din fordums Ven
Før mangt et dristigt Ord.

Romanos.

Tael, Simeon!
Jeg mindes, da jeg var Patricier
Saavel som du. Jeg veed, du mener mig
Det altid ærligt. Tael, hvad vil du mig?

Simeon.

Kun bede dig: ei altfor ydmygt, Herre,
At møde denne stolte Normands Hovmod.

Romanos.

Vær du kun ikke bange! Vel jeg veed,
Hvad jeg mig skylder selv. Før gik jeg fra ham,
Fordi han her sig nærmed uanmeldt;
Før du, min Protovestiære var
Tilstæde, med dit Embeds Sølverstok.

Thi Formen, Formen er en vigtig Ting. —
Godt — Panhypersebastos! Ved min Krone
En herlig Titel; men han skal dog føle,
At jeg er Keiser.

Simeon.

Denne gamle Skik,
At Væringen er fri, for hvad vi kalde
Tilbedelsen, for Fodefaldet, huer
Mig ikke meget.

Romanos.

Heller ikke mig!
De kunde gierne knæle for en Keiser;
Dog, det er gammel Rettighed.

Harald (kommer munter).

Hil dig og Sæl, min gamle fromme Herre!
Her har du Væringer i Miklagard
Igien. Tilgiv, vi dvælte noget længe;
Men stærke Normand kan ei altid gaae
Med Øxen blot paa Skuldren for sin Keiser,
I Kirken, Borgen og paa Hyppodrom;
Ei blot forsvare dig i dine Sale.
Den ydre Kreds maa ogsaa fredes for.
Nu har vi luftet om dig. Frække Hedning
Vil ei saasnart igien forstyrre dig.
Snart nu afløser os en anden Flok,

Som hænger Breiden trofast paa sin Herde,
Og staaer som ærlig Vagt omkring din Bord

Romanos (vigtig).

Den Drot, som stammer fra Cæsar August
Og fra den store Konstantin, min Søn,
Vil altid vise sig erkiendtlig mod
Den Undersaat, som vil ham vel. — Du har
Udmærket dig ved lykkelig Bedrift,
I Afrika og paa Sicilien.
Gud raader Lykken! Da jeg drog med Hæren
I Syrien —

Simeon (sagte).

Med uforrettet Sag —

Romanos.

Var jeg ei lykkelig. Men destobedre,
At Bladet vendte sig. Din Tapperhed
Jeg lønner med en Hæderstitel, som
End aldrig nævntes før ved Bosporos,
De syv lyksalige byzantinske Bierge.
Knæl ned, min Søn! Tag min Velsignelse!
Jeg kaarer dig til Panhypersebastos!
En Rang, som endnu ingen Cæsar bar.

Harald.

Jeg takker dig for Titlen, Herre Keiser!
Men lad mig heller staae. Velsignelsen
Er lige kraftig.

Romanos.

Vil du ei, min Søn,
Nedknæle for din Fader, naar den Gamle
Velsigner dig?

Harald.

Min ældste Fader, Herre,
Er Gud i Himlen. Ham jeg knæler for.
Dig takker jeg af Hiertet for din Godhed,
Og sønlig vil jeg kysse dig din Haand;
Men staaende. Det er en gammel Ret,
Forfædrene fra Nord mig gav i Arv,
Og jeg maa giemme Arven ubeskaaret,
Til mine Eftermænd.

Romanos (fortrædelig).

Saa staa, du Stolte!
Men tro dog ei, fordi du nu kan kalde
Dig Panhypersebastos, at du har
Den samme Rettighed, som selv Despoten.
Vel staaer den Titel Panhypersebastos
Strax efter en Augusts, en Cæsars Rang;
(Nærmer sig ham med Vigtighed, og siger med Vægt)
Men — Purpurstøvlerne tør du ei bære!
Læg Mærke dertil, Harald Haarderaade!
Du maa beskedent nøies med de grønne.
Og Diademet, eller Tiara sømmer
Sig kun Despotens Isse. Nu Farvel!

Jeg iler til Forretninger. Ei Sværdet
Allene kræver min Opmærksomhed;
Mig kalde Videnskaber, Industrie.
Imorgen sees vi, ved Trisagion.

(gaaer med Simeon).

Harald (ene).

Jeg tilstaaer — han er ynkelig! Men derfor
Skal man dog ei forraade ham; om end
Man blev af Skiæbnen tvungen til at leve
Sin Tid med ham. En ulyksalig Tilstand,
Jeg kan ei nægte det. Men Alderdom
Og Skrantenhed vil snart befrie Fyrstinden,
Og hun skal ei forgribe sig paa Gubben.

(smilende)

Din — Panhypersebastos, store Keiser,
Skal redde dig dit Liv, endskiøndt han ei
Maa gaae med røde Støvler og med Tiara;
Endskiøndt han selv ei bliver her tilstæde.
Din Livvagt skal forsvare dig.

(Efter et Øieblikks Taushed).

Mod Vold!

Men hvad forsvarer ham mod lumske Gift?
Der er ei andet for, jeg maa forklage
Den grumme Zoe, naar med min Maria
Jeg er i Sikkerhed for hendes Ränker.
Thi hun er listig, som en spraglet Slange,

Og jeg har ogsaa hende mistænkt for
Den gamle Eremit. Sandsynligviis
Et Værktøi kun i hendes skiulte Haand.
Hvor kan Forræderi dog føre Troskab
I Munden? — O men ingen hellig Kaabe,
I denne Tid, er Nidingsfærd for god,
Og ingen Vei til Maalet den for slet.

(gaaer).

(Haralds Palads, med en Buegang, som vender til Gaden.)

Leander. Hiero. Menalkas.
Kleophas. Diogenes.

Leander.

Menalkas! Ja du har den største Ret!
Imens de Store kiede sig i Ladhed,
Opfinderiske kun til nye Laster
Og nye Forbrydelser, mens de sig søle
I Vellyst af en asiatisk Pragt,
Er det os Smaafolk kun, os Borgere
Som holde Staten opreist. Thi hvorfra
Fik Keiseren vel daglig i sin Skat
De tyvetusind Stykker myntet Guld,
Om ei fra os?

Hiero.

Han bruger ogsaa meget,
Og eet Sted, veed jeg, maa han faae dem fra.

Leander.

Du taler Hoffets Sag, fordi du er
Hof-Purpurfarver, og befriet fra Skat.

Hiero.

Mit Haandværk giør Konstantinopel Ære;
Thi aldrig før, i Tyrus eller Sidon,
Forstod man at berede Skarlagskind
Saa høirødt, og at give Silkens Væv
Saa frisk det lysegrønne Farveskiær.

Leander.

Men var der ingen Uld og ingen Væver,
Var vi ei, fremfor andre Nationer,
I tryg Besiddelse af denne Kunst,
Som veed at nære snildt hin lille Orm
Paa Morbærtræet, og at nytte Larven —
Hvad hialp dig saa din hele Muslingbanke?

Diogenes (i Tanker).

Heelt selsomt, at en Orm paa Morbærtræet
Skal være mere værd, end tusind Græker
Ved Laurbærtræet; at en Østers i
Sin brustne Skal, med sit udgydte Blod,
Skal giøre Fædrelandet større Hæder,
End mangen Helt, der hiemkom blødende
Med brustent Skiold.

Hiero.

Tael ei saa frit, min Ven!

Kleophas.

Han hedder ei Diogenes for intet.
Der mangler ham ei andet, end en Tønde
Og gamle Grækers Neisomhed, saa var han
Fuldstændig Philosoph; thi Løgten har han.
Skiøndt at der er intet Lys i, — ligemeget!
Og Mennesker? Ja hellige Maria,
Hvis ei man fandt dem i Perikles Tid,
Selv i Athen, hvor findes de da nu?

Hiero.

Menalkas! hvorfor staaer du saa i Tanker?

Kleophas.

Forstyr ham ei, vor Architekt. Han maaler
Med Øiet Buegangen, er fordybet
I alle disse mange Ordener,
Paa Kapitælerne, som vist tilsidst
Ham kommer i Uorden.

Menalkas.

Kiære Venner!
En herlig Buegang om Haralds Pallads;
En værdig Samlingsplads for Væringer.

Kleophas.

Mig synes dog, at dette Tralværk ei
Er tæt nok gittret, for de norske Biørne.

Leander.

Menalkas, er det sandt, at du skal bygge
En Pavillon, som den Kalifen eied
I Bagdad, til vort Guld-Triklinion?

Menalkas.

Hvad Keiseren befaler, maa jeg bygge,
Saa godt, jeg kan.

Kleophas.

Ja, bedre giør en Skiælm.

Menalkas.

Man blander alting sammen nu tildags;
Den gode Smag fortrænges. Jeg maa handle
Tit mod min Overtydning.

Kleophas.

Det er fornemt,
Og høiest Mode for Konstantinopel.

Leander.

Men stille! Hist alt komme Væringer.
Saa maae vi gaae; thi de kan ikke lide,
Man vandrer her i deres Buegang,
Naar de vil tale sammen.

Hiero

Hvorfor vise
Vi disse lodne Vildmænd dog saamegen
Ærbødighed? De tale slet om os;
De sige: vi er ikke mere skikket

Til Krig, end Høns; at man en Græker kiender
Paa kolden Haand og sladderagtig Tunge.

Kleophas.

Det kommer af, at de har ingen Smag.
Jeg kiender da de fleste, jeg som Kronens
Hofklædningmager. Jeg giør Dragter til dem.
Atsige mine Svende, hvoraf jeg
Har otte Kamre, sexten Borde fulde.
De komme her, som Ulve, Biørne, Ræve,
I lodne Skind; først naar de været har
I mine Hænder, faae de Syn at see med.
Jeg giør dem to Slags Dragter: først den røde,
Hvidstribede, med Keiserbilledet;
Og saa den himmelblaa, med hviden Løve
Paa Brystet. Denne sidste vælge de
Nu alle, jeg begriber ei hvorfor.

Diogenes.

Det burde dog saa klog en Skrædder vide.
Vi skifte Keiser her i Grækenland
Hvert Øieblik; men Løven svigter ei.
De Danske og de Norske elske Løven,
Og bære gierne den i deres Skiold,
Thi den betyder deres egen Styrke,
Som skal forsvare dem.

Kleophas.

Og denne Harald,

Den Haarderaade, som de kalde ham,
Troer I, jeg faaer engang ham overtalt,
At kiøbe sig en Kaabe, smukt brodeert
Med Paafuglfiær, med ægte store Perler?
Naar ei han er i Væringdragt, saa gaaer
Han i en brun, med hvide Silkefoder.
Nei disse Mennesker har ei Forstand,
Men Marv i Knoklerne, det kan ei nægtes.
I Krigen kan man ei undvære dem.
De trodse Døden, og det er et eget
Slags Elefanter, der gaae fremst i Flokken,
Og træde alting ned, med plumpe Poter.
Og Elefanten er et ædelt Dyr,
Og grumme klog, af sligt et Fæ at være:
Kan med sin Tryne trække Proppen af
En Flaske, drikke Vinen —

Diogenes.

Tag dig vare!

En Elefant kan ogsaa hævne sig.
Du har dog ikke glemt hin Anekdote,
Om Elefanten og om Skrædderen?
Vogt dig! Du est ei langt fra Rendestenen.

(de gaae).

Ulf (i den blaa Væringedragt). Kolskæg, Tiodolf, Erik, Edmund (i lodne Kofter, med Bylte paa Nakken, Øxer paa Skuldrene.

Erik.

Her er da Haralds Huus?

Edmund.

En deilig Borg!

Ulf.

Ja, Venner! Og i denne Buegang
Forsamle Væringer sig tit i Qveld,
Og tale sammen om hvad Vigtigt er.

Kolskæg

Men her er dog ei Gildeshallen?

Ulf.

Nei,
Den staaer tre Gader herfra.

Tiodolf.

Her er fagert
I Miklagard, det kan ei nægtes. Stærkt
Jeg længes efter Hyppodromen, for
At see Stærkodders Billed, støbt i Malm.

Ulf.

Det Sagn er falsk, min Ven! Thi ogsaa Grikland
Har eiet slig en Helt i gamle Dage,
Som heed Herakles, eller Herkules;
Hans Billed staaer der; og det kan ei nægtes,
Han ligner Stærkodd.

Kolskæg.

Om et Øieblik

Er Høvdingsflokken her; Nysigenheden
Drev os lidt forud.

Ulf.

Nu velkommen da!
En byvant Broder favner Eder glad.
Snart kommer Harald med Georgios,
At hilse Eder med en Velkomst-Tale.
Hvad hedder du?

Kolskæg.

Jeg hedder Kolskæg, kommer
Fra Island.

Ulf.

Du?

Tiodolf.

Jeg? Tiodolf; er en Normand.

Ulf.

Du?

Erik.

Erik, Svenske.

Edmund.

Og jeg hedder Edmund,
En Angelsaxe.

Ulf.

Godt! Jeg hedder Ulf,
En Dansk fra Roskild. Mærker I nu ikke
Et Jertegn, mine nysankomne Venner?
Forskielligheden platud er forsvunden;

Islænder, Norsk, Svensk, Dansk og Angelsaxe
Er alle Brødre, alle samme Kuld
Af Asa-Odins Æt. Den ringe Forskiel,
Som skilte os i Norden ad, ophører,
Naar med de lysblaae Øine vi betragte
De nøddebrune Græker og Latiner.

Erik.

Ved Upsals gamle Blodsteen, du har Ret.

Edmund

Jeg føler det.

Tiodolf.

Jeg med.

Kolskæg.

Jeg ligeviis.

Ulf.

Er det ei herligt, mine kiære Venner?
Og, troer I mig, det er den største Vinding
Og bedste Nytte, Reisen gav.

Kolskæg.

Det vil
Jeg ikke haabe! Guld er ogsaa værd
At vinde.

Ulf.

Det vil ikke mangle.

Tiodolf.

Æren
I Kamp er heller ei just at foragte.

Ulf.

Det ene med det andet! Døde Knud
I Engelland, saa lever Haarderaade
I Miklagard.

Edmund.

Han kaldes Haarderaade!
Det Navn mig huer ikke just.

Ulf.

Fordi du
Ei ret forstaaer vort Sprog, min Angelsaxe!
Han kaldes Haarderaade, for sin Manddom,
Men ei Ildraade, som betyder Ondt.
Lær først at kiende ham! Han elskes høit
Af alle Væringer.

Tiodolf.

Vi kiende ham
Alt godt, vi Normænd. Som et Barn han sad
Paa hellig Olafs Knæ, og napped ham
Tit uforfærdet i det gule Skiæg,
Naar Kongen, med de store, stive Øine,
Ham vilde ængste, faae ham til at blinke.
Som liden Gut han giorde sig en Flaade
Af Fyrrespaaner, mens hans Brødre ønsked
Sig Mark og Qvæg, som rædde Bender. Harald
Var med som Ungersvend paa Stiklestad.

Edmund (ryster paa Hovedet).

Min store Knud jeg faaer dog ei igien.
Vel muligt, Harald er saa giæv som han;
Men eier han slig Fromhed?

Erik.

Var Kong Knud
Da virkelig saa from?

Edmund.

Jeg glemmer aldrig
Den sidste Gang, jeg foer med ham i Snekken
Til Ely, paa Mariæ Renselsdag.
Skiønt Kirken laa, høit paa den steile Klippe,
Og som vi flød paa Vandet, hørte vi
En Morgensang af Munkene deroppe.
Da Kongen selver qvad en Vise for os.

Ulf.

Ak, kan du ikke den?

Edmund.

Jo, Ord til Ordet.

"Lifligt sjunge de Munke ved Ely,
Da Knud i Snekken foer;
Roer os nu Knægte, til Landet i Hast,
At styrkes ved Herrens Ord."

Ulf.

Kong Knud var Skiald, og saa er Haarderaade.

Erik.

Hvo kommer hisset?

Ulf.

Haldor Snorrosøn.

Tiodolf.

Ei, Haldor? Du, min Ulf, og Haldor, veed vi,
Er Kongens første Kæmper.

Ulf.

Luren samler
Til Kampen os forenede; men Freden,
Med Harper og med Giger, skiller os;
Thi meer forskiellige kan ingen findes,
End vi To, naar vi ikke slaaes.

Erik.

Er Haldor
Da ikke bold i Fred?

Ulf.

Heel bold og blid;
Men kold, som Fieldet, for hver Følelse.
Der bider intet paa ham; og hans Aand
Opløfter sig saa lidt til henrykt Glæde,
Som den i Nøden bøier sig til Sorg.
Han kunde næsten, som sit tause Sværd,
Undvære Talens Brug. Men skal der handles,
Da er han Manden.

Erik.

See, der kommer han!

Haldor Snorrosøn (kommer og siger ligegyldig men venlig).

Velkommen her i Grikland, gode Venner!
Hør Ulf! Nu skal der slunges, og du veed,
Jeg skriger som en Ravn; jeg snakker lidet,
Men synger slettere. Desuden gider
Jeg ikke hørt de alenlange Taler,
Sær naar de holdes af Georgios.
Nu gaaer jeg hiem og hielper Kokken med
At lave Maden til i Aften. Han
Forstaaer sig ei paa danske, norske Retter.
Jeg tilberede vil vort gode Flesk,
Og see om Øl og Miød er stærkt nok brygget.
(gaaer).

Tiodolf.

Der kommer Skaren samlet, mine Brødre!
Nu lad os stille os i Flokken med,
Og hilse Haarderaade med et Drapa.

(En Marsch spilles. Væringerne komme i Skindkiortler, med barbariske Stridshuer af Jern, med Øxer, Sværd, Skiold og Spyd. De stille sig i Rækker og slunge, i det Harald kommer, fulgt af Georgios.)

Stærke vi stande,
Stridende gange,
Gierne den gnistrende
Glavind svinge.
Brødre fra Beltet,
Bretlands Hirdmænd;
Drenge fra Dofres
Dale voxne!

Svithiods Sønner,
Fra Skaanes Marker,
Helte fra Heklas
Hal og Jøkler,
Hylde vi Harald
Haarderaade:
Rædsel for rædde
Riser alle.

Sværdet du svang paa
Sikilsen,
Kæmped med Kraft, for
Krist hin hvide.
Liig da i Lynget
Laae for Høgen;
Blødhiertet Barm sit
Banner svigter.

Før os i Faren,
Favre Konge!
Det er som Viin, med
Ven at drikke.
Det er som Kvinders
Kys at smage.
Leende lader
Livet Helten.

Georgios (med affekteert Værdighed).

I tappre Skandinavier og Britter,
Velkomne! Jeg, Georgios Maniākes,
Den græske Keisers første Høvedsmand,
Til hvem al Græker hæren er betroet,
Af Hiertet raaber, i min Keisers Navn:
Velkomnen i Konstantinopel! Himlen,
Dens hellige Engle og dens Helgene
Har kaaret Eder til et sieldent Hværv.
Med Tapperhed og Kraft, mod Elementet,
Har I, som før Israelitterne,
Jer giennem Ørken stridt, til Kanaan.
Som ædelt Malm, der laa i Mulmets Skiød,
Bag Biergene, blev I for Dagen bragt,
At præges med Humanitetens Stempel;
Hvad kun kan skee hos os, i denne Stad,
Som samler Østens Rigdom, Sydens Skiønhed,

Vestens og Nordens Kræfter i sit Skiød.
Saa qvæger Jer, i Cedertræets Skygge,
Og nyder vore himmelsøde Frugter.
Saa seer Jer mætte da paa vore Skatte,
Paa Hyppodromens gamle Billeder,
Hvor snart et Hesteløb, en Vaabendands
I Overmorgen gives, Jer til Lyst;
Naar, for den hellige Sophia, I
Med Keiseren har hørt Trisagion.
Betragter saa Triklinion, det Gyldne,
Og ængstes ei, ved med Jer Fod at træde
Paa Guld; I, som med Hænder kun tilforn,
I Norden, Jern og Kobber har berørt.
Da vorde Gaderne bestrøet med Blomster.
Med Silketæpper af en skiøn Baldyring
Behænge vi Palladserne. Da qviddre
I Keiserhallen, i et Træ af Guld,
De kunstige Sølvfugle, som i Skoven
Smaae Nattergale; — og to gyldne Løver —
(Lad, kiære Venner, det Jer ei forskrække!)
Med Øine, som Rubiner og Smaragd,
Vil brøle græsseligt, ved Eders Komme.
(Væringerne smile og see paa hinanden).
Dog — vender Blikket til alvorlig Daad!
Her lære I den sande Krigens Kunst;
Thi ei blot en barbarisk Tapperhed

Kan hielpe stort, mod Katapult, Balist,
Stormbuk, og — fremfor alt — den græske Ild,
Som gyseligt igiennem Luften blusser,
Og strax fortærer, hvad den hefter ved.
Alt hvad Vi fordre for saamegen Godhed,
For Aandsoptugtelsen, for Guld hin røde,
Som I kan bringe med til Fædrelandet,
Er Lydighed mod Eders Foresatte,
Troskab mod Keiseren, og, fremfor alt,
Betvingelsen af dette stolte Væsen,
Hvormed Barbaren i sin Raahed skiller
Sig fra en Romer. — Romere, (Forstaaer!)
Vi kalde os, skiøndt Græker, da vor Keiser
Og Keiserdømmet stammer ned fra Rom.
Og dermed Gud befalet! Jeg har talet.
(træder tilside).

Harald.

Jeg maa dog ogsaa sige et Par Ord,
Som Væringernes Drot i Miklagard.
(hiertelig og ligefrem)
Velkommen, tappre Svende, fra vort Land!
Jeg veed, det falder ei Nordboen let
At rive sig fra Hiemmet, hvor i Danmark
Det sølvblaa Hav, den grønne Bøgebakke,
I Norge ranke Gran paa steile Flodbred
Ham holder fast. Thi hvor i Syden finder

Man Søen mere blaa, meer grøn en Mark,
Meer malerisk et Field med hvide Fos,
Hvor findes Aand og Hierte mere vakt,
End der, hvor Odin bragte Aserne,
Fra brunlige forbrændte Tatørkner?
Dog — Manddomsmodet, Lyst at hærde sig,
Beherskér Helten, han vil kiende Verden;
Og da i Nordens Krog ei Verden kommer
Til os, saae maae vi komme ned til den.
Tit giorde vore Formænd sligt Besøg,
Og kom ei nær som saa beskedne Giæster.
Da Giæssene paa Kapitol forsvared
Den sidste Romerære, lagde Brennus
Sit Sværd i Vægten. Longobarden siden
Har giort et langt Besøg, bortjaget Værten,
Og blev fra Giæst selv Vært. Saa Gotherne,
Og mangt et Folkeslag i Slægt med os.
Ei Væringerne komme saa til Grikland!
En Eed, som høit ved hellig Olaf vi
Paa Biblen svore, strængt forpligter os
Til Billighed og Troskab. Ei vi drage
Til Bosporos som Fiender, men som Venner.
Vor Breide stærk forsvarer Keiseren,
Mod Overfald af Hedninger — og Landsmænd!
Thi lader Eder ei forblinde, Brødre,
Af disse kalkede bemalte Grave,

Hvorunder, efter Skriftens Ord, Uhumskhed
Og halvforraadnede Knokler skiule sig.
I staae ei under nogen Mand i Landet,
Kun under den, som selv I vælge til
Jer Formand, og det er for Tiden jeg!
(Georgios gaaer fortørnet bort.)

Harald
(seer smilende efter ham og vedbliver.)

I ere Keiserens fornemste Vagt,
Hans Livvagt. Naar han døer engang, belønnes
Jer Troskab med Polota-Svarf! vil sige:
I gaae omkring i Keiserborgens Haller,
Og skifte al hans Efterladenskab
I lige Arv. — I føre tvende Faner,
(Han giver et Vink, nogle prægtigklædte Væringer komme med Fanerne.)
Mariafanen — og Korsfanen. Brødre!
Betragter disse gamle Bannere
Med Ærefrygt! De flagred ofte, hvor
Det gik alvorligt til, og giorde Danmark
Og Norden Ære.
(Der blæses en høitidelig Melodie; alle Væringer blotte deres Hoveder, knæle for Fanerne og giøre en stille Bøn.)
Saa har I nu da hilset disse Mærker,
Hvorom vor Skytspatron, den hellige Olaf,

Usynlig svæver. Undertiden rider
Han synlig for os, paa sin hvide Hest,
Naar Faren voxer og naar Modet synker.
Og nu Guds Fred! Fordeler Eder rundt
I Staden, efter Eders Herreskiold,
Og blander Eder med de ældre Brødre.
Afføre Eder disse lodne Skind,
Der er for varme her; iføre Eder
De lysblaae Kiortler og de blanke Hielme,
Hvoraf der findes nok i Vaabenhuset.
I Gildeshuset møde Høvdinger;
Der samles vi til Vaabenthing; der see
I Eders Gildeskraa samt Eders Lade,
Som giemmer vore Privelegier.
Der findes Borde, Bænke, Lysekrone
Samt Skytspatronens Billed. Der vi træffes
Ret snart igien. Nu trænger jeg til Hvile
En liden Stund; og det giør I, som jeg.
(Han hilser dem og gaaer.)

Væringerne (synge.)

Daner ei daare
Disar falske!
Nattens Norner ei
Normænd blinde.
Kristne for Korset
Knæle vi lydigt.

Olafs Øxe
Øv du os Modet!

(de gaae.)

Haralds Hal. En Løibænk i Baggrunden. En ung Væring, i Vaabendragt, gaaer som Vagt frem og tilbage, med Øxen paa Skulderen, og med en liden Harpe hængende ved Siden.

Harald (kommer.)

Est du min Vagt i Aften?

Væringen.

Ja, Herr Konge!

Harald.

Du est heel ung endnu.

Væringen.

Kun syttén Aar.

Harald.

Og alt i Miklagard?

Væringen.

Kong Harald var
Paa Stiklestad, da han var femten.

Harald.

Vel svart!
Mig tykkes, jeg har her ei seet dig før.

Væringen.

Jeg kom med disse sidste Væringer.

Harald.

Og klædt alt i den lysblaa Vaabenkiortel?

Væringen.

Jeg længtes efter Vagt hos dig.

Harald.

Men est

Du selv ei træt?

Væringen.

Nei, jeg sov Middagsøvn

Paa Skibet, Herre.

Harald.

Og hvor est du fra?

Væringen.

Fra Rusland, Herre!

Harald.

Ak, saa kommer du

Jo fra min Elisifs mosgroete Grav!

Væringen.

Nei, Konge! Graven har jeg ikke seet.

Harald.

En liden Harpe hænger ved din Skulder.

Du est da Skiald?

Væringen.

Min Drot, jeg fusker lidt

Paa dette Haandværk.

Harald (lægger sig paa Leibænken.)
Syng mig da en Vise!

Væringen.

Hvorved du falde kan i Søvn? Det vil
Ei vorde vanskeligt.

Harald.

Den spæde Stemme
Mig tykkes, kiender jeg. Syng Ungersvend!

Væringen
(sætter sig og synger ved Harpen.)

Vil du vel bære denne Dragt,
Som Thora Hiortur eied?
At vælge den til Høitidspragt
Hun i sin Ungdom pleied.
Om disse Sømme tit hun foer,
Med sine hvide Hænder.
Nu hviler hun i sorten Jord,
Og atter Hiertet brænder.

Harald
(reiser sig forfærdet halvoverende.)

O alle Helgene! Hvad hører jeg?

Væringen (synger.)

Jeg tør ei bære dette Skrud,
Det vil mig ikke smykke.
End lever hun, din unge Brud,
Du raader hendes Lykke.

Hun har paa dig det første Krav;
Men kan du dig beklage —
Send hende atter til sin Grav!
Hun kommer ei tilbage.

Harald (springer op.)

Min Elisif! Du lever! — Hellige Olaf!
Kom i min Arm og overtyd mig! Est
Du intet Gienfærd?

Elisif.

Skrækker jeg dig, Harald,
Som Gienfærd — o saa kan du med Ord
Bortmane mig.

Harald (omfavner hende.)

Du lever? Kiære Pige!

Elisif.

Min elskte Harald! Er din Elisif
Dig da i Sandhed kiær?

Harald.

Hvor kan du tvivle?

Elisif.

O jeg har hørt saa mange fæle Rygter.

Harald.

Man maa ei Rygter troe, det seer du jo!
Et almeent Rygte har udbredt sig, om
Din Død, min Fæstemø!

Elisif.

Det hørte jeg
I Garderike, neppe var det hørt,
Før jeg beslutted selv at overtyde
Dig om mit Liv.

Harald.

Og du forklædte dig
Som Ungersvend, og drog den lange Vei,
Og deelte Reisens Farer og Besvær —

Elisif.

Hvor gierne! For at see min Harald atter.

Harald (trykker hendes Haand.)

Du kom til rette Tid min vakkre Giente!
Jeg reiser bort i Overmorgen; var
Du kommen senere — Gud være lovet!
Nu følges flux vi ad til Garderike —
Der skal vort Bryllup staae. — Din gamle Fader
Dog lever vel? — Og du est bleven større,
Og fagrere.

Elisif.

Min Harald, tykkes dig?
Mig synes og, du har forandret dig.

Harald.

I Krigen hærdes man. Maaskee jeg alt
Har tabt endeel af Ungersvendens Væsen;
Desbedre passer jeg til Ægtemand.

Fra Garderike følges vi til Norge,
Der giør jeg Elisif til Landets Dronning.

Elisif.

O hvilken Glæde paa det lange Savn!
Nu er al Sorg og al Bekymring endt.
Jeg vidste nok, min Harald var mig tro.

Harald (tankefuld.)

Ja — Troskab stander i vort hellige Banner.
Nu, sølvgraa Gubbe, nu forstaaer jeg dig.

Elisif.

Hvad mener du?

Harald.

En ærlig Eremit
Gav mig et Vink, for noget siden, som
Jeg misforstod, og det fortryder mig.

Elisif.

Min Harald er dog ikke rigtig glad.
Du skiuler mig en Sorg. Est du bedrøvet,
Fordi jeg kommer?

Harald.

Nei, ved alle Helgen,
Jeg takker Gud. Og var du ikke kommen,
Og havde jeg for silde, Elisif,
Din falske Død opdaget — aldrig var
Jeg vorden Helt og Norges Kæmpe meer.
Men vlid, mit Barn, her gaae vi paa en Afgrund,

Som let kan briste under os. — Du skal
Faae alt at vide. Gak i næste Rum!
Jeg først maa give Bud til mine Svende.
Forsigtigheden er en Alf, som her
Tildeels selv gieve Kæmpe smigre maa,
For at faae Bugt med Ondskabs lede Trold.

Elisif.

Ak kom da snart!

Harald.

Ja ja! Ret snart, ret snart!

(hun gaaer.)

(Ragnvald, en gammel Kæmpe, kommer.)

Ragnvald (smilende.)

Nu, Konge? Har min unge Væring sunget
Dig vel i Søvn?

Harald.

Du est deelagtig, altsaa,
I Hemmeligheden?

Ragnvald.

Jeg har hende fulgt
Den hele lange Vei, tillands, tilsøes,
Og værnet om din spæde Kæmpes Fred.

Harald.

Saa giør du til din Skyldner mig for Livstid.

Følg hende der i Hallen, gamle Ragnvald!

Ragnvald (gaaer.)

Harald

(kaster sig paa Løibænken, skiuler sit Ansigt i sine Hænder og tier længe stille. Derpaa staaer han op, og gaaer i dybe Tanker frem i Hallen.)

Da Herkules paa Marken stod,
Hvor tvende Veie sammenstødte,
Da fristed intet Heltens Mod;
Thi Vellyst ham og Dyden mødte.
Hvad hørte der Betænkning til?
Sin Kraft han kunde Pligten vie.
Men jeg — en Bold for Lykkens Spil —
Min Elisif — og min Marie!

Min Fæstemø i sorten Grav
Ei meer, i fagrest Ungdom, sover;
Hun seiled' hid ad sorten Hav,
Hun bragtes paa de dunkle Vover.
Jeg troede hende længe død;
Og kan jeg, Sandhed! det fortie?
Jeg glædte mig, da Lykken bød
Til Vederlag en sød Marie.

Mod hende, min Elisabeth,
Est du, skiøndt yndig i din Sommer,

En lille blaa Migeiforgiet,
Mod Dronningen for alle Blommer.
Uskyldigt end dit Hierte slaaer,
Som da din Moder gav dig Die;
Men Himlen aaben for mig staaer,
Naar jeg dit Øie seer, Marie!

Som Ruslands Kuld, med Gran og Jis,
Med smukke Nordlys og med Stierner,
Mod græske Blomsterparadis,
Hvor end Natur om Skiønhed værner;
Som liden Kirke slet og ret,
Mod Græklands himmelske Sophie,
Forholder sig Elisabeth
Til dig, min elskede Marie!

Og dog jeg flygter af din Arm,
Mit første Løvte mig forbinder.
Min Elisif! ei Sorg og Harm
Skal blege dine friske Kinder.
Du har et helligt Krav paa mig?
Velan! saa skal os Præsten vie.
Jeg følger — og jeg ægter dig —
Men aldrig glemmer jeg Marie!

Tredie Handling.

(Keiserhallen.)

Georgios (alene.)

Hvor underligt dog tit Bedrifterne
Gientage sig i denne Verden! Have
Vi ei i dette Keiserpar et Billed
Af gamle Svaghed, da Justinian
Indbildsk paa Tronen vaklede? Kan jeg
Ei sammenlignes med en Belisar,
En miskiendt Verdenshelt? Og kappes ei,
Som hin Eunuch, hin Usling Narses, Harald
Med en Georgios om Æren? Men
Konstantinopel skal, som Mailand, ei
Nedtrampes af Barbarer. Belisar
Skal daglig ei tiltrygle sig en Skiærv,
I rustne Hielm. I een Ting ligne vi
Hinanden ei: han — en troskyldig Giæk —
Jeg veed at sætte Vaaben imod Vaaben,
Og List skal fælde List. — Det er en god

Indretning, hist og her i Salene,
Med disse hule Søiler. Keiserparret
Ei blot, men jeg og Protovestiæren
Har ogsaa Nøglen. — Ha, fordømte Jisbiørn! —
Vel Harald, du har flængt i Laser mig
Mit Æresbanner, traadt det under Fødder.
Ei nok med Laurbærkrandsen, — Myrtens Krands,
Min Fæstemø vil du berøve mig,
Vil flygte med Maria! Men mit Skaktavl
Staaer stillet viseligt; og kun to Træk —
Saa vaander du dig mat i Smertens Favn.
Jeg hører Keiserinden. Falske Zoe,
Forblindede! Du skal faae alt at vide;
Men drille vil jeg dig dog langsomt først.
Jeg veed, du lider mig i Hiertet ei,
Kun fælleds Nød og Hævn forbinder os.

Zoe (kommer.)

Hvad vil du mig igien, Georgios?
Du kieder mig, med titgientagne Klager.
Har jeg ei bedet dig, fordrive Tiden
Hos din Maria?

Georgios.

Tilgiv, Keiserinde!
Jeg kommer, for at skrifte ærligt for dig:
At jeg har miskiendt Harald Haarderaade.

Zoe.

Det er mig kiært, du kom engang til Sandheds
Erkiendelse. Kun undrer det mig, Ven,
At Keiserstadens Gader og dens Borg
Har viist dig, hvad du kunde bedre seet
I Dalen og paa Sletten.

Georgios.

Keiserinde!
Du kaldte mig en Maane! Maanen, veed du,
Seer Solen kun om Natten, og hvor Maanen
Skal skinne, maa der være mørkt.

Zoe.

Saa er
Din Maane altsaa nu da straalet ind?

Georgios.

I Haralds Eensomhed.

Zoe.

En herlig Elsker!
Hvi lod du den igiennem Vindvesranken
Ei skinne heller i Marias Kammer?

Georgios.

Om Natten skinner Maanen allevegne,
I Amors Myrtelund paa Roserne,
Paa skumle Rettersted, ved øden Kyst.

Zoe.

Fy, hvilke fæle Billeder! Jeg afskyer
En Phantasie, der jager efter Rædsler.

Georgios.

Og en Forstand, der kan opdage Sandhed?

Zoe.

Hvad har din herlige Forstand opdaget?

Georgios (smilende.)

At jeg har miskiendt Harald.

Zoe (heftig.)

Frygt min Vrede,

Ifald du tirrer mig.

Georgios (iiskold.)

Jeg troede, han

Var herskesyg, ærgierrig, stolt, — men aaben

Og ærlig. Høie Keiserinde, jeg

Har giort ham Uret; — Harald er en Niding!

Zoe.

Nu svæver Døden over dine Lokker!

Georgios.

Og over dine, hvis du hører ei

Din Redningsmand.

Zoe (med stolt Foragt.)

Du redde mig?

Georgios (bestandig rolig.)

Fra Harald,

Som vil forraade dig til Keiseren.

Zoe (urolig.)

Forraade mig? Og hvad vil han forraade?

Georgios.

Et ubetænksomt Indfald, der vist aldrig
Kom dig fra Hiertet; der var strax fortrudt,
Som det fra Læben fløi, og aldrig meent.
Jeg kiender Zoe! Men i Lidenskaben
Forløber man sig let. Din Phantasie,
Indtaget, efterjog Kong Haralds Rædsler,
Og en barbarisk Vildskab rørte dig.
At ei han skiænte paa din høie Naade,
At han misbruger din Fortrolighed,
Det er i Haralds Aand og Væsen.

Zoe (angst.)

Tael,
Georgios! For Himlens Skyld, min Ven,
Giør ingen Omsvøb!

Georgios.

Visse Ting, Fyrstinde,
Udtaler man anstændigt kun med Omsvøb,
Thi om jeg sagde her nu, plumpt og kort:
"Du vil afsætte Keiseren og hæve
Paa Thronen Harald, som du elsker høit;
Men Harald, som foragter dig, med samt
Din Kiærlighed, vil flygte med min Brud
Maria, som han elsker, og forraade
Dig, den Forsmaaete, til din Ægteherre."
Hvorledes klang vel det, for fine Ører?

Zoe.

O alle Helgene!
(Hun er nær ved at synke i Afmagt, han griber hende
i sin Arm.)

Georgios.

Fat dig, Fyrstinde,
Og hør mig! (Halvsagte).
Ha, det er en deilig Qvinde,
At trykke i sin Arm. Fordømte Vildmand,
Som vover at forsmaae en saadan Perle.

Zoe

(fatter sig, reiser sig med Kraft og siger)
Har han forsmaaet, vil han forraade mig?
Saa maa han miste Livet.

Georgios.

Vel, det lad ham!
Men hvordan, høie Keiserinde, agter
Du at indlede Hævnen?

Zoe.

Ingen Omsvøb!
Han er en lumsk Forræder, han maa falde.

Georgios.

Retgodt! Men kan du fælde ham? Du har
Ei Magten over Liv og Død, Fyrstinde!
Det har Despoten kun, Sebastokrator.
Og myrde ham med Snigmord? — Fy, det kan

Hver Trællequinde giøre ved sin Boler,
Det er ei Hævn for Zoe.

Zoe.

Raad mig da!
Viis mig den Urt ved Lethes skumle Bred,
Som giemmer Giften smertelig og sikker.

Georgios.

Harald maa falde som en Landsforræder;
Det er han! Som en Majestætsforbryder;
Og Keiseren maa selv afsige Dommen.

Zoe.

Du Rasende! Og troer du, Keiseren
Vil dræbe Den, som redder Livet ham?

Georgios.

Jeg bringer med to velbetalte Vidner,
Som begge hørte: Harald vilde myrde
Romanos, for at sætte sig paa Thronen.

Zoe.

Fortræfligt!

Georgios.

Triumfeer for tidligt ei!

Zoe.

Jeg kiender min Romanos Argyros;
Saa ræd er ingen for sin Død, som han;
Og hører han af tvende Vidners Mund
Et Anslag mod sit Liv, saa er det nok,

Saa føres Harald lænkebunden hen
Til Dødens Taarn.

Georgios.

Ja, hvis man faaer ham fat
Men hvor er Harald nu? Midt i sin Hær,
Som ligger rundt fordeelt i Hovedstaden.
Hvor vil man hente ham? I Gildehuset,
Hos Væringer? Det turde holde haardt.

Zoe.

Han lokkes maa herhen.

Georgios.

Det er alt skeet.
Tilgiv min Dristighed, Fyrstinde! Kun
Jeg handled til dit Bedste. Jeg har ladet,
I dit Navn, Harald bede, som at komme
Endnu i Aften her paa Borgen.

Zoe.

Herligt!

Georgios.

Du jubler alt?

Zoe.

Her skal han gribes, bindes,
Og føres til sit Rettersted.

Georgios.

Let sagt!
Og heller ikke er det vanskeligt,

At hugge Hovdet meer af ham, at støde
En Dolk i Brystet ham, end hver en Anden.
Men, Keiserinde, tænk paa Følgerne!
Thi høre Væringerne, deres Drot
Er fængslet her og givet hen til Døden,
Saa giør de Oprør, brænde Byen af,
Og dræbe os tilsammen, alle Græker,
Med Øxerne som Slagtequæg.

Zoe.

Du viser
Mig lutter Spindevæv, som mindste Vindpust
Kan sønderrive.

Georgios.

Mener du Fyrstinde?
Nei, skiønne Zoe! jeg har Strikken snoet
Af Hadets og af Hævnens seige Bast,
Den passer vel til Haralds Hals; og Diævlen
Skal selv ei løse denne stramme Knude.

Zoe.

Saa ængst mig ei, og før ei meer min Frygt
Igiennem alle Tvivlens Labyrinther.
Viis mig en Udsigt til hans Rettersted,
Kun der er Maalet for min Ro.

Georgios (smilende.)

Ei, ei!
Saa var det altsaa ikke dog saa galt,

At Maanen skinte hen paa Retterstedet.
Nu, seer du — det er ingen ringe Fordeel,
Hvad flau Moral end sladdrer derimod,
At Politiken, der ophøiet hæver
Sig over Huuslighedens Borgerdyd,
Betiener sig iblandt af — falske Vidner; —
En hæslig Titel for en nyttig Ting,
Thi de er ofte bedre end de sande.

Zoe.

Hvad vil du sige dermed? Du har altsaa —

Georgios.

Endnu to Vidner.

Zoe.

Du er vel bekiendt
Med Byens Udskud.

Georgios.

Ak, for den Sags Skyld
Behøver man just ei at søge langt;
Fra Guldtriklinion til Tiggerskuret,
I alle Stænder findes slige Folk,
Til høist forskiellig Priis; og mine fik jeg
For Røverkiøb; to stakkels Fiskere,
Hvem Bosporos, skiøndt den (som Hellespont
Alt hos Homer) kan kaldes fiskeriig,
Ei altid dog forsyner efter Nødtørft.
Hvad synde de vel, ved at gaae i Hallen,

Til Væringer, og sige dem: Kong Harald
Er plumpet ud i Vandet, da han vilde
Besøge Skibet? Det er vores Lykke,
At den Forvovne gaaer saa tit alene
Paa Gaden, uden Følge. Ogsaa haaber
Jeg vist, han kommer ene her i Aften;
Hvis ei, maae vi opsætte Hævnen til
Imorgen.

Zoe.

Altsaa — naar han er her?

Georgios.

Og
Naar Keiseren har fældet Dommen først,
Saa lade vi ham gribe, knæble, lægge
Ned i et Skrin og føre flux til Taarnet.
En Græker, der har nogen Lighed med ham,
Jeg udklædt har omtrent som han; han gaaer
Med langt nedfaldne Haar, med Haralds Hielm
Og Haralds Kaabe, Væringernes Vagt
Forbi; saa see de alle, deres Drot
Er gaaet hiem herfra. Han pleier sielden
At tale til dem, naar han gaaer forbi,
Og uspurgt taler ingen til ham først.
Saa sender jeg til Havnen Haralds Skygge,
Hvor den forsvinder, nær ved Strandens Bolværk.
Paa Vandet flyder Heltens brune Kaabe;
Saa er der ingen Tvivl om, han er druknet.

Vi har erobret ham fra denne Verden!
Han er vor Træl, vor lænkebundne Fange;
Og vi kan, uden Fare, sende ham
Hen i den anden Verden, naar vi lyste.

Zoe

Du er en vakker Diævel! Men hvad staaer
Mig inde for, du som saa godt kan lyve,
At ikke her du kun bedrager mig?

Georgios.

Saa skaf dig Vished! Vi, og lad din Normand
Forraade dig til Keiseren; 'saa faaer du
Beviis i Hænde. I hin Søile der —
Du veed det, den er huul, kan høres alt.
Men vil du meer Beviis? Her er et Vers,
Som han har tabt paa Trappen. Ikke just
Til mig, men til min ædle Fæstemø.
Tilgiv, jeg bringer dig det, ikke hende.
Det er paa Græsk, men skrevet dog med Runer.
Læs det! Du kiender Haralds Kragetæer.

Zoe (læser).

"Trofast Harald tænker
Tit paa sin Maria.
Helved skal ei Helten
Fra sin Himmel skille.

(Hun skiuler sit Ansigt i sin Haand, gaaer forbittret og beklemt hen til Vinduesaabningen, for at faae Luft igien, og stirrer paa Maanen.)

(Med tvungen Kulde.)
Du skinner saa fornøiet, Artemis?
Du kolde Jomfru, smiler du saa rolig,
Med blege Diadem om hviden Pande?
Og dog er Skiæbnens Rædsel i dit Blik.
Jeg kiender dig vel ved dit ældste Navn:
(med vild Lidenskab, der ikke længer lader sig tvinge.)
Titanens Datter, Hekate! dig er det,
Hvis hemmelige Trolddom strækker sig,
Saa langt som Natten med sin sorte Vinge.
Ja — du est min Gudinde! Thi nu vender
Mit Øie sig fra Febos, fra hans Ildvogns
Forfængelige Glands, og finder kun
I Mørket sin Forfriskelse. —
Besiæl mig Atreus og Thyestes Aander!
Udslut hver Tanke af Medlidenhed,
Forvandler mig til Furie! Opfylder
Mit Blod med Ild! — Endnu — jeg føler det—
End flyder der af Aphrodites Melk
Formeget her i disse Aarer. Taaren
Vanhelliger mit Øie, og den Svage
Begræder feig sin Spot. Men Cypria!
Nu giorde Svaghed dig det sidste Offer.
(til Georgios)
Du faaer din Hævn! Jeg gaaer til Keiseren.
Her holder du med Taler Harald op,
Til jeg udvirket har hans Dødsdom. Da

Naar det er skeet, skal Sølverklokken ringe,
Som hænger nest herved i Galeriet.
Lad ham saa gribe, som du har besluttet!
(seer paa Pergamentet)
Den lille Pergamentstump er et Pas,
Som neppe Charon seer, før med sin Stang
Han skyder den beegsorte Baad fra Land,
Og skiænker ham fri Overfart paa Lethe.

(gaaer.)

Georgios.

Du vil ei tale med ham? Og mig synes
Det er den bedste Spøg. Tit har jeg moret
Mig over Katten, naar saa venlig først
Den legede med Musen, før den beed.
Dog — hun er Qvinde! Kiærligheden er
Ei ganske dunstet bort, og Isen kunde
Let smelte, naar den kom i Haralds Solskin.
Maaskee hun lurer der i Pillen først,
Og spilder Tiden mig. Men ligemeget!
Alt mine Vidner er hos Keiseren;
Hun finde vil det halve Arbeid giort,
Og hun behøver kun at krone Værket. —
Jeg maa indrette Talen saa, at Harald
Staaer i sin hele, stolte Nøgenhed.
Og det vil ikke falde vanskeligt.
Den Uforskammede foragter mig,
Os alle her, og han forstaaer kun slet,

At sætte Kurven for sin Biørnemund.

Harald (kommer.)

Er Keiserinden ikke her? Hun har
Indbudet mig i Qvælden.

Georgios.

Akolyth,
Hun kommer strax.

Harald.

Vel gunstige Herr Over-
Æteriark, saa vil jeg vente hende
Derude ved min Vagt.

Georgios.

Ei; sømmer det sig
En Akolyth, som har Befaling over
Barangerhæren, at staae Skildvagt ude
Paa Gangen, mellem Dørene?

Harald.

Det trækker
Derude, mener du; jeg kan forkiøles?
Jeg takker dig, fordi saa øm forsigtig
Du tænker paa min Sundhed.

Georgios.

Sundhed er
Et kosteligt Klenodie. Jeg veed,
Du vælger gierne, hvor du kan, et Sted
At være paa, hvor der er tørt og sundt.

Harald.

Og derfor skal jeg blive nu hos dig
Saa mener du, der er bestandig sundt,
Hvor der er tørt?

Georgios.

I Normænd er dog saa
Barnagtige, forfængelige, som
Vi Græker. See, nu er du vred, fordi
Man kalder mig Over-Æteriark,
Og dig kun Akolyth! Nu est du stødt,
Fordi jeg nævner ei din nye Titel,
Din Panhypersebastos. Men det maa
Først Keiseren erklære offentligt,
Før er det ei authentisk.

Harald.

Gierne skiænker
Jeg dig Kredit paa Titelen saa længe.

Georgios.

Min høie Keiserinde ønsker, Harald,
Vi skal forsones; — hun befaler det,
Og jeg adlyder hende. Jeg giør gierne
Det første Skridt, ifald du giør det andet.

Harald.

Hvor vil du vi skal skride hen? Til Holmgang,
Til Tvekamp? Dertil giør jeg ogsaa gierne
Det første Skridt.

Georgios.

Det kalder du Forsoning?
Det maa jeg sige! Tvekamp er Forsoning
Da, i Varangersproget.

Harald.

Gives der
En bedre? Da faaer Vreden Luft, man hugger
Forbittrelsen af Sindet. Harmen koger,
Og ligger ikke suur og raa og giærer
Dig under Hiertekulen, indtil du
Tilsidst faaer Qvalmer og Beklemmelser.
Man bliver aldrig bedre Venner, tro mig
Æteriark, end efter dygtig Tvekamp.
Det rendser Luften, som en Sommertorden,
Og let man aander siden i det Kiøle.

Georgios.

Men Keiserinden har befalet os —

Harald.

Jeg lyder intet Qvindebud.

Georgios.

Du kommer
Dog her paa hendes Bud.

Harald.

Paa hendes Bøn!
Men først jeg tale vil med Keiseren.

Georgios (skotter til Søilen.)

Med Keiseren? Han tidlig gaaer tilsengs,
I Aften kan du ikke tale med ham.

Harald.

Det maa jeg, om jeg skulde mane ham
Af Gravens Muld.

Georgios.

Ei ei! Er det saa vigtigt?

Harald.

Heel vigtigt. Hold mig ikke op!

Georgios.

Det maa jeg
En liden Stund; du maa dog meldes først.
Og Protovestiæren er ei kommen.
(Man hører en sagte Raslen i den hule Søile, som af Een, der gaaer bort. Georgios skotter smilende derhen, Harald mærker intet).

Harald.

De dræbe ham tilsidst, den gamle Mand,
Med lutter taabelig Ceremonie.

Georgios (sagte.)

Det trætter Biørnen, at gaae længe opreist
Paa Bagbeen, han vil ned paa alle Fire.
(høit)
Da altsaa her der er en Stund at vente,
Saa siig oprigtig — hvi du hader mig?

Harald.

Siig — uoprigtig — hvi du hader mig?

Georgios.

Jeg mangler dog ei Tapperhed.

Harald.

O nei!
Men det er kommen vidt, naar Grækeren
Skal selv sig rose af sin Tapperhed,
Som noget Overordenligt. Blandt os
Er Feighed Skiændsel; Tapperhed saa vis
At træffe hos en Mand, som Arm og Haand.

Georgios.

Mig fattes ikke Klogskab.

Harald.

Ræven er
Et listigt Dyr, skiøndt den besidder ei
Et Menneskes Forstand.

Georgios.

Fornærmer du
Saa dybt mig, Harald, at du nægter mig
Et Menneskes Forstand?

Harald.

Vær Menneske!
Hvis du bevise vil, du har Forstand.

Georgios.

Og hvad Umenneskeligt har jeg svet?

Harald.

Er jeg en Præst, at jeg skal skrifte dig?

Georgios.

Siig mig oprigtig alle mine Feil!
Jeg sværger ved St. Helenas Mirakler,
Jeg vil forbedre mig, ifald det lykkes
Dig klarligt først at overtyde mig.

Harald.

Nu vel, saa vil jeg ærligt sige dig:
Først est du grusom mod en falden Fiende,
Og det er ingen bold og christen Helt.
Tit har det opbragt mig, naar efter Seiren
Du altfor vildt lod dine Bødler hærge.

Georgios.

Det er ei let at tvinge Trodset, efter
Et Slag, til Lydighed.

Harald.

Saa est du gierrig.

Georgios.

Det samme siger man om dig, Kong Harald!

Harald.

Jeg lider Guld, Guld er er et vakkert Malm,
Og det er Nøglen til al Verdens Kræfter;
Men alt med Maade.

Georgios.

Nu, hvad er jeg meer?

Harald.

Misunbelig.

Georgios.

Ærgierrigheden piner
Stundom en ædel Siæl.

Harald.

Saa tilfredsstil
Den med Bedrift; men bliv ei syg og bleg,
Naar andre Vældige udmærke sig.

Georgios
(med indædt Forbittrelse.)

Hvad er jeg mere?

Harald.

Lumsk og falsk, Georgios!
Troer du, jeg veed ei, at du sværter mig
For Keiser og for Keiserinde, skiøndt
Du nu vil lade sindig og beskeden?

Georgios (drillende.)

Hvad er jeg meer?

Harald.

Uædelmodig, Græker!
Du tvinge vil et stakkels Pigebarn,
Som ikke elsker dig, til Kiærlighed.

Georgios.

Maaskee hun elsker dig?

Harald.

Hun elsker Dyden,
Og hendes Tro vil skiænke hende Trøst.

(Klokken ringer.)

Georgios.

Nu takker jeg dig for mit Skriftemaal!
Nu ringer Klokken — og din Time kalder.
Nu kan du gaae til Keiser, Keiserinde,
Som selv dig lyster. Jeg er dig forbunden,
For din Oprigtighed.

Harald.

Den ønskte du.
Det er de sidste Ord jeg taler med dig.
Det skulde glæde mig, var du istand
Til at forbedre dig. Som Christen bør
Jeg troe det; skiøndt jeg veed, det holder haardt,
At smedde Malmet om, naar det er koldt.

(gaaer.)

Georgios.

Spring nu fra Fieldets Tinde, raske Steenbuk,
Ned i din Afgrund og bræk Benene!
Paa Klippen er der ingen Udvei meer,
Hvor Jægeren, med sine rappe Hunde,
Forfølger dig. — Det er en evig Trøst
For os Koldsindige, Foragtede,
At vi, som Padder, altid komme sikkert

Til Maalet, mens de opblæstdumme Harer
Forsove sig. — At aldrig dog de Daarer
Kan lære den Historie, der er
Meer gammel end Methusalem; der alt
Tildrog i Himlen sig med Lucifer;
Den korte Lære: Hovmod gaaer for Fald!
(lytter.)
Nu gribe de ham. Man har kneblet ham!
Han kan ei raabe, men han vrider sig
I Heltemodets sidste Krampetræk.
Jeg gidder ikke være selv tilstæde
Derinde, ved det Optrin; det er under
Æteriarkens Værdighed. — Nu, Harald!
Det er den anden Gang, at man begraver
Dig levende! Jeg haaber sidste Gang.
(Stirrer paa en Statue.)
Hvad vil du mig, du blege Spøgelse?
Apollons Billed! hvide Marmorstøtte!
Staaer han og truer ei, som Haralds Aand?
Med munter Trods, med smilende Foragt,
Og Stolthed svæver over Pandens Bryn.
Hovmoder du dig end i Døden, Harald?
Snart est du kold og bleg, som denne Steen,
Og da først aander dette Hierte let.
(gaaer.)

(Marias Værelse.)

Maria

(alene. Hun staaer op fra et lille Skriverbord, og læser af et Stykke Pergament, hvorpaa hun har skrevet.)

Altsaa skal jeg da nu forlade det blomstrende Grækland,
Følge den nordiske Helt kiæk, til sin stormende Kyst?
Palmen jeg siger et evigt Farvel og den dunkle Cypresse,
Laurbærbladet i Dug glindser med Taaren: Farvel.
Hvælvede Hal! med Støtter fra Phidias Tid, fra Perikles
Old! Praxiteles Kunst qvæger ei længer mit Blik.
Heller ei Theokrit din sødidylliske Fløite
Fra Viinrankernes Ly lokker til Bækken mig meer.
Giennem utallige Graners Ørk gaaer Veien til Throndhiem;
Der, ved det skummende Hav, stander paa Klippen mit Maal.
Der skal jeg boe, hvor i Vadmel klædt de trodsige Bønder
Møde paa Thinget med Gny, træffes i Dalen til Strid.
Ulven sniger sig lumsk forbi den eenlige Sæter,
Bisrnen i kulsort Pels boltres i hvideste Snee.
Dagen skifter ei lige med Nat, sin rolige Søster,
Varm af hellenske Sol, kiolt af propontiske Flod;

Lyset om Sommeren Skyggen betvinger, om Vinteren Mørket,
Nordlysflammende koldt, dræber den qvægende Dag.
Ak, men hvad siger det alt, om jeg forlader Olympen,
Cypria følger mig dog did, jeg ledsager Achil.
Let er da Savnet mit Hierte, skiøndt alle de sydlige Glæder
Vende mig Ryggen, naar du følger mig kun, og din Søn,
Aphrodite, Gudinde! Og du Herakles, og Ares!
Tapperhed, vegen fra Syd, har kun i Norden sit Hiem.
Ogsaa du hellige Christ, som her vanhelliges, følger;
Fromt mig til Nidaros kalder den sølverne Glød.
Den lod St. Olaf støbe, den ringer de Christne til Messe;
Himmelske Fader! dit Ord smelter Barbarernes Bryst.
Nu da velan, i Herrens Navn, jeg kommer min Harald!
Paradiset har kun hiemme, hvor Kiærlighed boer.
Gierne tilbringer jeg Fremtids Liv i Hallen af Bielker;
Grækerinden skal mild sidde ved larmende Fos;
Lære de norske Piger at virke Væven i Silke,
Synge dem mangt et Qvad, vise dem Indiens Kunst;
Mildne sin Haralds krigerske Siæl med venlige Kiærtegn.
Herlige Fader Homer! atter oplever din Old!"

(Den gamle Eremit træder ind.)

Eremiten.

Mit vakkre Barn! tilgiv, at jeg saa huusvant
Indtræder i dit Kammer og saa silde;
Jeg kunde ikke gaae til Hvile, før
Jeg var forsonet med dig. Mine Ord,
Hvormed jeg bød dig skilles fra Kong Harald
I Aften, var saa strenge. Jeg vil nødig
Du skulde troe, jeg var en vranten Gubbe,
Som intet Hierte bar i Barmen, for
En ung og dydig Qvindes Yndighed.
Jeg selv har Qvinder kiendt, har været ung,
Har elsket og var elsket. Men Maria,
Jeg er din Ven og Haralds Ven; tilgiv!
Jeg handled som en Ven.

Maria.

Min fromme Fader!
Du, som i Livet alt tilbedes fast
Af Folket som en Helgen, du har Magten
At skade mig; men misbrug ei din Magt!
Dit gamle Hierte nærer kun sin sidste
Halvslukte Glød ved Salighedens Flamme;
Men Gud forlanger ei, at Støvet blot
Skal elske ham og Himlen! Han har sat os
Paa Jorden, og indblæst i vore Hierter,
Ved Siden af den himmelske, en jordisk
Uskyldig Kiærlighed.

Eremiten.

Du er uskyldig,
Uskyldig er din Kiærlighed, Maria!
Men — arme Mø — du maa bekæmpe den.

Maria.

Jeg Harald gav min Tro, mit Hiertes Ømhed,
Og ei al Verdens List og Undersund,
Og ingen Fordom af en skummel Tid
Adskiller os.

Eremiten.

Det skyldes, mener du,
Din Troskab?

Maria.

Ja, det skylder jeg min Troskab.

Eremiten.

Men hvis nu Troskab kæmped imod Troskab?
Og hvis et ældre Løvte bandt din Beiler?

Maria.

Hvo tør beskylde Haralds Ærlighed?

Eremiten.

Den, — arme Pige — skiller ham fra dig.

Maria.

O piin ei meer mit angstbespændte Bryst!

Eremiten.

Hvor gierne vilde jeg berede først

En Balsom, for det Saar, dig Skiæbnen sender.

Maria.

Dræb mig med Skiæbnens Dolk, ifald du bringer
Mig Døden vis; og lad mig ikke tømme
Det vamle Giftens Bæger draabeviis.

Eremiten.

Du veedst, at Harald, før han kiendte dig,
Trolovet var med liden Elisif.

Maria.

Men hende dækker Gravens sorte Nat.

Eremiten.

Nei, Solen skinner end paa hendes Rose.

Maria (forfærdet.)

Er hun ei død?

Eremiten.

Et falskt, ugrundet Rygte
Kun giorde hende skindød. Hun er her!
Hun kom med disse sidste Væringer;
Og — som hans Først-Trolovede, hun følger
Til Norge som hans Viv.

Maria.

Elisabeth
Af Garderike —

Eremiten.

Er i Haralds Pallads,
Og flygter aarle, inden Dagen gryer,

Med Kongen, for at undgaae Synderindens,
Den grumme Zoes Efterstræbelser.

Maria
(vrider fortvivlet sine Hænder.)

Og jeg — o Gud — hvor flygter da Maria —
For Harald — Verden — Glæden — og sig selv?
(Hun kaster sig for hans Fødder og omfavner hans Knæe.)

Eremiten
(løfter hende faderlig op, og siger med inderlig Medlidenhed.)

Uskyldige Skabning! i din Frelsers Favn.

Maria.

Ja, ja, ærværdige Fader! Klosteret
Skal skille mig, med sine høie Mure,
Fra Glæden og fra Haabet. — (smertelig) Men hvor bygges
En Muur saa høi, at ei Erindringen
Kan overstige den?

Eremiten
(med høi Adel og en forunderlig Begeistring.)

O lad den stige
Paa sine Englevinger! Ogsaa jeg,
Maria, som en sølverhaaret Gubbe,
Har mangt Besøg af den i Aftenstunden.
Thi ogsaa jeg har i min raske Ungdom

Sagt Verdens Fryd Godnat, da Lykken svigted,
Og funden Trøst i Eensomhedens Kirke,
Og for Naturens Altar, hos min Gud.
Maria! vil du følge mig i Ørken,
Og være mig en Datter? Vil du trykke
Mit matte Øie til engang, og arve
Min Bibel og min Hytte?

Maria
(kysser hans Haand.)

Ja — jeg vil!

Eremiten.

Saa kom mit Barn, og følg din gamle Fader!
Og lad os flye fra denne falske Verden,
Hvor tusind mørke Sørgeskyer fordunkle
En enkelt Glædestraale, naar den dæmrer.
Hos Gud er Trøst!

Maria
(strækker sine Hænder mod Himlen.)

O kom da, kiære Død,
Og bring mig fra min Harald til min Gud!

Fierde Handling.

(Et Fangetaarn.)

Harald (gaaer i Lænker grublende frem og tilbage, med Armene overkors; pludselig standser han og siger i dybe Tanker.)

Min Fader Sigurd Syr af Hringerike
Nedstammer fra Kong Harald Haarfager
I lige Linie. Kong Haralds Moder
Var Ragnhild; hendes Fader Sigurd Hiorth;
Hans Moder Aslaug; hendes Fader kaldte
Man Sigurd Orm i Øie; han var Søn
Af Regnar Lodbrok. — Altsaa stammer jeg
Da ned fra dig, ulykkelige Regnar!
Og deler snart din smertelige Død.
Thi Ella kasted dig i Ormetaarnet;
Mig styrted disse græske Nidinger
I rædselfulde Kiælderhvælving, skilt
Fra hver en Hielp, fra hver en trofast Ven.
Som du — som' du, kan jeg nu raabe, Regnar:

"Ha vidste Grisene, hvad Galten leed,
De vilde grynte gyseligt, og snart
Forløse den af Pinen." — Biørn, din Søn,
Saa fast omklemte Spydet, da han hørte
Din Død, at Fingermærket sad i Stagen.
Hvitserk saa vældigt fatted Skaktavlbrikken,
At Blodet sprang ham af hans Neglerødder.
Da Sigurd Orm i Øie, som just skraved
Sig Neglen med en Kniv, fik Budskab om
Dit Fald, da trykte, uden Følelse,
Saa dybt han Kniven, giennem Negl og Kiød,
At den stod fast i Benet. — Ivar taug,
Og skifted Farve, rød og hvid og blaa,
Og blev den græsseligste Hævner. — Saadan —
Jeg veed det vist — I tappre Gutter alle,
Som fulgte Harald kiækt paa sine Tog,
I vilde fnyse. — Haldor Snorrosøn,
Hvem intet rører, vilde tie kun
Og hævne græsseligt.
Men hævne kan
Mig intet Menneske; thi ingen veed
At jeg er her. — Farvel da, usle Liv!
Med dine praleriske Tiggerpialter,
Dit rustne Glimmer, dine Sæbebobler.
Glem Kronen, Harald, af hin røde Guld,
Og tænk paa Tornekronen! — (knæler og beder:) Gode
Christ!

Forlad mig ei i Døden! Styrk en Helt,
Som kæmped dig til Ære. — Jeg besøgte
Jorsal din Stad, hvor du har lært og lidt;
Jeg baded mig i Jordan, hvor du døbtes;
Dit Tempel reiser sig igien paa Zion,
Og Harald var den første christne Drot,
Som Muren bød at reises af sit Gruus.
— Send mig en Engel, gode Christ, til Trøst!
Og vil du styrke dette Heltehierte,
Der førstegang i Livet føler sig
Modløs og mat, — saa lad din Trøstesengel
Sødt ligne min Maria! (staaer op.) Jeg er træt
af Dagens Værk, af Nattens Rædselsfærd,
Og maa, som andet Støv, betale Søvnen
Min Gield. — Skee da Guds Villie! Siælen lægger
Sig rolig, i den mørke Farens Stund,
Til Hvile under Korset, som et Moer
Ved Moderbrystet. Han, deroppe, raader
Vor Skiæbne; Aanden er udødelig,
Og en Udødelig kan ei fortvivle.
(Han gaaer hen mod sit Leie.)

(Marias Værelse.)

Maria (synger ved Harpen.)

En Rose stander i Himlens Lund,

Den blomstrer Aften og Morgen;
De Lilier, paa Nattens mørke Grund,
Af Hiertet blinke de Sorgen;
De siunge: Trøst dig, o svage Mø!
For sødt at leve du kun skal døe,
Da Smertens Torn vil ei saare.

Saa kom kun, Olding! og før mig bort,
Jeg Ungdommens Kredse forlader;
En Beiler eied mit Hierte kort,
Lad længe mig kalde dig Fader!
Og naar jeg trykker dit Øie til,
Min hellige Navne mig vogte vil,
Og mig til sin Datter udkaare.

Farvel, min Harald, o elskte Helt!
Her seer du igien ei din Pige;
Men Sorgens Timer forsvinde snelt,
Og evigt er Glædernes Rige.
Som Engel hisset du hos din Gud
Omfavner Maria, med samt din Brud.
Da lønnes Kiærligheds Taare.

(staaer op og sætter Harpen hen.)

Jeg i Naturens Skiød vil dyrke Gud,
Og tænke paa min Harald. Evige Fader!

Du regner ei Maria det til Synd,
Om tit hun mindes maa sin kiære Helt,
Om mangt et Suk, som offres dig i Veemod,
Ei stiger til dit Himmelblaa; men tager
En nordlig Retning, ad det sorte Hav. —
Men at han ikke bragte mig sit sidste
Farvel, det var ei smukt. Du frygted Harald
For at bedrøve mig, og vidste ei
At denne Smerte var min sidste Glæde. —
Jeg tager intet med mig i min Ørk;
Kun denne Primelkrands, som Harald gav
Tilbage. For dit Fremtidsliv, Maria,
Ei blomstrer nogen Vaar og Rose meer.
Nei, aldrig plukker jeg nu Blomster meer!
Og stod de end i tusindtal, og vinkte
Mig ved min Fod, jeg plukker dem ei meer.
De visned jo dog om en føie Tid,
Som disse Primler; men min Haralds Haand
Har ei berørt og rakt mig dem tilbage.
— Der kommer Gubben, for at hente mig.
Fat Mod, min Siæl!

Eremiten (træder ind.)

Min Datter, est du færdig?

Maria.

Ja, Fader, jeg staaer rede til at følge.

Eremiten.

Tomhændet?

Maria.

Nei — jeg har min Primelkrands.

Eremiten.

Den, vene Sværmerske, vil ei beskytte
Dit Legem imod Natteklden.

Maria.

Lad
Da Natteklden dræbe mig.

Eremiten.

Nei, nei!
Du med maa tage de fornødne Klæder.

Maria.

Min Pige følger mig, hun sørger for mig.

Eremiten.

Giør det dig ondt at skilles fra din Pragt?

Maria.

Jeg skilles nødig fra min kiære Harpe.

Eremiten.

Skiøndt den er stor, vil jeg dog bære den.
Jeg læsser siden den paa min Kamel.
Jeg spiller ogsaa Harpe; men min gamle
Er brusten og fordærvet. Lad os tage
Den med, min Datter!

Maria.

Du er altfor god
Mod en Ulykkelig!

Doris (styrter ind i heftig Sindsbevægelse.)

Maria.

Hvad er der, Doris?
Du skiælver, du er ude af dig selv.

Doris.

Jeg bringer dig en rædsom Tidende:
Red Harald — Norges Drot — Baranger Fyrsten!

Maria.

For Himlens Skyld, tael Doris!

Doris.

Damon er
Min Fæstemand, det veed du, min Fyrstinde!
Han er mig tro — og dig — han elsker Harald;
Det vidste Nidingen Georgios
Kun slet. Den hellige Jomfru vilde redde
Vor Helt, og har betient sig af min Brudgom
Som gavnligt Redskab. Thi Georgios,
I Haab om Damons Hielp — han ligner Harald —
Paa denne Lighed bygte Nidingen —
Han har hidlokket Drotten, sluttet ham
I Skrin, og bragt ham til et rædsomt Taarn.
Men Damon maatte klæde sig som Harald,
For at bedrage Vagterne paa Slottet.
Nu lyve de ham død og druknet.

Maria (forfærdet.)

Himmel!
Kan Ondskab gaae saavidt?

Doris.

Og lade ham
Forsmægte, i det græsseligste Fængsel!

Eremiten
(pludselig med et vildt Udbrud af krigersk Heftighed.)
Ved St. Ansgar! nei, det skal aldrig skee.
End har jeg Marv i mine gamle Knokler,
Og Ilden i mit Blod er ikke slukt.
Hvordan? Haarfagers Æt vil man behandle
Som Stimænd? og jeg skulde rolig staae
Og see min Slægt — Ja yndige Maria!
Han er min Æt — langt ude, det forstaaer sig;
Thi ogsaa jeg engang har boet i Nord.
Nei, raske Harald, du skal ei forsmægte!
Jeg kiender Ansigtstrækket: Adelsteins
Og Olafs Hoved bær han paa sin Skulder.
I fiirti Aar fast lod jeg Sværdet hvile,
Men skiøndt det rusted, rusted ei mit Mod.
Som Biørnen, der om Vinteren i Snee
Paa Labben suer, bliver rask og rørig
Til Eventyr, naar kolden Jistap smelter,
Saa vaagner al min Kraft ved dette Budskab.
Jeg svinger Spiudet i min runkne Haand —
— See! den er stor og seig og stærk endnu!
Vi skal bestorme det fordømte Taarn,
Og frelse Harald Haarderaade.

Maria (forundret.)

Gubbe!

Jeg maa beundre denne sieldne Diærvhed.
Mig tykkes pludselig at see en Palme,
Der strakte sine Grene fromt mod Himlen,
Forvandlet til en Løve, som vil bryde
Nu Bolt og Jern. Dit Øie gnistrer rødt,
Og som en Manke ryster du dit Sølvskiæg.
Nei, Fader! tving din Harm, og lad os tænke
Paa Haralds Redning ad en rolig Vei.
Ei sandt? Du est bekiendt i Hovedstaden,
Som en mærkværdig hellig Herrens Mand
Fra Syrien, for hvem selv Keiseren
Ydmyger sig?

Eremiten.

Det er jeg.

Maria.

Nu, saa gak
Til Haralds Buur! sig Fangevogteren,
At Himmelen har aabenbaret dig
Kong Haralds Fængsling, og at du est kommen
Som Munk, at tilberede ham til Døden.
En Chordreng kan du gierne tage med,
Som bærer Bogen, svinger Røgekarret.
O Fader! lad mig være denne Dreng,

Indhyllet i en Kappe med en Hætte.
Naar da vi staae i Taarnet, drager Harald
Min Kappe paa, og gaaer med dig derfra.
Saa kan I bringe Væringer, og hente
Maria.

Eremiten.

Hvad Maria? Skulde du —

Maria.

O nægt mig ikke denne sidste Glæde!
Jeg tager Afsked med den kiære Harald,
Er ei en saadan Fare mere værd,
End Sikkerhed i mange Længselsaar?
O Gud min Elskte! jeg kan redde dig.
Den svage Sværmerske, der alt nedsank,
Som vissen Blomst mod Jorden, folder ud,
Før Dødens Stemme kalder, Modets Vinger;
Hun flyver som en Ørn, og redder Harald. —
Hvad taber Verden, naar den taber mig?
Snart Sorg og Kummer svække vil min Sundhed,
Og viske Rosenfarven af min Kind.
Et stort, et herligt Rige venter ham,
En Old giør Regning paa hans Heltedaad.
Saa lad Maria være da den Alf,
Som redder hendes Ven, før hun forsvinder.

Eremiten.

O skiønne Siæl! du havde vel fortient
At vorde lykkelig.

Maria (stærk begeistret.)
Er Lykken da
Det Høieste i Livet for en Siæl?
Gud skabte denne Aand til Kjærlighed;
O lad den elske saligt og forsvinde!

Eremiten.

Velan saa kom, du hulde Grækerinde,
Vær sværmende din Haralds Redningsengel!
(De gaae.)

Haralds Fængsel.

(Han ligger sovende paa sin Løibænk) Georgios
(sniger sig ind, og hen til ham.)
Han sover. Er det muligt? Sove roligt
Med slig en Skiæbne? I det Øieblik
Et Lyn har truffet ham, som ødelægger
Hans Liv, med rædselfulde Tordenbrag;
Mens Døden hænger i et Haar ham over
Hans Isse? O men det er Svaghed — Lamhed. —
Henstyrtet ligger han i slappe Dødsblund,
Som Offerdyret, før det har forblødt sig.
Op Harald! — Han maa vækkes! — Jeg vil nyde
Min bedste Hævn i hans Ydmygelse.
For første Gang jeg føler Overmagten,
I det jeg staaer for ham. Nu skal den Stolte
Undgielde al den Haan han viste mig.

Nu skal du betle Livet af min Haand.
Vaagn, Harald! Harald! Straffen venter dig.

(Harald vaagner, springer op og seer sig om. Da han opdager Georgios sætter han sig rolig paa en Bænk i Forgrunden, med Armene overkors, og venter med et stolt Blik paa hvad han vil sige ham.)

Georgios.

Nu er din Time kommen, Haarderaade!
Udspillet er din stolte Rolle. Teppet
Er faldet, mellem dig og Verdens Lyst.
Kun Døden venter dig.

Harald (tier.)

Georgios.

Du haaber vel,
At dine Væringer skal frelse dig?
Det er der sørget for; thi ingen veed
At du est her. De troe dig død og druknet
I Bosporos.

Harald (tier.)

Georgios.

Dit stolte frække Væsen,
Der trued, som en skumfuld Flod fra Bierget,
At overskylle Grækenland, er tæmt.
Nu er der sat et Bolværk for din Trods.
Despoten, som erfaret har din Ondskab,
Dit kaade Overmod, din Troloshed,

At hidse dine Landsmænd fast til Oprør,
Mens jeg formaned dem til Lydighed
Mod Keiseren, har endelig bekæmpet
En faderlig Langmodighed. Han finder
Nødvendigt — skiøndt det græmmer ham — at straffe
En glimrende, men frygtelig Forbryder,
Og sender mig at melde dig din Død.

Harald (tier.)

Georgios.

Jeg mærker Skrækken lammet har din Tunge.
Du gyser for din stærke Overmand;
Kan ikke staae af Angst, og bliver derfor
Mat siddende paa Bænken; skiøndt det sømte
Sig bedre dig, at styrte ned paa Knæe
Og raabe om Barmhiertighed.

Harald (tier)

Georgios.

Du mener
Den er umulig? Tro det dog ei ganske!
Endskiøndt din frække Tunge sidstegang
Beskyldte mig for alle Feil og Laster,
Er jeg dog ei saa grum, som du formoder.
Fald ned paa Knæe! Beed mig om Naade, Harald!
Og i Betragtning af Staldbroderskabet
I Lykkens Dage, vil jeg mage det,
Saa at dig skiænkes Livet, og du slipper

Med Øinenes Forliis og evigt Fængsel,
Hvori forresten intet mangler dig.

Harald (tier.)

Georgios (opbragt.)

Tael til mig! Eller, ved min Manddoms Ære,
Jeg render denne Daggert dig i Brystet.

Harald (tier.)

Georgios.

Elendige! Du kan ei tale! Skrækken,
Feigheden bundet har din syge Tunge.

(med Haan.)

Tael dog et Ord! at jeg kan overtydes
Om, at du ei endnu er død af Rædsel.

Harald (med rolig Foragt.)

Skurk!

Georgios.

Ha Fordømte!

(Han nærmer sig ham med Dolken. Harald springer op, vrister ham den af Haanden og truer med at anfalde ham.)

Georgios.

Vi, Elendige!
Jeg spare vil min Hævn; dit Liv er kostbart,
Det skal ei ødes af et Øieblikks
Forbittrelse. Nei, Pinsler vente dig.

Beklag dig saa, i høse Jammerskrig,
At du i Galenskab forspildte Naaden.

(gaaer.)

Harald
(seer smilende efter ham.)

Saaledes havde jeg dog end den Trøst,
At ængste Nidingen for sidstegang,
Og at forskaffe mig en herlig Daggert,
Hvis staalblaa Øie blinker muntert: Harald
Fat Mod! jeg bringer ved et dristigt Stød
Dig over alle Dødens Pinebænke,
Til Paradisets Port. — Nu kan jeg sove
En Timestid aldeles uforstyrret.
Han gaaer at hente sine blege Bødler,
Det lad ham! — Kiære Drøm! Ulykkens Ven!
Som rister Blomster af dit Fyldehorn
I mørkest Vraa, i koldest Vinternat;
Som bringer Betleren paa Kongethronen,
Ulalig Elskov i sin Glædes Favn; —
Fryd ogsaa mig engang endnu, før Døden
Din Broder og din Ven afløser dig.
Viis mig det Kiære, som jeg maa forlade,
Det Salige, hvortil min Længsel stunder!

(En skiøn sagte Musik udtrykker den sig nærmende Slummer, Haralds Følelser og hans Drøm. Et Blindvindue i Fængselmuren aabner sig, over

hans Løibænk, og i en lys Baggrund, omkrandset af Roser og Lilier, staaer en Helteskikkelse, med Hielm, guult Haar, Skiæg, og Øxen paa sin Skulder. Synet bøier sig over ham, og udstrækker sin Haand, som for at velsigne ham. Han strækker i Søvne sine Arme op derimod igien, og siger med dæmpet Røst.)

Jeg kiender dig! Du est den hellige Olaf.

Drømmebilledet.

Du siger den, jeg er.

Harald.

Du kommer for
At trøste mig i Døden.

Drømmebilledet.

Nei, min Broder!

Harald.

Saa skal din Broder myrdes, uden Trøst?

Drømmebilledet.

Nei, han skal frelses! leve sundt og længe,
Til Lyst for sig, til Held for gamle Norge.

Harald.

Og hvad skal redde Harald?

Drømmebilledet.

Kiærlighed.

Harald (sukker.)

Olaf!

Drømmebilledet.

Ja, Broder! Kiærlighed og Olaf.

(forsvinder.)

(Harald sover igien. Musiken som har ledsaget Samtalen tier. Eremiten og Maria træde ind. Hun er hyllet i en Kappe, bærer en Bønnebog og et Røgelsekar.)

Eremiten.

Her ligger han og slumrer paa sit Leie.
Uroligt!

Maria (seer sig om)

Himmel, hvilken Nødselshal!
De plumptudhugne Søiler staae som Jetter,
Med tykke Hoveder, med lumske Miner;
Som Bødler, følesløse ved hans Qval.
De rustne Lænker hænge rundt omkring
I Murens Væg; og een er fluttet til
Den Kiækkes Fod. Som lænkebundet Dyr
Har man ham fanget i den mørke Krog.

Eremiten.

Jeg løser Lænken.

(han lukker Laasen op med en Nøgle.)

Maria.

Har jeg ikke Ret?
Den bistre Fangefoged seer i Dig
En Helgen, fromme Fader! Hvad du vil,
Det finder han sig i.

Eremiten.

Jo, gode Datter!
Fuldkommen Ret! Naturen har foreent
Din Deilighed og Blidhed med Forstand.

Harald (i Søvne.)

Olaf!

Eremiten.

Han kalder!

Harald.

Konning Olaf!

Eremiten (forundret.)

Harald!

Harald.

St. Olaf!

Eremiten (roligere.)

Hør! Han kalder hellig Olaf!

Harald (springer op.)

Hvor est du, Olaf? Redder du din Slægt,
Som du har lovet?

Eremiten
(tager ham ved Haanden.)

Olaf redder dig.

Harald (vaagen.)

Ha — hvo est du?

Eremiten.

Din Ven, forladte Helt!

Harald.

Nu kiender jeg dig — gamle Eremit!

Eremiten.

Spild Tiden ei, den er os alle kostbar.
Jeg sneeg i Taarnet mig, som Skriftefader,
Min Chordreng fulgte med, den vakkre Gut.
Kom, svøb dig i hans Kappe! Følg mig, Harald!
Han bliver her tilbage. Midlertid
Du henter Væringer og frelser Drengen.

Harald.

Du gode Barn! Tør du vel vove Livet,
For Harald Haarderaade?

Maria.

Ædle Drot!
Jeg vover kun en Ting af ringe Værd.
Men vil du gierne tage mod min Hielp?

Harald.

Jeg var ei Kiød, ei skabt af Jord og Støv,
Hvis Lysten til at leve, til at frelses
Fra skiændig Pinselsdød, ei var i mig.
Jeg tager mod dit Tilbud; iler hastig
At bringe dig med Magt igien af Taarnet.

Maria.

Lov mig, at du vil aldrig glemme mig!

Harald.

Nei, aldrig glemmer jeg min Redningsmand.

Maria.

Og lov endnu engang mig, uden Vægring:
Du gaaer herfra, og lader mig tilbage.

Harald.

Jeg lover det.

Maria.

Sværg det, ved hellig Olaf!

Harald.

Jeg sværger ved St. Olaf!

Maria (afkaster Kappen.)

Nu velan!
Saa kom, min elskte Harald! Du est fri!

Harald.

O alle Helgen — Himmelske Maria!

Eremiten (afsides.)

Jeg vogter Døren. Denne sidste Stund
Tilhører ulyksalig Kiærlighed.

(gaaer.)

Harald.

Du kommer for at redde mig, min Elskte?

Maria.

Og for at sige dig Farvel, min Harald!

Harald.

Hvad har du vovet?

Maria.

Intet! Den ei vover,

Som tilfredsstiller kun sit Hiertes Ønske.
Du vilde reise fra mig uden Afsked —

Harald.

Ak uforglemmelige, tro Veninde,
Var Skylden min? Og var jeg ikke fængslet?

Maria.

Nu — derfor kommer jeg at løse dig.
Til til din unge Brud, drag til dit Hiem!
Vær Drot — lyksalig Husbond — heldig Kriger;
Glem Grækenland og alle Sydens Drømme!

(bevæget.)

Men een Ting, maa du love mig!

Harald.

Og hvad?

Maria (med Taarer.)

Din første Datter hedde maa Maria!

Harald (henrykt smeltet.)

Er der endnu en saadan Engel her
Paa denne taagefulde Jord? — Ja ja!
Stort, herligt er det, naar Krigsluren kalder,
At see en Flok forvovne Ungersvende,
Med skiønne Aasyn, rynketædle Bryn,
Thors Kraft i hvert et Ledemod; og Odins
Begierlighed, at mærke Panden med
Den hellige Geiersodd. Da vender Valhal
Med sine vilde Glæder stolt tilbage,

Og selv hver Christen, naar han er en Helt,
I dette stormende Fostbrødrelag
Sig føler atter Hedning. — Men Maria,
Men i dit Ansigt smiler Frelseren,
Med alle sine stille, store Dyder.
Den Salighed, som ingen Skiald kan tolke,
Udtrykker mig dit Blik; og i dit Smiil
Er Jordens Lyst, og Trøsten i din Taare.
O følg med mig til Norge! Vær mig der
En huld Veninde!

Maria.

Nei, min Harald nei!
Vel er min Kiærlighed ulykkelig,
Men dog for god — for hellig — til at kiøles
Til blotte Venskab. Stor vil Smerten vorde,
Naar jeg berøves dig, naar Tid og Rum
Adskiller os; men Tid og Rum adskiller
Ei nær saa smerteligt, som kolde Pligt,
Som daglig Tvang, med sine lunkne Vaner.
Nei, ædle Harald! Maanen skinner dog
Ned fra sin Himmel, mangen herlig Aften
Til Throndhiem og til Syrien. Hvo veed,
Om ei den lille Nattergal, som synger
For mig i Laurbærtræet denne Vaar,
Slaaer næste Sommer i dit Birketræ?
Uskyldig Kiærlighed har Englevinger,

I bittre Malurt mange søde Draaber;
Dem vil vi nyde. Jeg vil elske dig,
Ei tvinge mig til Kuld i Haralds Nærhed;
Ei see din Elisif, med sine Kiærtegn;
Det vilde vække qvalfuld Nidkiærhed
I begges Bryst. Far evig vel, min Ven!

Harald.

Maria, nei! Jeg lader dig ei her!

Maria.

Det har du svoret, ved den hellige Olaf.

Harald.

Du har forlokket mig, ved kiærlig Sviig.

Maria.

O kiære Helt, forsmaa ei denne Hielp!
Maaskee du troer, jeg og den gamle Mand,
Først kunde gaae til Væringernes Hal,
De kunde ile hid og frelse dig?
Men nei! jeg kiender dem, det er umuligt!
De kan ei liste sig umærkeligt;
De kom med harmfuldt Gny i store Flokke,
Og alt var røbet og min Harald myrdet.

Harald (tvivlraadig bedrøvet.)

O min Maria — Nei!

Maria.

Afslaaer du mig
Min sidste Bøn, o saa er alting tabt!

Harald.

Kan Kiærlighed forlede hellig Eenfold,
Til søgt Spidsfindighed og svagt Beviis?
Nei, ingen Dødelig, selv ei Maria,
Fik Harald overtalt til at forlade
Sin Elskte feig. — Men en Udødelig
Har aabenbart sig for mig, lovet Redning;
Og knap var Drømmen endt, før Hielpen kom.
Saa skee Guds Villie! Olaf vil bevare
Den Engel, som han sendte mig

Maria.

Det vil han!

Harald.

Jeg iler som en Storm, med mine Kæmper
Til Taarnet atter, for at frelse dig.

Maria (seer kiærligt paa ham.)

Farvel! — For sidste Gang, i dette Liv,
Vi tale ene sammen.

Harald.

O Maria!
Du græder — søde Mø — min Haand du trykker —
Giv mig det Kys, som Eremiten streng
Forbød os før.

Maria.

Ja — det tilhører dig!
Den lille Synd vil Gud tilgive mig.

Femte Handling.

(Væringernes Gildesbal)

(Hellig Olafs Billed hænger i Baggrunden, i Legemsstørrelse, saaledes som han viste sig for Harald i Drømme. Lysekrone under Loftet, Bænke langs ad Væggene. Mariafanen og Korsfanen staae opstillede paa begge Sider af Helgenbilledet. Under en Sørgemusik komme Væringshøvdingerne, alle rigt klædte, i lyseblaa Vaabenkiortler, med Sølvløver paa Brystet, blanke Staalhielme, og med Guldkiæder om Halsen. De sætte sig med nedsænkede Hoveder, bedrøvelige Miner og foldede Hænder paa Bænkene. Naar alt er stille, taler)

Ulf.

Hvi tie Luur og Krumhorn for mit Ord?
De blæse stærkt, med sørgelige Toner,
Langt bedre Sorgen, kraftigere Talsmænd
For vor Bedrøvelse, vor Nød, end Talen.
Vi mødte med vor Harald tusind Farer,

I Afrikaners Ørk, paa vilden Sø,
Sicilien, hvor Saraceners Øine
Fast sprudled Ild, som Ætna, mod vort Pandser;
Og Modet trodsed, Lykken overvandt.
Nu har en Hændelse, et usselt Vanheld
I Freden, midt i Miklagard — et Feiltrin
Paa Bielke: hen til Snekken, — der kan hændes
Hver Høker, hver feig Betler, hver en Qvinde,
Berøvet os vor Helt, vor kiære Drot.
I bolde Landsmænd! nysankomne, glade
I Haabet lang Tid, til et Aftengilde,
Der skulde bringe fra Propontos Kyst
Tilbage, snelt i Aanden, Jer til Sundet,
Til Isefiord, til Miøsen, Thems, Mælaren,
Hvor Fader, Moder, Søster, Brud, i Hytten
Med trofast Længsel mindes os, forladte; —
Ak, selv forladte nu vi, som en Hiord
Der mistet har sin Hyrde, samles ængstligt
Ved Aaen, hvor den stærke Leders Røst
Ei kalder Flokken meer. — Jeg kan ei tale,
Thi jeg har elsket ham, og skammer mig
Ei ved min Venskabstaare. Den er salt
Og bitter, men ei kold, som Havets Bove,
Der overskyller nu hans Kæmpeliig.
Men o min Harald! skiøn som Morgensolen,
Opsteget er din Aand af Bølgerne.

Haldor Snorrosøn
(kommer rolig.)

Nu Ulf, har du oplæst for Brødrene
Vor Gildeskraa? Har du alt taget dem
I Eed, Forpligtelse?

Ulf.

Hvo kan i Aften
Vel foretage sligt?

Haldor.

Hvorfor ei det?
Jeg haaber dog, at ingen vil forsmaae
En Nadver, som jeg selv har været med
At tilberede paa det lækkreste?

Ulf.

Spiis du, ifald du kan! Vi kan ei spise.

Haldor.

Hvorfor? Det er dog rette Spisetid.

Ulf.

Est du i Sandhed da saa hierteløs,
At Haralds Død ei smerter dig og røver
Dig Nydelysten?

Haldor.

Røver? — Haldor lader
Sig intet røve. Hvorfor skulde Harald,
Som Alf, som Spøgelse, vel drille mig?
Vi var i Livet altfor gode Venner

Til at han skulde skade mig min Sundhed,
Med Kogleri, og svække mig min Madlyst.
Lad os fortære Nadveren, og drikke
Hans Minni, med et roligt Sind! Nu er han,
Hvor vi skal ogsaa hen. Det haster ikke!

Ulf.

Saaledes taler du? Hans Ven?

Haldor.

Det var jeg;
Og hvis jeg kunde frelse ham — Men sig mig, —
Jeg veed endnu jo ret ei Sammenhængen; —
Jeg havde ikke Tid — Den dumme Kok
Kan tilberede Sod og Lækkerheder,
En ærlig Skinke kan han ikke koge.
Hvo bragte Jer den Tidende? — I Vandet?
I Vandet er han plumpet? Druknet? Harald?
Der svømmer som en Svane!

Ulf.

See! der hænger
Hans Kaabe, vaad endnu, som Fiskerne
Paa Bølgen fandt.

Haldor (til en Væring.)

Bring mig den ene Fisker!

(Man henter ham.)

Haldor.

Du altsaa? Du saae Kongen styrte ned
Og drukne Fisker?

Fiskeren.

Ja, min ædle Herre!
Han vilde redde sig, og løste Kaaben;
Men Himlen veed hvordan det gik, — han fik
Vel Krampetræk i Vandet, — og vi saae ham
Ei meer. Han blev vel skyllet bort af Strømmen.
Den lette Kaabe mere langsomt flød
Paa Bølgerne, og den opfisked vi.

Haldor

(tager ham i Brystet, kaster ham paa Gulvet, drager sin Daggert, sætter Foden paa ham, og siger rolig:)

Du lyver, Fisker. Læs dit Fadervor!
Saa kan du himle eller gaae til Helved;
Mig ligemeget.

Fiskeren.

Naade, Herre! Naade!

Haldor.

Du lyver. Harald lever.

Fiskeren.

Ja — han lever.
Alt skal jeg tilstaae dig; men skiænk mig Livet!

Haldor (slipper ham.)

Hvad bryder jeg mig om dit usle Liv? —
Seer I? Han lever! Sagde jeg det ikke?
Nu kan vi uden Kummer gaae tilbords,

Og spise Skinken, før den bliver kold.
Dog — det er sandt! — først maae vi redde ham,
Saafremt han er i Fare.

Alle.

Harald lever!
Held os og Glæde! Haarderaade lever!

Haldor.

Vist lever han. Er det at skraale over?
Før sad de stille her som døde Fluer,
Nu snaddre de som Ænder, der faae Havre.

Alle.

Han lever! Harald lever! Held og Lykke!

Den gamle Eremit
(træder ind, og hilser med Korsets Tegn.)

I veed det Væringer? Nu saa behøver
Jeg ei at melde Jer, hvorfor jeg kommer.
Han lever! Lovet være hviden Christ!
Og han er uden Fare.

Ulf.

Hvorfor bragtes
Os da den falske Tidende?

Eremiten.

Naar Harald
Hidkommer, om en liden Stund, vil han
Selv sige, hvad han ønsker, I skal vide.

Han gik kun, med en Flok af sine Landsmænd,
Som han paa Veien mødte, til et Taarn,
For at befrie en ung uskyldig Mø,
Som der var fængslet.

Haldor.

Vel, at Elisif
Indskibet er igien. Er han blandt Landsmænd
Og gaaer han alt paa Qvindejagt, saa haaber
Jeg dog, Bedrøvelsen er her forbi;
Og at vi hyggeligt kan nyde Qvælden
I Gammensfryd, paa gammel nordisk Viis.
(Alle Væringerne sætte sig rolige ned, undtagen Ulf og et Par andre, der blive staaende for Eremiten.)

Eremiten.

(med et opmærksomt, fornøieligt Blik paa den hele Forsamling.)
Guds Fred! I stærke Kæmper, høit fra Nord.
Hvis I tillade, vil jeg være Vidne
En liden Stund til Eders Lystighed.
Jeg elsker Normænd, tappre danske Svende,
Og ofte fandt hos mig i Syrien
Og i mit gode Kloster, Norske, Danske
Forfriskelse, der drog den Vei til Jorsal.

Ulf.

Du hædrer os med din Nærværelse.
Sid ned, og tag til takke med vort Gilde.

Eremiten.

Nei, spise vil jeg ei: jeg vil kun høre
Jer Tale, Jer Fortælling.
(sætter sig med de Øvrige.)
Siig mig dog:
Hvorledes lever Einar Tambeskiælver?
Han er dog ikke død? Jeg kiendte ham
Som vakker Gut paa atten Aar.

Tiodolf.

Nei, nei!
Han lever end, en rig og mægtig Mand
I Throndelagen; eier mange Gaarde
Og meget Guld; har bygget selv et Skib,
Vidunder kaldet, hvor der staaer forgyldt
Et Spøgelse paa Stavnen.

Eremiten.

Bygger I
End gode store Skibe, som tilforn?

Tiodolf.

Ja, skiønne Skibe, min ærværdige Fader!
Men intet Skib blier dog berømt, som Ormen!
Hin Lange, hvorpaa Konning Olaf faldt.

Eremiten
(staaer op og seer hen paa Billedet.)
Hvem? Hellig Olaf?

Ulf.

Nei, I farer vild,
Han mener Konning Olaf Tryggvason.

Eremiten.

Hvo var den Olaf Tryggvason? Han herskeb
Da før hin hellige Olaf?

Ulf.

Længe før.

Eremiten.

Var han berømt, og taler man endnu
Om ham i Norge?

Tiodolf.

Om Kong Olaf, Gubbe?

Flere Væringer (leende)

Om Olaf Tryggvason? Det var et Spørgsmaal.

Tiodolf.

Han var jo Folkets Afgud.

Eremiten.

Det var slemt!
Thi eftersom hvad jeg formoder, straffed
Han hardt Afguderi, imens han leved.
Hvi holder man endnu saa meget af ham?

Tiodolf.

Kong Olaf Tryggvason i alle Stykker
Var bedste Idrætsmand, og mere stærk

Og rask og snar end Nogen. Kiæk besteeg
Han Smalserhorn, før holdt ustigeligt,
Og fæsted høit sit Skiold paa Klippens Tinde.
Een, som forvilded sig deroppe, tog han
Og bar ham under Armen ned igien.
Han kunde gaae paa Aarer uden Borde,
Og med tre Saxe legte han paa eengang,
Skiød med to Spiud, og hug paa baade Hænder.
I Bueskydning ingen overgik ham.
Han svømmed under Vandet som en Fisk.
Han spøgte gierne, han var glad og skiæmtsom;
Grum mod sin Fiende, trofast mod sin Ven!
Og derfor bar man ham paa Hænderne.

Eremiten (seer paa Billedet.)

Men, som jeg mærker, har dog hellig Olaf
Fordunklet ham.

Ulf.

Nei, ei fordunklet ham;
Han har kun vandret troligt i hans Spor.

Eremiten.

Var hellig Olaf, eller Tryggvason
Den første, der indførte Christendommen
I Norge?

Flere.

Tryggvason!

Eremiten.

Hvi har da Paven
Ei først kanoniseret ham?

Ulf.

Der skeete
Heel mange Jertegn med St. Olafs Liig,
Og efter Døden.

Eremiten.

Nu forstaaer jeg Eder!
Den hellige Olaf har udmærket sig
Fromt efter Døden; Tryggvason i Livet.

En Normand.

En saadan Tale høre vi ei gierne!

Tiodolf.

Den som i Gildeshallen med Foragt
Omtaler Væringernes Helgen — var han
En Yngling, slog vi ham ihiel. En Olding
Kan liste sig herfra.

Eremiten.

I raske Helte!
I vise mig, en sølvgraa Gubbe Døren?

Haldor (rolig.)

Vist ikke Munk! Bliv du kun! Jeg vil see
Paa den, der krummer dig et Hovedhaar.

Eremiten (heftig.)

Jeg siger Eder, Olaf Tryggvason
Fortiente vel den samme Ærefrygt,

Som Olaf Haraldssøn, der kaldes hellig.
Og begge staae de dog tilbage for
En bedre Christen, end de begge vare,
Og dog en Hedning.

Tiodolf.

Løs os dine Gaader!
Hvem da?

Eremiten.

Den ædle Hakon Adelstein,
Der lagde ned det første christne Frø
I Norges Steengrund. Han var stærk og tapper
Som begge Olafer; men meer huldsalig,
Meer skaansom over Menneskenes Liv,
Meer Christen i sit Hierte. Derfor taalte
Taalmodig han Forsmædelser som Jesus,
Og fremmed Christendom med Fred og Lærdom,
Men ei med Pinsler og med grumme Drab.
Og i sin rene Siæls Uskyldighed
Han troede barnlig dog at døe som Hedning.
(med høi Røst.)
Den som fornedrer sig han skal ophøies!
(peger paa Helgenbilledet.)
Mal Hakon der! Tag Olafs Billed ned!

Væringerne.

(springe op og gribe deres Øxer.)
Forræderi i Hallen! Han vil rive
Vor Helgens Billed ned? Døe, galne Graaskiæg

Eremiten

(heftig og stolt bevæget.)

Ja lad mig døe! Opløfter Eders Øxer!
Det er ei første Gang mit Hierte mødes
Af Landsmænds Hug. For syv og treti Aar
Ved Svolder mødte Normænd mig, og Fiender,
Og farved Søen med mit Helteblod.
Dengang fik de dog ikke Livet af mig,
Skiøndt alle Skibe slog med Aarerne
Af Glæde, da jeg sank til Havsens Bund.
Jeg svømmed under Bølgen, under Skioldet,
Drog paa en lille Baad til Venden; derfra
Til Grikland og til Syrien, hvor jeg
Som fattig Pillegrim, i fierne Vraa,
Vandt Verdens Agt; ei som vredagtig Drot,
Men som en ydmyg Broder i Guds Kirke.
Nu vilde jeg besøge Miklagard,
For der at hilse, sidste Gang i Verden,
Mit elskte gamle Norges unge Sønner;
Men mine Sønner svinge atter Øxen
Mod deres Faders Isse. — Hugger til da!

(slaaer sig med Haanden for Brystet)

Her staaer for Eder Olaf Tryggvason!

Tiodolf.

Kong Olaf Tryggvason? Umuligt!

Ulf.

Nei,

Høist virkeligt. Fortalte Gauter ei
At han har seet Kong Olaf, da han reiste
Til Jorsal — i et Kloster?

Haldor (rolig.)

Kiender I
Ei Ansigtstrækkene, som gaae i Arv?

Ulf.

Fortæller Edvard, Olafs Ven, i England,
Ei en Legende Paaskedag om ham,
Og om hans Redning? Og just Paaskedag,
Fordi han siger, at som Paaskefesten
I Hellighed hver anden overgaaer,
Saa overgik Kong Olaf alle Konger.

Alle Væringerne (styrte paa Knæe.)

Vor Konge! — Olaf Tryggvason! Vor Helt!
Tilgivelse! Hil være dig! Vor Skytsaand!

Olaf (dybt bevæget.)

Saa er ei Kiærlighedens Funke slukt?
Den døde ei af Kummer, med min Hustru,
Den ædle Thyra? Troskab overleved
Min Vig, den stakkels Hund, der sulted sig
Ihiel, fordi dens Herre var forsvunden?
O saa er al min Længsel rigt belønnet:
Naar i min Eensomhed, bag Sydens Palmer
I gule Sand, jeg daglig tænkte paa
De grønne Graner i den hvide Snee!

Naar Attraa efter dog engang imellem
At skue norske Drotters Element,
Den grønne Bølge, drev, i Støv og Hede,
Mig ned til Kysten af det røde Hav,
Hvorfra jeg, over Vandet, sendte Suk
Til Gud, for Eders Lykke. — Mine Børn!
Jeg staaer igien i Eders kiære Kreds.
Jeg har Bevis paa Eders Kiærlighed,
Og gaaer tilbage til min stille Ørk.
Modtager min Velsignelse!
(Han breder sine Arme ud og velsigner dem; de bøie alle Hovederne mod Jorden, dybt bevægede, med Armene i Kors over Brystet. En kort Taushed herser.)

Harald
(styrter fortvivlet ind, men standser studsende, ved at see alle Væringerne knæle.)

Du skiænker
Dem alle din Velsignelse, min Fader?
Kun ikke mig? O du har Ret! Thi Harald
Blier ei velsignet. Sorgen ruger over
Hans Hoved, som en Tordensky; hvorfra
Kun vild Bedrift nedsender sine Lyn.

Væringerne (ſt op.)
Vor Harald reddet! lever!

Harald.
Ja, her staaer han.

Et Gravens Gienfærd, som hin gamle Konge.
(vild.)
Velan! saa lad os i det mindste giøgle,
Som frygtelige Spøgelser i Mørket!
Nu er din Time kommen, Miklagard!
Nu synker du, som Sodom, i din Pøl.
En mægtig Steenhob skal betegne kun
Hvor Babel stod; og vildt, som Nastronds Aander,
Skal Nordens Sønner trampe paa dit Gruus.

Olaf.

Min Søn, hvad fattes dig? Hvor er Maria?
Ak — er Maria død?

Harald (smeltet.)

Jeg veed det ei!
Og denne søde Tvivl, med samt sin Pine,
Jeg bortgav ei for alle Jordens Skatte.
Maaskee det store Hierte slaaer endnu,
Hvis Lige findes aldrig, naar det brister.
Hør — mine Brødre! — Jeg kan ikke tale,
— Ei sammenhængende. — Forræderie! —
Den uele Argyros — den lumske Zoe —
Min Avindsmand Georgios — Jeg bragtes
Til Fangetaarnet! — Men Maria frelste
Sin Ven fra Døden, blev i Fængslet for mig —
(vrider sine Hænder)
Og da jeg kom igien, var hun forsvunden.

Væringer.

Op! lad os tugte de Forrædere!

Harald (sværmerisk øm.)

Nei, — ikke før vi først har reddet hende!
Der skal ei krummes dem et Hovedhaar,
Hvis de frigive hende. Jeg vil vikle
En Blomsterkrands om Miklagard af Roser,
Og giøre hver en Betler riig paa Guld,
Ifald man skaante hende. —
Vi binde Filt os under Saalerne,
Ei at forstyrre nogen Borgers Søvn,
Ifald hun gives uskadt os tilbage.
Op, til Triklinion, til Keiserborgen!

Olaf.

Ja, min Maria! vi skal hente dig.
For intet stiger ei to norske Konger
Af Graven, fra formeente Død. Vogt dig,
Konstantinopel, hvis du har forgrebet
Dig paa din Skytsaand; — hvis paa blodige Vinger
Hun foer til Himlen; — hvis ei, som en Due
Om Noahs Ark, hun svæver over Borgen,
Med Fredens Olieblad.

Harald.

Op, alle Kæmper!
(de ile ud.)

(Hallen i Keiserborgen.)

Zoe. Simeon.

Zoe.

Er Grækerhæren samlet?

Simeon.

Alle Græker,
Som findes vaabendygtige og troe,
Har vor Georgios, i store Skarer,
Forsamlet; nogle ved Sophiakirken,
Endeel paa Hyppodrom, endeel ved Sigma,
Augustion; den største Skare byder
Han selv paa Pladsen ved Triklinion.

Zoe.

Saa lad det enten briste eller bære!
I alfor lang Tid var vi, midt i Pragten,
Kun Slaver af de fremmede Barbarer.
Ei Væringernes Flok vil sige stort,
Naar alle Græker i Konstantinopel
Giør fælleds Sag. Hvor gaaer det Keiseren?

Simeon.

Han sniger sig, som en urolig Aand
Der ei har Fred i Graven, bleg og sagte
Igiennem Hallerne. Han drikker Viin
Og stærke Naphtadraaber, for sin Afmagt.

Snart vil han ned i Katakomberne,
Og skiule sig bag Gravens skumle Mure;
Snart klæder han sig i sin Keiserpragt,
Og sætter sig med Septeret paa Thronen;
Men saa igien afkaster han det alt,
Strøer Aske paa sit Hoved, og indhyller
Sit arme Legem i en ussel Haardug.

Zoe.

Ha, store Konstantin! det er din Throne!
Saa dybt sank Septeret i Tidens Haand,
Der syntes smeddet for en Evighed.
Men er nu Mænd forvandlede til Qvinder,
Saa skal en Qvinde atter vorde Mand.
Jeg falde vil som Dido paa Karthago,
Men hævnes først. Man bringe mig Maria!
(Simeon gaaer.)
Hør hvilke dumpe Gnye! De nærme sig
I bælmørk Nat, de frygtelige Jordskiælv.
De ruste sig til Strid, de grimme Normænd.
Harald! saa lønner du min Kiærlighed?
(Simeon bringer Maria, og gaaer paa Keiserindens Vink.)

Zoe
(betragter hende med Vrede og Foragt.)
Forræderske! hvo drog dig af din Ensomhed,
Forældreløs og fattig til Triklinion?

Hvo skiænkte Mestre dig til din Opdragelse,
Som lærte dig at kiende Hellas ædle Kunst?
Hvo hylled dig i Purpur, kostelige Liin,
Og sørged for, at daglig til Forlystelse
Du fandt, alt hvad en Dødelig kan ønske sig?

Maria
(med ædel Fatning.)

Dig skylder jeg min Ungdomspleie; gierne gav
Mit Hierte dig til Giengield sin Taknemlighed.

Zoe.

Og nu — sort, utaknemlig — du forbinder dig
Med mine Fiender! Taabelig jeg klækked ud
En giftig Øgle ved et kiærligt Moderbryst.

Maria.

Min Siæl er ingen nedrig Brøde sig bevidst.

Zoe.

Og har du ei til Fangetaarnet sneget dig,
At redde lumsk min Avindsmand?

Maria.

En ædel Helt
Jeg frelste kun fra ufortiente Martyrdød.

Zoe.

Og hvo befoel dig Daare vel at redde ham?

Maria.

Den Gud, som lagde Dydens Kraft mig i mit Bryst.

Zoe.

Og burde du ei elsket Zoe meer end hin?

Maria.

Den Barm, som selv udruger kun vild Lidenskab,
Kan ikke røre Hierterne til Kiærlighed.

Zoe.

Hvem skylder du din Troskab?

Maria.

Kun den Ærlige.

Zoe.

Og naar nu Fædrelandets Vel dig Hadet bød?

Maria.

Saa svarer jeg dig kiæk, som hin Antigone,
Hvem Dødens Straf ei afholdt fra, med spæden Haand
At dække Broderliget tyndt med Gravens Muld:
"Medfiende var jeg aldrig, kun Medelskende!"

Zoe.

Ja, syndig Elskovsbrynde til ham bragte dig.

Maria.

Fra Harald skiller englehvid Uskyldighed.

Zoe.

Og elsker du ham ei du Fromme?

Maria.

Stiernerne,
Og Sol og Maane, Gud og Engle, Mennesker
Maae høre det: mit unge Hierte elsker ham.

Zoe.

Og elsker han ei dig igien?

Maria.

Han elsker mig;
Men fiernt til Norge følger han dog tro sin Brud.
(Larm af Lurer, Trommer og Kæmpernes Raab uden for Slottet.)

Simeon (kommer hurtig.)

Fly, Keiserinde! giennem lønligskiulte Gang.
Georgios er slagen med den hele Flok.
Nu styrter Harald op med sine Væringer.

Zoe.

Dig skal han ikke redde!
(hun støder Maria en Dolk i Brystet, og flygter med Simeon.)

Maria.

O jeg takker dig!
Den sidste Godhed skiænkte mig din Morderdolk.
Gud tag min Siæl! men skaan mit Liv et Øieblik,
Til Haralds Afskeed — Frelse for mit Fædreland.
(Hun raver hen og holder sig opreist ved Apollons Billedstøtte i Forgrunden.)

Harald kommer, fulgt af Væringer, han aftørrer sin Øxe i sit Axelskiærf.)
Dit Nidingsblod, elendige Georgios,
Skal ikke klæbe længer sig til Heltens Staal.

(han opdager Maria.)

Der staaer hun — min Maria! Gud i Himlen —
Dræbt!
Med Dolken i sit skiønne Bryst, og klamrer sig
Til Billedstøtten, selv som Marmor hvid og kold.

Maria (mat.)

Min Harald! see, den hellige Jomfru skiænkte mig
Endnu engang, før Døden lukker Øiets Laag,
At varme mig og qvæges i din Manddoms Sol.

Harald

(tager hende i sine Arme og bringer hende frem.)

Maria! Hvo har myrdet dig, min Elskede?
Den grumme Zoe? — Normænd! svinger Faklens
Blus!
Og tænder Byen, raser vildt med Øxerne!
Nedstyrter alle Græker! Blodet strømme rødt,
Som Bække, hen ad Gaderne! Forvandler brat
Den babylonske Skiøge, gamle Miklagard,
Til Askehob, og blander den med Knokler af
De Myrdede!

Maria (fortvivlet.)

Barbar! Skal i min sidste Stund
Til Afsky da forvandle sig min Kiærlighed?

Harald (forfærdet.)

Maria! du forbander mig i Dødens Stund?

Maria.

Ja! hvis du raser grusomt mod mit Fædreland.

Harald.

Hvad vil du, Engel?

Maria.

Skaansel og Høimodighed.

Plant disse Blomster paa din arme Piges Grav!

Harald.

Du ønsker Skaansel over disse Nidinger?

Maria.

Nei, over Landsmænd som du myrded ufortient.

Harald.

Velan, for din Skyld, Engel! skal jeg skaane dem.
Jeg skaaner og foragter dem! Og Verden skal
Foragte denne Øgleæt med Ret, som jeg.

Maria

(reiser sig i hans Arme, med Begeistringens sidste Kraft.)
Nei — atter skal Hellas
Reise sig stærk, ædel og skiøn!
Og af Laurbærrets Blad skal Krandse paa ny
Flettes om Heltes og Skialdes Lok.
Ei Sproget forgaaer! Ei det yndige Land,
Med sine Kilder og Bierge blaae;
Ikke den Aand i fordærvede Slægt,
Som Europa skiænked sin Kundskab og Smag.
Jeg kuer det klart — giennem Dødens Nat —

Mit Fædreland vinder atter sin Agt!
Og som Epaminondas river jeg kiæk
Dolken af mit blødende Bryst.
(hun river den ud.)
Farvel, min elskede Harald!
(Hun synker død i hans Arme.)

Anmærkninger til Tragødien.

I Midten af det niende Aarhundreder — fortæller Suhm—satte endeel af vore Forfædre sig ned i det nordlige Rusland, og kaldtes Vareger. Nogle have villet udlede dette Ords Betydning af Varg, en Ulv, eller rettere, ethvert rivende Dyr; hvilken Benævnelse dog ikke passede paa disse Nordlændere, der kom til Rusland, som Venner ei som Fiender. Andre have udledet Benævnelsen af Vareg, eller Vrag: noget som Søen udkastede paa Strandbreden. Dalin mener i sin Historie, at Sverrige, Svarrige er gjort til Varige og Varegia. En fremmed Skribent troer at det kom af Vir, Varo, Baro, en Mand; hvoraf siden Baron; eller at Varanger, (som Grækerne kaldte dem) skulde være fordreiet af Angli, Franci. Du Cange kommer Sandheden nærmest, naar han udleder Navnet af Ware, Werre, Guerre, og det Engelske Waring, en Kriger, hvilket er det samme Ord som Væring, der bruges af Snorro og andre islandske Forfattere. — Disse Væringer, der be-

stode af Danske, Norske og Svenske, tiente altsaa først i Rusland, (i Garderike, eller Holmgard,) og siden, omtrent 980, kom de til Konstantinopel, hvor, i det ellevte Aarhundrede, endeel Engellændere forenede sig med dem. Formodenlig strax efter Knud den Stores Død, da hans prægtige Thinglit opløstes, og endeel udmærkede tappre Krigere bleve herreløse. Da hele Nordens Sprog i gamle Dage kaldtes den danske Tunge, saa har vel Saxo deraf taget Anledning til at giøre Væringerne især til Danske, hvilket de dog ikke vare, hvorvel mange Danske vare imellem dem; som sees deraf, at da Absalon vandt den store Søseier over Venderne 1185, forundrede han sig over, at Rygtet derom saa hastig var kommen til Konstantinopel; hvilket han fik at vide af nogle Riddere, som havde staaet i Sold der. Og at virkelig mange Danske tiente der, bekræftede Esbern Snare, Absalons Broder, da han sagde: Hvis du vil spørge Grækenland, saa vil det svare, at det beskiærmes af vore Landsmænds uforsagte Mod.

Saxo fortæller, at da Kong Erik Ejegod paa sin Pillegrimsreise kom til Konstantinopel, vilde Keiser Alexios Comnenos, saa høflig han end tog imod ham, ikke tillade ham at komme ind i Staden; fordi han frygtede for, at nogle af Varangerne, som vare af dansk Herkomst, skulde giøre Oprør, naar de saae en Konge af deres eget Folk i Spidsen for sig. De Danske fik derfor kun Lov, nogle ad Gangen, at gaae ud og hilse paa deres Konge. Først da Alexios havde erfaret, ved Speidere, at Erik formanede dem til

Troskab mod Keiseren, aabnede han med Glæde Portene for den danske Drot, og modtog ham med Giæstfrihed og Pragt i sin Hovedstad. — Konstantinopel kaldte vore Forfædre Miklagard, vil sige: den meget store Gaard, eller By. Alt hvad der hørte til Kongens Bolig, kaltes Kongens Gaard, ligesom paa fransk: La cour og paa tydsk: Des Königs Hof; hvoraf det nu brugelige Hof har sin Oprindelse.

Romanos Argyros. Denne Keisers Pedanteri er aldeles historisk, og tiener til et vigtigt Karakteertræk, i et Maleri, der skildrer de i Middelalderen dybt siunkne Græker, i Modsætning til de kraftige, høihiertede Nordboer. Ligesom altsaa, i Zoe og Georgios, List, Grumhed, Misundelse og Rænker spille Mester, saa yttrer sig i Romanos den smaalige Forfængelighed, der i Farens Øieblik bliver tragisk og betydningsfuld hos en Keiser, til hvem alt Landets Velfærd er betroet. Le Beau siger om ham i sin Historie de Bas-Empire: Forfængeligheden fordærvede ham. Han troede om sig selv, at han, var en stor Kriger, skiøndt han aldrig aflagde Prøver paa sin Manddom, og hans Aandsdannelse var høist overfladisk. Alle de i Stykket forekommende Træk, om de tolv Fakulteter, om Homer paa Slangehuden, om Udnævnelsen af en Panhypersebastos *), have historisk Hiemmel fra den Tid. (See Gibbon, om det morgenlandske Riges Tilstand i det tiende Aarhundrede, i hans store Værk om det rommerske Riges Synken og Fordærv.)

*) Den over Alle Herlige, eller Keiserlige.

Overæteriarchen og Akolythen vare Frankernes, Barbarernes og Barangernes Foresatte; hvilke leiede Udlændinge, da Nationalaanden var sunken, udgiorde Styrken i de byzantinske Hære.

Protovestiærens Embede strakte sig i Begyndelsen kun til Opsigt over Klædningskammerne; siden blev hans Magt udvidet, han blev Formand for Pragtens talrige Tienere, og han bar en Sølvstok, ved offentlige og private Audientser. (Gibbon, i nysmeldte Afhandling.)

Harald Haarderaade. Om denne Konges Hændelser i Syden tale græske Historieskrivere intet; men Snorro Sturleson fortæller udførligt derom i sin Norske Krønike, omtrent halvandet hundrede Aar derefter, da endnu Haralds Bedrifter overalt i Norge vare i frisk Minde. Antage vi nu ogsaa med Schøning, (See hans Forbedringer) at Adskilligt er overdrevet, især om Haralds Seiervindinger og Værker i Jødeland, saa finde vi dog ogsaa, med hin Skribent, aldeles ingen Grund til at tvivle om Hovedsagen, hvortil saamange hiemkomne Normænd have været Vidner. I Grækenland skeete paa de Tider hvert Øieblik noget Lignende. Dristige Helte, som ikke i glimrende Egenskaber stode over Harald Haarderaade, bemægtigede sig ofte, ved Givtermaal med en Keiserinde, Regieringen. Saaledes satte Theophano først Nicephoras Phokas paa Thronen, da hun havde dræbt sin Mand Romanos den Anden; siden lod hun ogsaa Nicephoros myrde, og hendes følgende Elsker Zimisces blev Keiser. Det samme giorde Zoe, med

Romanos den Tredie, om ikke for Haralds Skyld, saa dog siden, for at faae Michael Paphlago tilægte. Konstantin, hendes Fader, var saa svækket af Vellyst, at han ikke kunde taale at høre en Trompet blæses. Han giorde sine Kammertienere til Over-Kammerherrer og Over-Garderobemestere, Gildingen Spondyles blev Hertug i Antiochien, o. s. v. I denne evige Giæring, hvor keiserlige Brødre og Søstre hvert Øieblik myrdede, eller stak Øinene ud paa hinanden, og overlode deres Yndlinger Regieringen, var det let for en tapper og smuk Helt fra Norden, i Spidsen af en mægtig Hær at udmærke sig. Det er altsaa høist sandsynligt, at det kun var Haralds egen Villie der hindrede ham i at blive græsk Keiser. Hans Frelse ved den skiønne Maria, er ogsaa historisk.

Ulf Ospakson var egentlig Islænder, men træder her op som Dansk, da jeg i mit fædrelandske Skuespil ikke vilde undvære en Formand for de danske Helte, hvoraf der mellem Væringerne vare mange.

Den gamle Syriens Eremit. Det var et almindeligt Sagn i Norge, nogle Aar efter Slaget ved Svolder, at Kong Olaf Tryggvason var undkommet, reist til Syrien og bleven Eremit der, hvor adskillige Pillegrime, siden længe efter, ville have seet ham som Olding. Nogle Normænd troede dette, andre ikke. Saavel Snorro, som de tvende islandske Sagaer, der ere skrevne om Kong Olaf, bekræfte dette Sagn, især udelader den ene af disse sig udførligt derom.

Et Drømmebilled. Efter Snorro aabenbarede Olaf den Hellige sig for Harald i Fængselet i Konstantinopel, og lovede at frelse ham, ved en Jomfru.— Skiøndt man nylig i et æsthetisk Skrift har bebreidet mig, at jeg i mine Tragødier undertiden indblander det Overnaturlige, har jeg dog troet at burde benytte dette Træk, paa samme Maade som jeg før har giort; nemlig, ikke som noget i og for sig Overnaturligt, men som et naturligt Tilfælde, der faaer Betydning ved hvad der følger paa; som et Slags Varsel, om hvis Mulighed Meningerne endnu ere saa deelte, at det vel kan tillades en Digter stundum at giøre Brug deraf. Vi see nemlig ikke her hellig Olafs Aabenbaring, men kun Haralds Drøm. Denne Drøm er af Vigtighed, da den er et bestemmende Motiv, for hans følgende Handling, at overlade Maria til Fængselets Fare, hvilket hans Kiærlighed og Æresfølelse ellers ikke vilde vove, dersom ikke Troen paa en overnaturlig Hielp, bestemte ham.